

VII. CONJUNTURA AGRÀRIA

1. CONJUNTURA DELS CULTIUS PRINCIPALS

En aquest apartat es detalla l'evolució dels cultius principals de la Comunitat Valenciana durant l'any 2021. S'exposa la informació relativa a les labors de cultiu, a l'estat fisiològic i fitosanitari dels cultius, a la recol·lecció d'aquests i a la qualitat de la producció obtinguda.

CEREALS

Cereals d'hivern

- Alacant: al Comtat i a l'Alcoià, el cereal es trobava al gener entre l'estadi de primera fulla que travessava el coleòptil i el de tres fulles desplegades, segons la data de plantació. A l'Alt Vinalopó, les precipitacions de principi de mes van ser beneficioses. L'ordi va germinar i es va apreciar un bon desenvolupament. No obstant això, la nascència de l'avena va ser irregular per l'escassa humitat del sòl, ja que va ser el primer cereal que es va sembrar. En alguns casos es va optar per ressemar les parcel·les amb ordi. Al Baix Vinalopó, els conreus i les sèmbrs es van fer més tard que de costum a causa de les precipitacions. A l'Alacantí es va intensificar l'activitat de cultiu i preparació de terrenys per a prosseguir amb les sèmbrs. A la Marina Baixa es va observar l'inici de la nascència, encara que l'escassetat de pluges la va condicionar. A la Marina Alta, el blat va arribar a l'estadi de formació de fillols.

En els secans de les principals comarques productores, l'Alt Vinalopó, el Comtat i l'Alcoià, es va donar una bona nascència i el desenvolupament va ser òptim al febrer, i la majoria de les parcel·les es trobaven en procés de fillolament. En la resta de les comarques, l'absència prolongada de pluges va retardar les sèmbrs o va condicionar la nascència i el desenvolupament posterior.

Les precipitacions de març van permetre consolidar la fase de fillolament i el desenvolupament cap a l'encanyada en les àrees productores principals. En les zones en què el cultiu té un caràcter més residual, es va trobar entre la nascència, on es van retardar les sèmbrs, com al Vinalopó Mitjà i la Marina Baixa, i l'encanyada, en les sèmbrs tardorenques de la Marina Alta. Pel que fa al Baix Vinalopó, les pluges van contribuir al fet que es feren plantacions tardanes d'ordi de cicle curt, mentre l'ordi de cicle llarg sembrat a la tardor va començar l'espigolat.

Les pluges d'abril van ser primordials per a refermar el desenvolupament dels cereals de secà en les principals àrees productores en què els cultius es trobaven majoritàriament entre l'encanyada i l'espigueig. En la resta de la província, les precipitacions també van afavorir l'evolució dels cultius.

Al maig va prosseguir l'evolució favorable en els secans de l'Alt Vinalopó i l'Alcoià, i es va observar una formació òptima del gra, que presentava la maduresa aquosa en el cas de l'Alcoià i anava un poc més retardada al Comtat. En els regadius de les comarques del sud, el desenvolupament vegetatiu va ser igualment òptim i hi havia parcel·les d'avena ja a punt de segar.

En la segona quinzena del mes de juny va començar la sega en les àrees productores de cereal de secà amb una bona collita gràcies a les pluges primaverals que van afavorir l'espigueig i la formació del gra. En els regadius del sud, els vents més secs van afavorir la maduració dels grans i, a final de mes, es van emprendre les segues d'ordi i blat.

Va prosseguir la recol·lecció durant el mes de juliol amb bons rendiments en ordi i blat, i un poc pitjors en avena. En alguns casos no es va arribar a recollir la collita perquè la nascència no va ser adequada o per danys puntuals causats per conills. En els regadius del sud, a principi de mes van finalitzar les segues d'ordi i poc després, les de blat. La producció de la zona va ser inferior a la mitjana, a causa de la superfície inferior sembrada per la poca disponibilitat d'aigua a principi del cicle. Les pluges de primavera van afavorir el creixement del cereal, però també el de les males herbes

competidores. Per això, els cereals van presentar menys altura i desenvolupament, amb un nombre d'espigues per unitat de superfície inferior al que és habitual.

Acabada la recol·lecció en els secans de l'Alcoià, el Comtat i l'Alt Vinalopó, es va constatar a l'agost un bon rendiment. No obstant això, en els regadius del sud, la conclusió de la campanya va mostrar una disminució general de la producció, influïda per la falta de pluges tardorenques i per l'abundància d'aquestes a la primavera.

A l'Alt Vinalopó es van fer sèmbras d'avena i ordi durant tot el mes de novembre. En finalitzar el mes, es va poder observar la germinació en les primeres parcel·les plantades d'avena. Al Comtat i a l'Alcoià van començar les labors preparatòries del terreny, però no es van iniciar les sèmbras.

La falta de precipitacions del mes de desembre va comprometre la sembra i la germinació dels cereals en els secans. A l'Alt Vinalopó, les primeres sèmbras, sobretot d'avena, van germinar de manera irregular a causa d'aquesta escassetat. Per aquest mateix motiu, es van retardar algunes sèmbras previstes i altres terres es van deixar en guaret. Al Comtat i a l'Alcoià, la majoria de les parcel·les estaven ja germinades.

- Castelló: la precipitació en forma de neu caiguda al gener als Ports i l'Alt Maestrat va ser positiva per al cultiu. Les altes temperatures de final de mes van contribuir al desglaç i a la correcta germinació de les llavors.

Tot i que les pluges del mes de febrer als Ports, l'Alt Maestrat i el Baix Maestrat no van ser molt altes, la humitat acumulada amb les neus del mes anterior va permetre una bona nascència del cereal d'hivern. El cultiu va evolucionar bé durant el mes de març.

La precipitació que va caure als Ports i a l'Alt Maestrat durant el mes d'abril va afavorir el desenvolupament del cultiu. En altres zones, el cultiu va continuar l'evolució normal per la bona reserva hídrica. La fauna silvestre, fonamentalment la gran població de cabra hispànica de la província, va produir alguns danys.

Als Ports i l'Alt Maestrat, el cereal va evolucionar correctament al maig. Es va observar una bona producció en blat, ordi, ségol i avena. En altres zones, el cultiu també es va continuar desenvolupant amb normalitat. L'estat fenològic observat va variar segons comarques i oscil·lava entre els estats 39-47 als Ports, ja que es tracta de zones més fresques i cotes més altes, i l'estat de gra madur al Baix Maestrat, on la sega estava pròxima.

La pluja que va caure al juny va ser suficient per a una bona formació del gra.

Finalitzada la sega amb rendiments normals el mes de juliol, es van dur a terme treballs de retirada i emmagatzematge a l'agost. Va prosseguir l'aprofitament de la restollada per al bestiar. Els camps es trobaven en repòs, a l'espera que s'iniciaren les tasques de llaurada i adobament per a la nova campanya.

Durant el mes de setembre es va mantindre la restollada.

Al novembre van començar els treballs de preparació de la terra i les primeres sèmbras del cereal.

Al desembre van finalitzar les labors de condicionament del terreny, es van completar les sèmbras dels cereals de tardor-hivern i va començar la germinació en les primeres parcel·les plantades.

- València: al gener, a la Vall d'Aiora, la Plana d'Utiel-Requena, el Racó d'Ademús i la Vall d'Albaida va començar la germinació en la majoria de les parcel·les gràcies a les pluges del mes, que van ser beneficioses per al cultiu.

Al febrer, a la Vall d'Aiora va finalitzar la germinació dels cereals d'hivern en les parcel·les més endarrerides i va començar la fase de fillolament en la resta. A la Plana d'Utiel-Requena, es va observar que els cereals ja havien nascut i l'estat fenològic majoritari era 10 (la primera fulla ja travessa el coleòptil). A la Vall d'Albaida, malgrat la falta de pluges del mes, les parcel·les sembrades de cereals van presentar bones condicions vegetatives.

Els cereals de la Vall d'Aiora van acabar al març la fase de germinació en les parcel·les més endarrerides, mentre que es va iniciar la fase de fillolament en la resta. A la Plana d'Utiel-Requena, en la zona de Requena, els cereals d'hivern estaven en fases diferents de l'estadi principal 1 (desenvolupament de les fulles). Mentre que a la zona d'Utiel, quan va finalitzar el mes es trobaven majoritàriament en l'estadi fenològic 11 (primera fulla desplegada). A la Vall d'Albaida, les pluges van ser molt beneficioses per al cultiu i els cereals van vegetar correctament. Als Serrans es va observar un bon nivell de creixement, tant en ordi com en blat, gràcies a les nevades de principi de gener.

A l'abril, es va observar a la Vall d'Aiora l'inici d'encanyada en la majoria de les parcel·les i en algunes, el començament de l'espigueig. Les pluges van ser molt beneficioses per als cereals de la Vall d'Albaida, que es van desenvolupar correctament. Al Racó d'Ademús, es trobaven en estat d'unflament de les espigues, amb un desenvolupament irregular. A la Plana d'Utiel-Requena, els cereals estaven en l'estadi principal 2 (formació de brots laterals: fillolament).

Durant el mes de maig, a la comarca de la Vall d'Aiora es va observar la fi de l'espigueig en la majoria de les parcel·les i una bona evolució. A la Vall d'Albaida, les pluges van ser molt beneficioses per al cultiu, que va vegetar correctament. A la Plana d'Utiel-Requena, els cereals estaven entre l'estadi principal 6 (floració) i l'estadi principal 73 (gra lletós primerenc). A la Canal de Navarrés, l'estat fenològic es trobava entre el 69 (fi de la floració: totes les espícules han acabat la floració, però encara hi poden romandre algunes anteres deshidratades) i l'estadi 71 (estadi de maduresa aquosa: els primers grans han assolit la meitat de la grandària final). Al Racó d'Ademús, es van observar entre l'espigueig i la floració, afavorits per alguna pluja primaveral, però les temperatures del mes, més altes que de costum, van dificultar la granor i l'escaldat del gra.

A la Vall de Cofrents-Aiora es va observar, al juny, la maduració del fruit, i l'estat fenològic era el 89 (finalització de l'ompliment i maduració del gra). Es va iniciar la collita en parcel·les més avançades a final de mes. A la comarca de la Costera, en els cultius de blat i ordi ja s'havia fet la sega. Al Racó d'Ademús, el cereal es va apreciar en estat de formació del fruit, la qual cosa va suposar un retard d'unes dues setmanes respecte a la campanya anterior, però s'esperaven bons rendiments. A la Plana d'Utiel-Requena, els cereals estaven en estat de maduresa completa i en la zona de Requena va començar la sega a final de mes. A la Canal de Navarrés es va assolir l'estat de maduresa completa. Durant el mes es va collir avena i ordi.

A la Vall d'Aiora, la Costera i la Canal de Navarrés els cereals ja s'havien segat al juliol. Al Racó d'Ademús, la collita es va iniciar en les parcel·les en què el grau d'humitat del gra estava al voltant del 12 %, amb uns 10 dies de retard respecte a l'any anterior. El rendiment va ser molt bo. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena va concloure la collita a final de mes. A la Vall d'Albaida, la sega estava a mitges i els resultats van ser molt bons gràcies a les pluges de l'hivern i la primavera.

A l'agost, els cereals estaven tots collits.

Aprofitant les pluges del mes d'octubre, van començar les sèmbras tardorenques d'ordi i blat al Racó d'Ademús que van prosseguir al novembre. Els guarets es van aprofitar per a pastures d'ovelles i cabres.

Al Racó d'Ademús, es van mantindre al desembre sèmbras tardorenques d'ordi i blat. Les més avançades estaven germinant. A la Vall d'Albaida, una vegada finalitzades les tasques de preparació del terreny, va començar la sembra dels cereals d'hivern i es van observar parcel·les en què començava la nascència. S'hi va apreciar una superfície destinada a cereals inferior a la mitjana dels últims anys. Els agricultors han anat canviant les orientacions productives de les explotacions cap a altres cultius permanents com l'olivera i l'ametler.

Cereals d'estiu

Arròs

- Alacant: la marjal de Pego va romandre parcialment inundada durant el mes de gener. A mitjan febrer es va evacuar l'aigua. El dia 19, els camps ja apareixien secs per a poder iniciar les labors de preparació del terreny per a la sembra. Amb les parcel·les desguassades a la marjal de Pego-Dénia, van començar al març les labors de rompuda i anivellament, prèvies a la sembra.

A l'abril van concloure les tasques preparatòries i les parcel·les van quedar preparades per a la sembra, que es va dur a terme entre el 14 i el 20 de maig, i després de la qual les parcel·les van romandre inundades.

La nascència de l'arròs va ser homogènia durant el mes de juny.

Al juliol van romandre les parcel·les inundades i l'arròs es va desenvolupar amb normalitat. Durant el mes d'agost es van observar les panícules totalment formades i en maduració.

A la marjal de Pego es va fer la sega de l'arròs entre el 7 i el 17 de setembre, amb rendiments que es van veure afectats per l'elevada presència de males herbes.

Es van mantindre les parcel·les inundades durant els mesos d'octubre, novembre i desembre.

- Castelló: va començar el fangueig dels camps d'arròs de la Plana Baixa que s'ha de dur a terme partir del 15 de gener. L'última setmana de gener es va dur a terme a Xilxes i va quedar pendent per a principi de febrer a la Llosa. Aquesta labor es realitza incorporant les restes de palla al sòl, per a la qual cosa es procura una descomposició controlada per l'entrada d'aigua dels brolladors de la zona i amb drenatge a la mar que garantisca l'aportació d'oxigen per a evitar problemes mediambientals.

A l'abril es van preparar els camps per a la inundació i la sembra directa prevista per al maig.

Durant el mes de maig es va produir la inundació dels camps a la Plana Baixa per a fer la sembra. A la Llosa es va procedir a la inundació de les 45 hectàrees de cultiu el dia 14 i a la sembra el dia 19, i es va utilitzar la varietat bomba, igual que en la campanya 2020, en què es van obtindre rendiments d'uns 4.800 kg/ha. En les 108 hectàrees del municipi veí de Xilxes, la varietat triada va ser la Sendra, com l'any anterior. Aquesta varietat té el cicle vegetatiu més llarg. La inundació va ser el dia 6 i la sembra, el dia 12, més tard que de costum a causa de les pluges.

L'arròs va continuar a l'agost l'espigueig i la maduració, a l'espera del començament de la sega cap a mitjan setembre per a la varietat bomba i a final, per a la Sendra.

Durant el mes de setembre es va iniciar la sega. Es van recol·lectar els dos camps grans de la Llosa. La varietat bomba es va collir l'última setmana de setembre, i en el cas de la varietat Sendra, la collita estava prevista per a la primera setmana d'octubre, un poc més tard que de costum a causa d'un cert retard en la maduració. El rendiment en bomba va ser lleugerament inferior al normal. Durant la campanya hi va haver problemes causats per més presència de males herbes, probablement pel fet que en aquesta campanya estava prohibit el propanil i l'herbicida que el va substituir no va resultar tan efectiu.

Va finalitzar a l'octubre la collita amb la recol·lecció de la varietat Sendra. Al novembre i desembre, els camps van romandre inundats.

- València: en les comarques productores, una vegada conclosa l'obligació de mantindre les superfícies inundades fins al 15 de gener per a les zones baixes, es van iniciar les labors de preparació del terreny mitjançant fangueig, principalment en les zones altes.

El mes de febrer en les zones de cultiu d'arròs de la Ribera Baixa, la Ribera Alta i l'Horta Sud, una vegada finalitzat el fangueig, en les zones altes van començar les labors preparatòries del terreny (desfer els terrossos, reconstruir marges, cavallons i reguerons, anivellar el sòl i procedir a

l'adobament de fons) prèvies a la sembra "barrejà o barrejat". Mentre que en les zones baixes s'estava a l'espera que s'assecara el terreny per a fer aquestes labors, que es duen a terme amb la terra eixuta.

Van prosseguir al març les labors preparatòries del terreny amb passades d'aladre o conreadora de ganxos i amb l'anivellament del sòl. Tota la zona de cultiu estava lliure d'aigua per a fer les labors de condicionament del sòl. Van continuar a l'abril les tasques preparatòries, així com l'adobament de fons.

Al maig, en les comarques productores es van negar i sembrar les parcel·les d'arròs.

El cultiu d'arròs va continuar al juny el seu cicle de desenvolupament. Va finalitzar la germinació de les plantes i es va fer la primera eixugada (10 dies d'assecatge o drenatge dels camps per a enfortir la tija de l'arròs i aplicar tractaments per a combatre les algues que afecten el cultiu).

En les comarques productores, l'arròs va continuar al juliol amb el seu cicle. Es van dur a terme tractaments d'eliminació de males herbes i es va observar el creixement de la tija fins a 30-40 cm. L'estat del cultiu era normal per a l'època.

Va prosseguir a l'agost la maduració del gra, al mateix temps que es van efectuar les tasques del cultiu habituals, com la renovació d'aigua de les parcel·les. A final de setembre va començar la campanya de recol·lecció de varietats primerenques, com l'arròs bomba.

A l'octubre va finalitzar la collita i posteriorment es va enterrar, assecar o retirar la palla de l'arròs per a la inundació posterior. Al novembre es va procedir a la inundació dels camps, després de les operacions d'assecatge, retirada o enterrat de la palla, recirculació d'aigua i crema de restolls en les zones autoritzades.

En les comarques productores d'arròs, les parcel·les es trobaven inundades al desembre, la qual cosa es coneix com "la perellonà", que és la inundació hivernal dels camps d'arròs situats en les zones de "tancats".

Dacsa

- Alacant: al Baix Segura, en àrees com l'horta d'Orihuela, es van observar, al juny, les primeres plantacions de dacsa en diferents estats de desenvolupament. Així mateix, tant a l'Alacantí com al Baix Vinalopó, les poques parcel·les destinades a aquest cultiu es trobaven en la fase de maduració de fruits i llavors.

Les plantacions es van desenvolupar sense incidències al juliol i l'agost, i es trobaven en fases diferents. Va evolucionar correctament al setembre, gran part dels dacsars presentaven la panícula madura, a punt per a collir.

Va començar la recol·lecció de dacsa a mitjan mes d'octubre, quan les panícules havien adquirit l'estat de maduresa òptim. Al Baix Vinalopó es va mantindre la recol·lecció durant el mes de novembre.

- València: al Racó d'Ademús va finalitzar la collita al gener amb rendiments un poc inferiors als d'altres campanyes. La causa podria trobar-se en la mala pol·linització per les altes temperatures durant l'estiu.

Durant el mes d'abril es va refinar la superfície del terreny amb passades de rascle per a facilitar les labors de sembra. Al maig, les parcel·les objecte de cultiu de dacsa del Racó d'Ademús es van sembrar. La germinació del gra s'acompanya de treballs de birbada, adobament, etc.

La dacsa es trobava, al juny, amb el desenvolupament del tercer entrenús, en funció de la data de plantació, i es va procedir a fer els primers regs. Estadi fenològic 33 (creixement longitudinal de la tija principal. 3 nusos, detectables).

La planta va detindre al juliol el seu creixement amb la floració plena i presentava un bon desenvolupament. Es van fer regs a manta de manera periòdica. Al setembre va començar a engroguir, es trobava en fase de maduració del fruit, amb el gra pastós.

A l'octubre, la planta es trobava completament seca, si bé el gra encara no tenia el grau d'humitat adequat per a collir-lo.

La collita es va fer al novembre. Els rendiments van ser bons, sobretot respecte a l'any anterior. Els restolls es van aprofitar per al bestiar oví. La dacsa ferratgera es va empaquetar per a alimentació i llits per al bestiar.

Al Racó d'Ademús, al desembre, es van traure de les parcel·les les bales circulars i es van alçar els restolls de dacsa, mentre que es realitzaven les labors de preparació de sòl per a les collites futures.

INDUSTRIALS

Gira-sol

- Alacant: a les comarques del Comtat i l'Alcoià van començar les sembres de gira-sol a final de maig i van prosseguir al juny.

Les plantes es trobaven al juliol en fase d'elongació de la tija i desenvolupament de les fulles. En algunes parcel·les que es van sembrar en la segona quinzena del mes de maig es va observar una proliferació de males herbes. A l'agost es va observar la floració, amb una bona previsió de collita afavorida per les pluges. Al setembre i l'octubre el cultiu va continuar madurant.

Es va dur a terme la collita durant la segona quinzena de novembre en les dues comarques productores. Els rendiments obtinguts van estar per davall de la mitjana en les parcel·les sembrades al maig. Mentre que les sembrades al juny van superar els rendiments mitjans a causa del millor aprofitament de les pluges.

- València: a la comarca de la Vall d'Albaida, la sembra del gira-sol en les parcel·les de la comarca estava a punt de començar a final de maig.

La collita del gira-sol de la Vall d'Albaida es va realitzar a l'octubre amb rendiments similars als de l'any anterior.

FERRATGERES

- Alacant: al Baix Vinalopó, l'alfals va presentar al gener un bon desenvolupament per les pluges de les primeres setmanes i les diverses plantacions escalonades van créixer amb normalitat.

El cultiu es va desenvolupar adequadament en les diverses àrees productores del sud, ajudat per les temperatures elevades de febrer que van afavorir la brotada de les noves sembres. La falta de precipitacions va obligar a fer algun reg de suport en les parcel·les en regadiu.

Les pluges de març van ser beneficioses per a les plantacions d'alfals. Les noves sembres van créixer vigoroses i en els cultius més desenvolupats es van donar els primers talls de l'any.

Les precipitacions del mes d'abril van afavorir el cultiu, que es va desenvolupar amb normalitat. Es va observar un bon vigor i creixement de les plantacions recents, mentre es feien talls de les anteriors.

Al Baix Vinalopó i el Baix Segura, comarques productores principals, va continuar al maig el desenvolupament òptim del cultiu d'alfals, i es van generalitzar els talls.

Al juny es va mantindre l'evolució normal de l'alfals, per al qual les precipitacions de principi de mes van ser molt beneficioses.

Al sud de la província van prosseguir els talls a principi de juliol, així com el desenvolupament normal del cultiu amb algun episodi d'estrés hídric pels dies de ponent. A l'agost i al setembre va continuar la sega i el desenvolupament normal de l'alfals.

Les precipitacions de l'última part del mes d'octubre van afavorir el desenvolupament del cultiu al sud de la província. L'alfals va mantindre el seu creixement al novembre. Es van observar talls a principi de mes i noves sembres escalonades al Baix Segura.

- València: l'alfals es trobava en parada hivernal al gener.

Al Racó d'Ademús es van fer els primers talls a l'abril. Es va procedir a fer el segon tall al juny i es van dur a terme talls periòdics durant el mes de juliol.

Es van fer els últims talls de l'any en l'alfals del Racó d'Ademús a l'octubre i novembre.

En les parcel·les dedicades al cultiu de l'alfals en els mesos precedents, es va observar al desembre l'entrada del bestiar per a l'aprofitament a dent, o bé es van deixar en parada vegetativa.

TUBÈRCULS

Moniato

- Alacant: el mes de maig van començar les sèmbrs de moniato al Baix Segura i van prosseguir al juny.

Al Baix Segura, en zones de l'horta d'Orihuela i de Guardamar del Segura, principalment, va continuar al juliol el desenvolupament de les sèmbrs iniciades al maig. En aquestes zones van començar a l'agost les arrancades de moniato roig i blanc en les primeres parcel·les que es van plantar.

Al setembre es van mantindre les arrancades facilitades per les pluges moderades. Aquesta situació es va prolongar fins a final d'octubre, moment en què es van frenar a causa de les precipitacions.

Amb la campanya a punt de concloure, es va reprendre al novembre, després de les últimes precipitacions, la recol·lecció de moniato blanc i roig de les poques parcel·les que quedaven per collir al Baix Segura. En les parcel·les pendents de collir van prosseguir les arrancades al desembre.

Xufa

- València: a l'Horta Nord va prosseguir la recol·lecció de la xufa durant el mes de gener i quedaven alguns camps per cremar per la humitat acumulada en el sòl a causa de les últimes pluges.

El cultiu de la xufa es va trobar al juliol i l'agost en plena fase de tuberització a l'Horta Nord.

Al setembre estava finalitzant la tuberització i es van dur a terme tractaments per a l'assecatge de la palla en les parcel·les plantades al principi de la campanya; mentrestant, es va continuar observant la fulla verda en les zones de cultiu més tardanes.

En la segona quinzena d'octubre va començar la crema de la part aèria en les primeres plantacions de xufa convencional de l'Horta Nord.

La xufa es va recol·lectar bé a l'Horta Nord durant el mes de novembre. Les pluges del mes no van demorar massa el procés a causa del vent sec, encara que van obligar a haver d'airejar la palla per a afavorir l'assecatge.

Va prosseguir la recol·lecció de la xufa durant el mes de desembre a l'Horta Nord.

Creïlla

- Alacant: al Baix Vinalopó, al llarg de la segona quinzena de gener, la major part de la creïlla de verdet es trobava al final del cicle, amb la part aèria assecant-se.

A principi de febrer va començar la collita de les parcel·les més retardades de creïlla de verdet en les comarques del sud i van continuar les sèmbrs de creïlla primerenca.

Va finalitzar la recol·lecció de la creïlla de verdet en la segona quinzena de març. Les pluges de la primera meitat del mes van paraitzar les arrancades, que es van reprendre quan el terreny ho va permetre. A l'Alt Vinalopó van continuar les sèmbrs de creïlla de mitja estació iniciades a final de febrer.

A mitjan abril van començar les arrancades de creïlla de collita al Baix Segura, que es van veure interrompudes de manera intermitent per les pluges. En general, la grandària i la qualitat eren adequades, excepte alguna deficiència per despreniment de la pell en parcel·les on es va anticipar la recol·lecció. A l'Alt Vinalopó, les sèmbrs iniciades a mitjan febrer es van continuar desenvolupant.

Al Baix Vinalopó i el Baix Segura va continuar durant el mes de maig el desenvolupament de les plantacions i les arrancades de creïlla de collita, només interrompudes per les precipitacions del dia 23, després de les quals es va reprendre l'activitat. Els tubèrculs van mantindre una bona grandària i qualitat. A l'Alt Vinalopó va prosseguir el desenvolupament de les plantacions de mitja estació.

Les plantacions de primavera van continuar el creixement, afavorit per les temperatures més altes i per la reducció de la humitat el mes de juny. Després de les precipitacions de l'última setmana de maig, es van reprendre les arrancades de creïlla de collita de qualitat i grandària adequades per a consum. Quant a la creïlla per a indústria, al Baix Segura, el ritme de recol·lecció es va incrementar a final de mes i els tubèrculs van mantindre una qualitat òptima. D'altra banda, a l'Alt Vinalopó van començar les arrancades de la creïlla de mitja estació, que es va començar a sembrar la segona quinzena de febrer.

Al llarg de la primera quinzena de juliol van anar acabant les arrancades de creïlla de consum. Amb això va concloure una campanya, afectada per les precipitacions primaverals, que van causar, en algunes parcel·les, problemes de maneig del cultiu per embassades, fongs i bacteriosi. En el cas de la creïlla per a indústria, les arrancades es van prolongar fins a final de mes al Baix Segura. D'altra banda, a l'Alt Vinalopó va prosseguir la recol·lecció de la creïlla de mitja estació amb una collita abundant i un excés de calibre a causa de les pluges en plena floració. El rebuig va ser elevat per un percentatge alt de necrosis internes propiciades per les altes temperatures i perquè una grandària superior comporta exposicions al sol que li donen al tubèrcul un color verd.

Al Baix Segura, les arrancades de creïlla per a indústria van finalitzar la primera setmana d'agost. Al Baix Vinalopó va començar la sembra de la creïlla de verdet. En el transcurs del mes va acabar la recol·lecció de la creïlla de mitja estació a l'Alt Vinalopó. La collita va ser elevada, amb tubèrculs de grans mides, la qual cosa va provocar una quantitat més gran de rebutjos.

Al Baix Vinalopó va concloure a principi d'octubre la plantació de creïlla de verdet. Les plantacions recents portaven un bon desenvolupament de la part aèria a final de mes, poques setmanes abans de la floració. Al novembre va prosseguir el desenvolupament normal de les últimes plantacions de creïlla de verdet.

A principi de desembre, en les comarques del sud van començar les arrancades de creïlla de verdet.

- Castelló: va continuar el desenvolupament de les plantacions de creïlla a la província durant el mes d'abril; i la campanya estava prop d'iniciar-se.

La recol·lecció va començar a principi de maig. La producció va anar augmentant progressivament tant a la Plana Alta com al Baix Maestrat en els dos tipus de creïlla, roja i blanca. Les varietats majoritàries cultivades són la Rudolph i la red pontiac en el grup de la roja i la sifra, Alisson, Vivaldi, Europa, colomba, Monalisa, Picasso i agra en el grup de la blanca.

Al juny es va mantindre la recol·lecció de creïlla roja i blanca al Baix Maestrat i la Plana Alta. L'última setmana es va frenar la collita a causa de les pluges.

Van continuar al juliol les arrancades de creïlla roja i creïlla blanca al Baix Maestrat i de creïlla blanca a la Plana Alta. Es va tornar al ritme normal després de l'aturada ocasionada per les pluges del mes de juny.

A l'agost va concloure la campanya en la zona del Baix Maestrat i va prosseguir a la Plana Alta. Quant a la creïlla blanca, les varietats cultivades van ser sifra, espunta, Picasso i fábula, mentre que en el cas de la creïlla roja va predominar la red pontiac.

Va concloure a principi de setembre la collita a la Plana Alta, abans del que estava previst, a conseqüència de les pluges que van provocar embassades en les plantacions, amb la pèrdua de la producció que quedava per recol·lectar.

Els primers dies de desembre va començar a la Plana Alta la campanya de la creïlla tardana de la varietat blanca spunta.

- València: el mes de gener, a l'Horta Nord, es trobaven plantades la majoria de parcel·les destinades al cultiu de creïlla i es van observar les brotades en les parcel·les que s'havien sembrat primer.

Les pluges de la segona quinzena de març van provocar l'aparició dels primers focus de mildiu en creïlla a la Ribera Baixa. La majoria de parcel·les s'havien tractat de manera preventiva en unes ocasions i curativa en altres, per la qual cosa la incidència va ser mínima i els cultius van mantindre un bon vigor en general. A l'Horta Nord, el cultiu va evolucionar correctament, ja que hi havia bones condicions meteorològiques, encara que també ho eren per a *Phytophthora*.

Van començar les arrancades de creïlla extraprimera a la Ribera Baixa a l'abril i van continuar al maig. Les pluges persistents en algunes zones van provocar infeccions per mildiu en els cultius més avançats amb escassa ventilació.

HORTALISSES

Bleda

- Alacant: va continuar durant els mesos de gener i febrer la collita en les comarques productores principals situades al sud de la província. Al Baix Segura va prosseguir la recol·lecció amb un predomini de fulles de grans dimensions i bona qualitat, encara que cap a mitjan mes va disminuir la disponibilitat de tall perquè es va començar a espigar part de la producció.

En el transcurs del mes d'abril va finalitzar la recol·lecció de les varietats d'hivern al Baix Segura. En moltes d'aquestes parcel·les, la qualitat va ser inferior perquè el cultiu s'estava espigant. Al mateix temps, van començar els talls de bledes de primavera que van prosseguir al maig, amb bona qualitat en general. Fins a mitjan juny es van continuar recollint les varietats de primavera, amb bona qualitat i unes dimensions adequades de fulla. A partir d'aquest moment van començar els talls de les varietats d'estiu, amb una superfície de cultiu inferior, que també van mostrar una qualitat i unes dimensions apropiades.

Va continuar al juliol la collita de les varietats d'estiu, començada a mitjan juny. La disponibilitat de tall va ser baixa, i tant les dimensions com la qualitat van oscil·lar lleugerament al llarg del mes. Va prosseguir a l'agost aquesta recol·lecció. La disponibilitat de tall va romandre baixa i la qualitat de les fulles va ser bona al llarg de tot el mes.

La campanya de les varietats d'estiu es trobava molt avançada al setembre, per la qual cosa la disponibilitat de tall va ser baixa, així com la qualitat de les fulles, ja que el descens de temperatures va alentir el seu desenvolupament.

Al Baix Segura va prosseguir a l'octubre, novembre i desembre la campanya amb la incorporació de parcel·les noves a la recol·lecció, amb un increment de la grandària de la fulla i una qualitat adequada.

Carxofa

- Alacant: tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó, les plantacions es trobaven en plena collita al gener. Un percentatge elevat de la producció va patir els efectes de les gelades i baixes temperatures després del pas de la borrasca Filomena. Les afeccions es van localitzar en l'exterior dels capítols amb l'ennegriment de les bràctees, la qual cosa va depreciar la producció que es va destinar a segones qualitats o a la indústria. Al Vinalopó Mitjà, les plantacions, majoritàriament de carxofa tipus calicó, van continuar recol·lectant-se. No hi va haver gelades significatives, únicament xicotets danys en part del primer tall que van devaluar comercialment la carxofa. A l'Alacantí va prosseguir la recol·lecció. El cultiu no es va veure afectat per les gelades, que van ser lleus, però si pels vents que van depreciar la qualitat final de part dels capítols.

En les comarques del sud estava finalitzant al febrer la primera tongada, per això les peces, xicotetes i de baixa qualitat, es van destinar a la indústria. Els primers capítols de la segona tongada, encara escassa, es van distribuir per al consum en fresc, ja que presentaven més qualitat, grandària i compacitat. Al Vinalopó Mitjà, amb varietats tipus calicó, es va intensificar la recol·lecció per

l'entrada en plena producció de la majoria de les parcel·les. La incidència de les gelades de gener es va veure reflectida en la qualitat d'una part de la producció en els tres primers talls. A l'Alacantí va prosseguir la recol·lecció.

A principi de març, en les comarques meridionals va concloure la collita de la primera tongada i va continuar la de la segona, que havia començat tímidament a final del mes anterior. La disponibilitat de capítols d'aquesta segona tongada va anar en augment. Al Vinalopó Mitjà, els talls setmanals de la varietat tipus calicó van continuar. En les escasses zones productores de l'Alacantí va prosseguir la collita.

Durant el mes d'abril va prosseguir amb regularitat la collita de la segona tongada de la varietat blanca de Tudela en les comarques meridionals. Per la seua banda, al Vinalopó Mitjà va finalitzar la collita de les varietats tipus calicó. En aquesta campanya es va obtenir més producció de segona qualitat del que s'esperava, probablement a conseqüència de les gelades de gener.

La campanya va anar acabant al maig en totes les comarques productores, amb una reducció progressiva de la qualitat dels talls, i es van recol·lectar els últims capítols amb un calibre escàs per a mantindre la compacitat. Amb la campanya concloua a final de maig, l'última setmana de juny es va iniciar el tall de tiges de les plantes de carxofa.

Es va mantindre al juliol el tall de les tiges de les plantes de carxofa i, a mitjan mes, van començar els trasplantaments de soques i plàntules procedents de llavor.

A l'agost va concloure el tall de les tiges de les plantes de carxofa. Els trasplantaments de soques i plàntules es van mantindre a l'agost i al setembre.

Va començar la collita a final d'octubre en les parcel·les més precoces del tipus blanca de Tudela amb capítols allargats i de compacitat adequada. A l'Alt Vinalopó es van fer els primers talls en la zona de Los Alhorines. Mentre que al Vinalopó Mitjà, les plantacions del tipus calicó van continuar el seu desenvolupament normal.

La disponibilitat de tall va augmentar progressivament al llarg de novembre en les comarques meridionals amb la incorporació de noves plantacions a la recol·lecció. Els capítols van ser allargats i la compacitat va millorar. Al Vinalopó Mitjà va prosseguir el desenvolupament normal de la carxofa tipus calicó, on es van començar a fer passades a mitjan mes. Així mateix, en l'àrea cultivada de Mutxamel, a l'Alacantí, van començar els talls.

Al desembre va augmentar la disponibilitat de tall amb una compacitat i una qualitat dels capítols adequades. A final de mes, al Baix Segura, gran part de la collita s'estava emmagatzemant a causa d'un estancament dels mercats. En algunes plantacions es va fer una poda severa per a afavorir el rebrot i reprendre la producció al final de la temporada amb la segona tongada. Al Vinalopó Mitjà va començar la recol·lecció de les varietats tipus calicó i es van seleccionar els capítols més grans. Es va dur a terme una recol·lecció escalonada per a iniciar la collita normal a mitjan gener. En la zona de cultiu de Mutxamel, a l'Alacantí, van prosseguir els talls.

- Castelló: va continuar al gener la campanya de carxofa i la seua recol·lecció al Baix Maestrat com a principal zona de cultiu, amb volums de producció importants tant en varietats híbrides com en la blanca de Tudela. Les gelades de la primera quinzena van afectar la carxofa superficialment, i van provocar l'ennegritament de la flor, i les baixes temperatures van alentir el desenvolupament vegetatiu. No obstant això, a final de mes, les elevades temperatures van tornar a accelerar els processos i els talls es van normalitzar.

Van continuar durant els mesos de febrer i març els talls al Baix Maestrat, zona productora principal, amb volums importants destinats, en la seua majoria, a fresc i, en menor mesura, a indústria.

Va continuar la recol·lecció al Baix Maestrat com a zona productora principal durant el mes d'abril, amb quantitats altes de collita en la primera quinzena, destinada a consum en fresc. Progressivament va anar augmentant la producció per a indústria de trossejament, per la disminució de la qualitat.

Al maig es va mantindre la recol·lecció al Baix Maestrat, amb un augment de la producció destinada a indústria i un descens en el producte per a comercialització en fresc a causa de la baixada de qualitat. A final de mes va concloure la campanya al Baix Maestrat.

La tercera setmana del mes de juny es va donar per conclusa la campanya en tota la província.

A l'agost es van mantindre les plantacions iniciades al juliol al Baix Maestrat. Les soques acabades de sembrar no es van veure afectades seriosament per la pedregada del 31 de juliol en aquesta comarca. No obstant això, les pluges abundants de l'última setmana del mes d'agost van provocar algunes podridures.

Les noves plantacions en els camps del Baix Maestrat van presentar al setembre un estat fenològic incipient. Les fortes precipitacions dels primers dies es van sumar a les pluges abundants de l'última setmana d'agost, per la qual cosa es va veure afectat el creixement vegetatiu i es van produir algunes podridures. Es va observar una tendència a augmentar la superfície plantada amb varietats híbrides, com la green queen i la cor, per ser més resistents davant de fongs i nematodes, i per la facilitat de plantació de planter. A més, presenten una vida útil més llarga que la varietat tradicional blanca de Tudela, amb menys ennegriment de les bràctees. En aquesta última varietat es va incentivar la renovació de les plantes d'estaca.

A final d'octubre es va iniciar la campanya en totes les comarques amb els primers talls. La producció va ser escassa i la qualitat no va resultar bona per les altes temperatures. La major part va correspondre a la varietat blanca de Tudela i la resta, a varietats híbrides.

Durant el mes de novembre va augmentar la disponibilitat de producte i va millorar la qualitat. En finalitzar el mes, les quantitats de carxofa blanca de Tudela i de varietats híbrides quasi s'havien igualat.

Va prosseguir la campanya durant el mes de desembre amb la recol·lecció, per a consum en fresc, de quantitats similars de carxofa blanca de Tudela i de varietats híbrides. S'hi va observar una producció inferior a la de campanyes precedents, encara que en els últims dies es va observar un repunt en accelerar-se el creixement vegetatiu a causa de les altes temperatures registrades.

- València: en el cultiu de la carxofa al Camp de Túria, afectat per les gelades de gener, es va apreciar una recuperació, de manera que a final de febrer ja es van reiniciar les collites de fruits.

La recol·lecció va continuar amb normalitat al març a l'Horta Nord. La humitat i temperatura van afavorir el desenvolupament d'*Ascochyta hortorum*.

La carxofa estava a punt de finalitzar la campanya al maig.

Al juliol van començar les labors de preparació dels camps destinats al cultiu de carxofa amb la sega, crema, selecció d'estaques, desinfecció i nova plantació. Aquestes tasques van prosseguir a l'agost i setembre.

Les carxofes recentment plantades a l'Horta Nord i l'Horta Sud van seguir la seua evolució amb normalitat a l'octubre.

Al novembre es van recol·lectar carxofes a l'Horta Nord i el cultiu va continuar el seu desenvolupament a l'Horta Sud.

Durant el mes de desembre va continuar la collita de carxofa en les comarques productores.

Api

- Alacant: en les comarques del sud va prosseguir al gener el desenvolupament del cultiu i la recol·lecció escalonada. La lentitud dels talls al febrer va conduir a l'acumulació de plantes de grans dimensions i bona qualitat. En l'escassa superfície de l'Alacantí dedicada a aquest cultiu va prosseguir la collita. Al Baix Segura es va mantindre al març la recol·lecció a un ritme alentit a causa de l'escassa demanda, la qual cosa es va traduir en una disponibilitat de peces més grans. Tant en aquesta comarca com a l'Alt Vinalopó es van fer trasplantaments a final de mes.

Al Baix Segura, el ritme baix de recol·lecció del mes d'abril va fer que la producció de tall fora elevada i també es van deixar sense collir les parcel·les amb deficiències per assurat. A l'Alt Vinalopó van prosseguir els trasplantaments.

Al maig van continuar els talls de les plantacions de primavera al Baix Segura, alhora que es van alçar algunes plantacions per a rotar amb cultius d'estiu, com el meló d'alger. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó van evolucionar les plantacions de març i abril amb un poc de retard a causa de les baixes temperatures dels mesos anteriors, i es van mantindre els trasplantaments.

Al Baix Segura, amb la campanya molt avançada al juny i juliol, la producció de tall va anar disminuint i, en conseqüència, el ritme de recol·lecció. La qualitat de les peces era adequada. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó es van mantindre els trasplantaments i va començar la recol·lecció de les primeres plantacions que s'havien fet entre març i abril.

Al llarg del mes d'agost es van iniciar les plantacions al Baix Segura i es van mantindre al setembre. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó va continuar la recol·lecció de les que es van fer entre març i abril, així com el desenvolupament normal de les més recents.

Va prosseguir a l'octubre l'evolució correcta de les plantacions d'estiu al Baix Segura, mentre que a l'Alt Vinalopó es va mantindre la recol·lecció amb destacats problemes per fongs.

Al Baix Segura es va iniciar al novembre la collita de les plantacions realitzades a l'agost i van continuar les sembres. D'altra banda, a l'Alt Vinalopó va concloure la recol·lecció amb bona qualitat.

Al desembre van prosseguir els trasplantaments al Baix Segura, en alguns casos sota manta tèrmica, i es va mantindre la recol·lecció de peces amb una qualitat i unes dimensions òptimes. A l'Alt Vinalopó es van collir les últimes plantacions.

- Castelló: es va mantindre la producció d'api verd al Baix Maestrat durant els mesos de gener i febrer. Es va mantindre un ritme de tall alt durant tot el mes de març.

La campanya va prosseguir al Baix Maestrat durant els mesos d'abril i maig. Al maig hi va haver una baixada de la producció fins al moment en què va acabar la campanya a mitjan mes.

Albergina

- Alacant: al Baix Vinalopó, amb la campanya molt avançada, es van acusar al gener deficiències de color i disminució de grandària. La disponibilitat de tall va anar disminuint al febrer, així com la qualitat dels fruits. Va prosseguir al març la recol·lecció en els hivernacles del Baix Vinalopó. En aquells on la campanya arribava a la seua fi, van augmentar els fruits deformats i xicotets, mentre que en la resta va imperar el calibre M i una qualitat adequada.

Durant els mesos d'abril i maig va augmentar el percentatge de baies deformes i de qualitat inferior a causa de la conclusió de la campanya en gran part dels hivernacles del Baix Vinalopó. Al maig es van iniciar els trasplantaments a l'aire lliure.

La campanya en hivernacle va finalitzar amb el mes de juny, amb una disminució de la qualitat en aquestes últimes recol·leccions. Al mateix temps va arrancar la recol·lecció de les primeres plantacions a l'aire lliure amb una qualitat irregular.

Al juliol, l'increment de temperatures va accelerar el desenvolupament de les baies, per la qual cosa la producció de tall va anar en augment. Els calibres van passar de ser P-M, a principi de mes, a G, a final.

Va prosseguir a l'agost la collita a l'aire lliure amb una disponibilitat de tall variable. La qualitat de les baies va ser bona, amb alguna deficiència puntual de coloració i consistència.

Va disminuir la disponibilitat de tall, atés que la campanya estava molt avançada en la majoria de les parcel·les i finalitzava en unes altres. Per això, la qualitat va minorar.

A l'octubre, amb la campanya a l'aire lliure pràcticament conclosa al Baix Vinalopó, va continuar la recol·lecció en els hivernacles. Per la seua banda, al Baix Segura va prosseguir la collita d'albergines a l'aire lliure.

En els hivernacles del sud, la baixada de temperatures del mes de novembre va disminuir la disponibilitat de tall. El calibre predominant al Baix Vinalopó va ser M, mentre que al Baix Segura va destacar el G.

Al desembre, la producció de tall va augmentar moderadament cap a final de mes en els hivernacles del Baix Vinalopó. S'hi va observar una disminució de la coloració de les baies i un predomini del calibre M.

- Castelló: es van continuar desenvolupant les plantacions a la província durant el mes de maig, amb un estat fenològic al Baix Maestrat de 51 – 79 N. L'última setmana de juny va començar a la Plana Alta la campanya de l'albergina jaspiada, amb produccions encara escasses. Al llarg del mes de juliol va augmentar la disponibilitat de tall, fonamentalment a la Plana Alta, amb baies de qualitat variable.

A l'agost va continuar la producció elevada, tant a la Plana Alta com al Baix Maestrat, principalment a causa de les altes temperatures. A conseqüència de la tempesta amb pedra del 31 de juliol al terme municipal de Benicarló, el cultiu va patir afectacions tant en les baies com en la planta. S'hi va observar un estat fenològic 88-89.

Van prosseguir els talls al setembre. S'hi va constatar un descens en la producció i la qualitat respecte al mes anterior. A final de mes quedava molt poc de producte en el camp. Al llarg del mes d'octubre es va mantindre un nivell escàs de producció. Al novembre i desembre va prosseguir la producció d'albergina ratllada procedent d'hivernacles de malla a la Plana Alta i va concloure la campanya en la segona quinzena de desembre.

Carabasseta

- Alacant: la recol·lecció del cicle iniciat a l'octubre es trobava ja molt avançada al gener en els hivernacles del Baix Vinalopó, per la qual cosa la producció per a tall va disminuir i la qualitat es va reduir. Tant la quantitat com la qualitat dels fruits van disminuir progressivament al febrer al Baix Vinalopó perquè conclouia el cicle del cultiu. Al Baix Segura, tot i que amb una baixa producció de tall, van mantindre una qualitat adequada.

Va finalitzar la recol·lecció en els hivernacles del Baix Vinalopó a principi de març. Al Baix Segura, aquesta es va mantindre amb fruits de bona qualitat i grandària generalitzada G.

Va prosseguir, a l'abril, la collita dels hivernacles del Baix Segura, amb un predomini del calibre G. Al Vinalopó Mitjà es van fer trasplantaments de carabasseta groga i verda a l'aire lliure.

A principi de maig es va iniciar la collita en les parcel·les cultivades a l'aire lliure del Baix Vinalopó, amb una certa irregularitat dels fruits, així com la de les plantacions noves d'hivernacle, que també van presentar alguna deformació; i el calibre predominant era M. Igualment, al Baix Segura van augmentar els talls, amb calibres G majoritaris i bona qualitat. Al Vinalopó Mitjà va començar la recol·lecció de les plantacions a l'aire lliure a mitjan mes.

Va prosseguir la recol·lecció al juny. Al Baix Vinalopó, en les plantacions més velles, van predominar els fruits amb irregularitats, problemes de virosi i calibre mitjà M, mentre que, en les més joves, va imperar la mateixa grandària, però amb bona qualitat. No obstant això, al Baix Segura, on també va destacar el calibre M, la qualitat va anar en augment al llarg del mes. Al Vinalopó Mitjà va prosseguir la recol·lecció iniciada a l'abril amb talls cada 3-4 dies.

En les comarques del sud es va observar al juliol una reducció progressiva de la disponibilitat de producte a causa de la finalització de la campanya en moltes plantacions. La qualitat va ser bona, amb algunes deficiències per virosi al Baix Vinalopó. Al llarg del mes va predominar el calibre M. Al Vinalopó Mitjà va prosseguir la recol·lecció. Es va mantindre la recol·lecció a l'agost amb la

incorporació de plantacions noves, la qual cosa va variar la disponibilitat de tall. La qualitat dels fruits va ser adequada.

Al Baix Vinalopó, la campanya va concloure la segona setmana de setembre amb una qualitat escassa i un calibre mitjà M. Al Baix Segura, on quedava poca superfície per recol·lectar, van prosseguir els talls de fruits amb baixa qualitat i grandària M.

Va començar a l'octubre la recol·lecció de noves plantacions d'hivernacle al Baix Vinalopó, mentre que al Baix Segura va prosseguir la recol·lecció a l'aire lliure. El descens de les temperatures va reduir al novembre la producció de tall en els hivernacles del sud. La collita es va mantindre en els hivernacles del Baix Vinalopó al desembre, mentre que en els del Baix Segura va disminuir.

- Castelló: la carabasseta blanca va seguir en producció al gener amb poca quantitat i va concloure la campanya a final de mes.

A l'abril es va iniciar la campanya de la carabasseta blanca a la Plana Alta. Al Baix Maestrat, l'estat fenològic es va situar entre 21-51. Era imminent el començament de la collita de la carabasseta verda.

Va prosseguir, al maig, la recol·lecció de carabasseta blanca a la Plana Alta, amb poca entrada de producte. A mitjan mes es va iniciar la collita de la carabasseta verda al Baix Maestrat, que va anar augmentant progressivament. A final de mes va començar la campanya d'aquesta varietat a la Plana Alta.

Durant el mes de juny es va mantindre la campanya de la carabasseta verda al Baix Maestrat. Pel que fa a la carabasseta blanca, es va mantindre la recol·lecció a la Plana Alta amb volums importants de producció.

Al juliol va prosseguir la campanya de la carabasseta blanca a la Plana Alta, amb una producció elevada que va disminuir quan va finalitzar el mes. La carabasseta verda es va recol·lectar al Baix Maestrat i la Plana Alta, amb volums cada vegada inferiors a causa de la proximitat de la fi de la campanya de primavera-estiu.

La carabasseta blanca va continuar en producció amb volums baixos a l'agost. Durant la primera setmana del mes, al Baix Maestrat va concloure el cicle de primavera-estiu de la carabasseta verda. A final de mes va començar el cicle d'estiu-tardor.

Al setembre va prosseguir la campanya de carabasseta blanca amb escassa quantitat de producte. En el cas de la carabasseta verda, va començar la collita d'estiu-tardor en la zona productora principal de la província, el Baix Maestrat. Els primers talls es van veure condicionats per les pedregades que van afectar la comarca el dia 2 de setembre, amb una depreciació del producte. A final de mes van començar a recol·lectar-se produccions de millor qualitat.

Va prosseguir a l'octubre la campanya de tardor de la carabasseta verda procedent d'hivernacles del Baix Maestrat, amb un producte de bona qualitat. A la Plana Alta va continuar durant el mes la collita de carabasseta blanca, amb una disminució de la producció a mesura que s'aproximava el final de la campanya.

Es va mantindre al novembre la producció de carabasseta verda, procedent d'hivernacles del Baix Maestrat, que va presentar bona qualitat. Pel que fa a la carabasseta blanca, a la Plana Alta estava finalitzant la producció del cultiu a l'aire lliure i es va iniciar la campanya d'hivernacle al novembre.

- València: les pluges que havien caigut des de març van dificultar a l'abril la implantació de cultius hortícoles al Camp de Morvedre. Malgrat això, es van observar plantacions de carabasseta.

Va augmentar la producció a la Ribera Baixa el mes de maig.

Va prosseguir la collita els mesos de juliol, agost i setembre en les comarques productores com la Ribera Baixa i l'Horta Nord.

A l'Horta Nord va finalitzar la campanya de carabasseta a l'octubre.

Carabassa

- Alacant: al Vinalopó Mitjà es van fer trasplantaments de carabassa tipus cacauet en municipis com el Fondó de les Neus durant el mes d'abril. A l'Alt Vinalopó van començar a veure's, a final de mes, les primeres sembres de carabassa blanca valenciana.

Al maig van continuar els trasplantaments de carabassa blanca a l'Alt Vinalopó i es van iniciar els de cabell d'àngel i cacauet, igual que en l'àrea de cultiu pròxima a Castalla i Onil.

Al Baix Segura van finalitzar els trasplantaments de carabassa cacauet i, a mitjan juny, van començar els talls en les zones més precoces, amb una qualitat i una consistència adequades. A l'Alt Vinalopó, una vegada conclusos els trasplantaments, va prosseguir el desenvolupament normal de les carabasses blanca valenciana, cabell d'àngel i cacauet, les quals van necessitar tractaments per a l'oïdi.

Van continuar al juliol els talls de carabassa cacauet al Baix Segura i el Baix Vinalopó. La disponibilitat de tall va augmentar progressivament i la qualitat dels fruits va ser òptima. A l'Alt Vinalopó i una xicoteta àrea de l'Alcoià va prosseguir el desenvolupament normal de les carabasses blanca valenciana i de cabell d'àngel; al llarg del mes es van produir les primeres floracions i els primers quallats, influïts per les puntes de calor que van cremar en alguns casos la flor. La varietat cacauet es va desenvolupar favorablement amb els tractaments pertinents per a l'oïdi.

Es van mantindre a l'agost, al Baix Segura i el Baix Vinalopó, els talls de carabassa cacauet, la disponibilitat de producte es va mantindre al llarg del mes i la qualitat dels fruits va ser òptima. A l'Alt Vinalopó va prosseguir el desenvolupament normal de la carabassa de cabell d'àngel, es va iniciar la recol·lecció de carabassa valenciana i va prosseguir la de tipus cacauet. A l'Alcoià va començar la recol·lecció de carabassa tipus cabell d'àngel.

Al Baix Segura i l'Alcoià es va mantindre al setembre la recol·lecció de les varietats cacauet i cabell d'àngel respectivament. En el primer cas, els fruits van ser de qualitat adequada, destinats en gran manera a l'emmagatzematge. A l'Alt Vinalopó va prosseguir el desenvolupament normal de la carabassa de cabell d'àngel, es va mantindre la recol·lecció de carabassa valenciana i va acabar la de tipus cacauet.

Conclusa a l'octubre la campanya de la varietat cacauet en totes les comarques, va continuar la de cabell d'àngel al Comtat i a l'Alcoià, i va arrancar a l'Alt Vinalopó, on també es va mantindre la recol·lecció de la blanca valenciana.

Al Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó va prosseguir al novembre la recol·lecció de la varietat cabell d'àngel. En aquesta última comarca va finalitzar també la collita de la blanca valenciana.

Al desembre, en les comarques de l'Alt Vinalopó, el Comtat i l'Alcoià va concloure la recol·lecció de la varietat cabell d'àngel. En alguns casos, les peces van romandre en el camp per a facilitar-ne la conservació i evitar les podridures que es produeixen si es guarden en magatzem.

- Castelló: a l'agost es va iniciar la nova campanya amb els talls en la carabassa redona. La disponibilitat de producte es va mantindre durant el mes amb qualitats òptimes, encara que moltes de les plantacions es van veure afectades per les pedres caigudes en els termes municipals de Benicarló i Castelló de la Plana.

Va prosseguir al setembre la collita de la carabassa redona. La disponibilitat de producte es va reduir a causa de les pedres que van afectar tant el fruit com la mata en plantacions del Baix Maestrat. Quant a la carabassa tipus cacauet, es va iniciar la collita amb destinació a indústria i consum en fresc. Igual que en la carabassa redona, les plantes es van veure afectades per la pedra. Malgrat això, es va poder recol·lectar producte.

Es va mantindre durant el mes d'octubre la campanya de la carabassa cacauet al Baix Maestrat. Van començar en els primers dies del mes els talls a la Plana Alta amb produccions que van augmentar notablement al llarg d'aquest. En el cas de la carabassa redona, va prosseguir la collita a la Plana Alta amb una disponibilitat de tall elevada.

En la primera setmana de novembre es van obtenir importants nivells de carabassa cacauet a la Plana Alta i al Baix Maestrat, així com de carabassa redona procedent de la Plana Alta. En les setmanes següents va descendir la producció en les dues varietats. En la zona del Baix Maestrat, a final de mes es va donar per concloua la campanya de la carabassa cacauet.

Durant el mes de desembre va prosseguir la recol·lecció de la carabassa cacauet a la Plana Alta. Part de la producció collida es va emmagatzemar. Al Baix Maestrat es va donar per concloua la collita d'aquesta varietat.

- València: al maig van començar els trasplantaments de carabassa al Racó d'Ademús.

Al juny es van observar parcel·les de cultiu de carabassa de rostir al Camp de Morvedre, la Ribera Alta i el Racó d'Ademús, amb un bon desenvolupament del cultiu.

Les carabasses trasplantades al maig al Racó d'Ademús evolucionaven correctament al juliol, mentre que a l'Horta Nord s'estaven collint.

Al setembre va començar la recol·lecció de carabassa al Camp de Morvedre, on el cultiu s'ha consolidat gràcies a una empresa comercialitzadora que ofereix un producte de qualitat basat en varietats locals. Va començar la recol·lecció al Racó d'Ademús i va prosseguir en altres comarques productores com ara l'Horta Nord i l'Horta Sud. Al novembre es van collir carabasses al Racó d'Ademús.

Ceba

- Alacant: al Vinalopó Mitjà es va mantindre al gener la recol·lecció de ceba tendra i les noves plantacions. En les parcel·les trasplantades al desembre es van aplicar tractaments contra el míldiu. Al Baix Vinalopó les plantacions escalonades de final de l'estiu van prosseguir el seu desenvolupament sense novetat amb els bulbs ja visibles engrossint.

Al febrer, al Vinalopó Mitjà va continuar la recol·lecció amb la incorporació de finques noves. Al Fondó de les Neus i Novelda van prosseguir les plantacions. Al Baix Vinalopó, a final de mes, es van iniciar les arracades en les parcel·les trasplantades més precoçment.

Va continuar la collita al Baix Segura i al Vinalopó Mitjà, mentre que al Baix Vinalopó va acabar en les plantacions de tardor a mitjan març. Simultàniament, al Vinalopó Mitjà van continuar els trasplantaments en noves parcel·les.

Van seguir a l'abril i el maig les arracades escalonades de cebes tendres de bona qualitat de bulbs i fulles, tant al Baix Segura com al Vinalopó Mitjà.

Al Vinalopó Mitjà va prosseguir la collita de ceba tendra durant el mes de juny en municipis com Aspe i el Fondó de les Neus, mentre que al Baix Segura la disponibilitat de ceba per a arrancar va anar disminuint progressivament al llarg de la segona quinzena fins que va finalitzar la campanya.

Durant tot el mes de juliol es van fer labors de preparació del terreny al Vinalopó Mitjà i, des de principi d'agost, es van estar fent les plantacions escalonades en municipis com el Fondó de les Neus i Aspe.

Tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó van començar al setembre les plantacions de la campanya d'hivern, mentre que al Vinalopó Mitjà van prosseguir les iniciades a l'agost.

En les comarques del sud va continuar sense novetat el trasplantament i el desenvolupament de les plantacions recents durant el mes d'octubre.

Al Baix Segura van començar al novembre les arracades de les parcel·les més precoces amb una qualitat i un diàmetre dels bulbs adequats. Al Vinalopó Mitjà les plantacions escalonades de setembre es van desenvolupar amb normalitat.

Es van mantindre al desembre les arracades al Baix Segura, amb una reducció de les de ceba tradicional i un increment de les de ceba de brot. Al Vinalopó Mitjà es van dur a terme noves

plantacions i a final de desembre van començar les arrancades en municipis com el Fondó de les Neus.

- Castelló: la ceba tendra va continuar en producció al gener i febrer. Al Baix Maestrat va concloure la campanya de ceba tendra al llarg del mes d'abril; no obstant això, a la Plana Alta va continuar amb produccions altes. A causa d'aquesta elevada producció, es va preveure que el cultiu, en breu, s'aniria orientant a la producció de ceba seca.

Es va mantindre la collita de ceba tendra a la Plana Alta durant els mesos de maig i juny, amb bones produccions.

Va continuar la campanya a la Plana Alta en ceba gra durant juliol amb produccions que van augmentar a la fi de mes. Es va apreciar una bona qualitat i calibres grans. La campanya de ceba tendra ja havia acabat al Baix Maestrat i va arribar a la seua fi a la Plana Alta la segona setmana del mes.

Va continuar la campanya de ceba gra a l'agost i al setembre. En la primera setmana d'octubre es va donar per conclosa la campanya de la ceba gra a la Plana Alta. A la fi de mes va començar la campanya d'hivern per a la ceba tendra en aquesta comarca, que va prosseguir en els mesos de novembre i desembre.

- València: en el cultiu de ceba del Camp de Túria, durant el mes de gener es van observar parcel·les en què no es van collir les destinades a ceba tendra. Les cebes per a sec van continuar el desenvolupament amb normalitat. A l'Horta Sud i l'Horta Oest durant el mes es va fer la plantació de la ceba de tipus bavosa.

Durant el mes de març, a l'Horta Nord es van fer noves plantacions de ceba tendra que van requerir el control de *Peronospora* i *Stemphylium*.

Durant els mesos de juliol, agost i setembre es van mantindre les arrancades de ceba a la comarca de l'Horta Nord, al mateix temps que es duïen a terme plantacions escalonades.

Durant el mes de novembre va prosseguir la plantació i recol·lecció de ceba a l'Horta Nord. A final de mes es van fer plantacions a l'Horta Sud.

Al desembre van començar les plantacions de ceba bavosa al Camp de Morvedre i va prosseguir la collita a l'Horta Nord i l'Horta Sud.

Col bròcoli

- Alacant: va prosseguir la recol·lecció durant el mes de gener en la meitat meridional. Les baixes temperatures de la primera quinzena van alentir el cultiu, però van afavorir la compacitat de les capces, que es van tallar amb una grandària inferior de gra i diàmetre. En algunes zones baixes del Baix Vinalopó, les gelades van causar danys puntuals per pèrdua de qualitat. La pujada de temperatures en la segona meitat va reactivar el desenvolupament i va incrementar la disponibilitat de peces per a tall. Al Vinalopó Mitjà es va recollir el primer cicle de les parcel·les dels municipis productors principals i es van iniciar les labors per a plantacions futures. A l'Alt Vinalopó, la campanya va concloure a principi de mes. A l'Alacantí va prosseguir el desenvolupament del cultiu i la recol·lecció, sense que es veren afectats per les inclemències meteorològiques.

Les temperatures elevades de final de gener i principi de febrer van augmentar la quantitat de producció a punt per al tall en les comarques meridionals. En plantacions del Baix Vinalopó que estaven arribant al final del cicle, el cultiu va pujar a flor. Al Vinalopó Mitjà van prosseguir els talls. Així mateix, a l'Alacantí, amb la campanya que arribava al final, va començar la llaurada de les parcel·les ja recol·lectades.

Al Baix Segura va continuar la recol·lecció al març, amb peces de qualitat adequada i una grandària de gra xicoteta. Tant al Baix Vinalopó com a l'Alacantí, quedaven només per collir les últimes

parcel·les plantades en les zones més fredes. En les que ja estaven collides, van arrancar les labors per a implantar els nous cicles de primavera-estiu. A l'Alt Vinalopó es van fer trasplantaments.

A l'abril, al Baix Segura es van mantindre els talls de capces de bona qualitat, grandària de gra i diàmetre adequats. Al Baix Vinalopó, la majoria de les plantacions estaven arribant al final del cicle, igual que a l'Alacantí, on, amb la fi d'aquest, es va alçar el cultiu. A l'Alt Vinalopó van continuar els trasplantaments que s'havien iniciat al març.

Al Vinalopó Mitjà va prosseguir la recol·lecció fins a la tercera setmana de maig, mentre van continuar els trasplantaments a l'Alt Vinalopó. En aquesta comarca va arrancar al juny la collita de les plantacions fetes al març.

Entre mitjan i final d'agost van començar els trasplantaments en la meitat sud de la província i a l'Alt Vinalopó, que es van prolongar durant els mesos de setembre i octubre.

Van començar al novembre els talls de les parcel·les més precoces amb capces de poc diàmetre, compacitat òptima i grandària de gra apropiat. Al Baix Segura, les temperatures elevades i el vent del mes de desembre van afectar les capces que van tendir a obrir-se, per la qual cosa es van accelerar els talls. Al Vinalopó Mitjà s'estava collint. Les parcel·les en les quals van finalitzar els talls es van preparar per a pròximes plantacions. En algunes àrees de l'Alacantí es va iniciar la recol·lecció i a l'Alt Vinalopó va prosseguir.

- Castelló: es va accelerar el ritme de recol·lecció al gener al Baix Maestrat per a atendre la demanda, tant en fresc com en congelat.

Durant els mesos de febrer i març es van mantindre els talls amb quantitats que van anar disminuint a mesura que avançava el mes i que es van destinar íntegrament a la indústria en format congelat.

Va continuar a l'abril i el maig la recol·lecció amb destinació al consum en fresc al Baix Maestrat. Una part de la producció es va comercialitzar en format BIO per a la indústria en congelat.

La primera setmana de juny va concloure la campanya de bròcoli per a fresc al Baix Maestrat i la segona setmana va finalitzar la del bròcoli amb destinació a la indústria en congelat.

Al novembre va començar la nova campanya al Baix Maestrat amb peces de calibre xicotet, d'aproximadament 1,1 kg, i una producció que va augmentar al llarg del mes. Va prosseguir la recol·lecció durant tot el mes de desembre. Les peces van mantindre el calibre xicotet, però va anar augmentant la qualitat amb el transcurs del mes.

Floricol

- Alacant: en les comarques del sud, el descens de temperatures va reduir la disponibilitat de tall fins a la tercera setmana de gener, a partir de la qual es va incrementar amb l'ascens d'aquestes. El fred va millorar tant la compacitat com la coloració, per la qual cosa els rebutjos en magatzem del mes anterior es van reduir considerablement. El pes mitjà de les peces va variar entre 1,5 i 1,8 quilos.

Al febrer van continuar els talls en les comarques del sud amb alguns problemes de qualitat relacionats amb la compacitat. A l'Alacantí, els vents amb arena rogenca de la primera setmana del mes van tacar les capces d'algunes parcel·les per recol·lectar, fet que va impossibilitar comercialitzar-les.

Es va mantindre la collita al març amb els mateixos problemes de compacitat del mes anterior, als quals es van sumar la baixada del pes mitjà i les deficiències de coloració, aquesta última incidència més localitzada al Baix Segura. Cap a final de mes es va apreciar una millora de la qualitat de les capces.

Va prosseguir a l'abril la collita de les últimes plantacions que ja estaven arribant al final del cicle. Les peces presentaven una bona compacitat i un pes mitjà d'1,2-1,5 kg. Al maig estava acabant la campanya amb la qualitat de les últimes peces que s'havia deteriorat a causa de les altes temperatures, i presentaven deficiències de color.

A mitjan agost van començar els trasplantaments. Van prosseguir al setembre en la meitat sud de la província mentre van finalitzar a l'Alt Vinalopó.

Alacant: al llarg del mes d'octubre va arrancar la collita al Baix Vinalopó en les parcel·les més precoces amb una compacitat òptima i un pes mitjà d'1,2 kg.

En les comarques del sud es va mantindre al novembre la recol·lecció amb peces que van pesar de mitjana 1,5 kg. A l'Alt Vinalopó va començar la recol·lecció a principi de mes.

Les elevades temperatures del mes de desembre van augmentar la producció a les comarques meridionals i les peces es van recollir amb un pes d'1,5 kg. A l'Alt Vinalopó va continuar la recol·lecció.

- Castelló: al gener va continuar la collita de floricol blanca amb calibres d'1,1 a 2 kg.

Va començar el mes de febrer amb un ritme alt de recol·lecció al Baix Maestrat i la Plana Alta, amb una bona producció gràcies a l'augment de temperatura. Els talls es van alentir en la segona meitat del mes. Va continuar la recol·lecció al març al Baix Maestrat, amb un ritme cada vegada més lent per la disminució de la producció.

Es va mantindre la collita tant al Baix Maestrat com a la Plana Alta. A principi de mes, el ritme de tall va ser baix. A mesura que va transcórrer el mes, va augmentar la producció amb l'inici de la campanya de varietats noves. El calibre va variar entre 1,2-2 kg. Al Baix Maestrat, l'estat fenològic va oscil·lar entre 69-79.

Al maig va seguir la recol·lecció en les comarques productores. El ritme de tall va ser alt pel creixement vegetatiu ràpid ocasionat per les altes temperatures registrades i es va intentar evitar l'ennegriment i la depreciació comercial del producte. El calibre de les unitats va ser d'1,5 kg.

Va finalitzar la campanya en els últims dies de juny al Baix Maestrat, mentre que a la Plana Alta va prosseguir amb xicotets volums collits.

Es va iniciar al setembre la nova campanya de floricol blanca, amb la producció que augmentava al llarg del mes, tant al Baix Maestrat com a la Plana Alta. El calibre de les peces va rondar els 1,2 kg i la qualitat no era òptima, a causa de les altes temperatures i la humitat existent.

Va prosseguir la campanya durant el mes d'octubre tant al Baix Maestrat com a la Plana Alta. La producció va augmentar gradualment a mesura que avançava el mes. La qualitat no va ser òptima a causa de les altes temperatures i la humitat existent. Es va mantindre la collita durant els mesos de novembre i desembre al Baix Maestrat i a la Plana Alta amb bones produccions.

- València: al Camp de Túria, durant el mes de gener, va prosseguir la recol·lecció de floricol.

Al març hi va haver una producció escassa de floricol perquè es van solapar les últimes collites.

Col de cabdell

- Alacant: a l'Alt Vinalopó va continuar al gener la recol·lecció amb rebutjos significatius causats per la incidència elevada del pugó de la col (*Brevicoryne brassicae*). Al sud es van succeir els talls de col llisa i arrissada amb una compacitat irregular perquè es van avançar davant de la demanda. Tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó es va mantindre al febrer la collita de col llisa i arrissada.

Al març va prosseguir la collita de cols tipus llisa i arrissada, al Baix Segura amb un pes mitjà de 2 i 1,5 quilos. Al Baix Vinalopó, en la primera quinzena, van acabar els talls en zones precoces i van iniciar en les àrees més tardanes. A l'Alt Vinalopó es van fer diversos trasplantaments, sobretot de col llisa.

Al maig, va prosseguir la collita de cols tipus llisa i arrissada al Baix Segura. La disponibilitat de tall de la llisa va ser baixa, amb pesos entre 1,5 i 2 kg per peça, i bona qualitat, mentre que, en el cas de l'arrissada, el ritme escàs de recol·lecció va originar pesos superiors. A l'Alt Vinalopó van prosseguir els trasplantaments i s'hi van aplicar tractaments contra míldiu per l'alta humitat.

Al Baix Segura, la qualitat tant de la col llisa com de l'arissada es va reduir al llarg del mes de juny, a causa de la fi de la campanya en l'última setmana. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó van prosseguir els trasplantaments de cols, que, a causa de l'elevada humitat, van acusar atacs de mildiu, a més d'un repunt en la incidència de pugó. En aquesta comarca va començar la recol·lecció de col llisa l'última setmana del mes.

A l'Alt Vinalopó van continuar al juliol les plantacions de col i es va mantindre la incidència, tant de pugó com de mildiu. A l'agost van prosseguir els trasplantaments i la recol·lecció. En el transcurs del mes, es va observar una elevada incidència de mosca blanca.

En les comarques meridionals es van mantindre al setembre i l'octubre els trasplantaments de col de cabdell, mentre que a l'Alt Vinalopó va continuar la recol·lecció i l'evolució de les últimes.

En les comarques del sud van començar al novembre els talls en les parcel·les més precoces i la disponibilitat de tall va augmentar al llarg del mes amb la incorporació de plantacions noves. A l'Alt Vinalopó va prosseguir la recol·lecció de col i l'evolució de les plantacions més recents.

Al Baix Vinalopó, la producció va ser reduïda al desembre, de manera que, a causa de l'elevada demanda, les peces es van recol·lectar amb un pes inferior als 2 kg. A l'Alt Vinalopó van prosseguir els talls.

- Castelló: la col de cabdell de fulla arissada i de fulla llisa es va mantindre en producció al gener amb calibres entre 1,2-2 kg la peça. Al llarg dels mesos de febrer i març va continuar la recol·lecció de col de cabdell de fulla llisa i fulla arissada al Baix Maestrat, amb calibres des dels 1,2 kg als 2,0 kg.

Va prosseguir a l'abril i el maig la campanya de col de cabdell de fulla llisa al Baix Maestrat amb calibres d'1,5 kg/peça i de col de cabdell de fulla arissada amb volums de producció importants.

La tercera setmana de juny es va donar per conclosa la campanya de la col de cabdell de fulla llisa al Baix Maestrat, mentre que va prosseguir durant tot el mes la de la col de cabdell de fulla arissada, amb produccions que van anar descendint. La segona setmana de juliol va acabar la campanya de col de cabdell de fulla arissada al Baix Maestrat i una setmana més tard a la Plana Alta.

Al Baix Maestrat, la pedregada del 31 de juliol no va afectar significativament aquests cultius, ja que encara hi havia poques parcel·les sembrades.

A principi de setembre es va iniciar la nova campanya de col de cabdell de fulla arissada al Baix Maestrat, amb calibres que van oscil·lar entre 1,5-2 kg/peça. Va continuar a l'octubre la campanya de la col de cabdell de fulla arissada al Baix Maestrat, amb una lleugera pujada de la producció. A la Plana Alta va anar augmentant la disponibilitat de tall. Quant a la col de cabdell de fulla llisa, es va iniciar en la segona part del mes la campanya al Baix Maestrat, amb calibres al voltant d'1,5 kg.

Es va mantindre al novembre la collita de col de cabdell de fulla arissada al Baix Maestrat i a la Plana Alta, amb volums importants en la primera part del mes, que van descendir a final a causa de les pluges. La campanya de col de cabdell de fulla llisa va continuar al Baix Maestrat sense incidències.

Van prosseguir els talls de col de cabdell de fulla arissada al Baix Maestrat i a la Plana Alta durant el mes de desembre, així com la campanya de la col de cabdell de fulla llisa al Baix Maestrat. Com que tenen un creixement vegetatiu més lent que altres hortalisses, l'augment de temperatures del mes no es va reflectir en un augment de producció, que es va mantindre estable.

- València: al Camp de Túria va prosseguir la collita de col de cabdell durant el mes de gener.

A l'Horta Nord, l'Horta Sud i el Camp de Morvedre es va recol·lectar la col de cabdell de fulla llisa el mes de desembre, mentre que al Racó d'Ademús el cultiu va evolucionar amb normalitat.

Escarola

- Castelló: va descendir la producció al gener a causa dels episodis de fred i vent. L'escarola de fulla arrissada es va destinar a consum en fresc i la de fulla llisa a la indústria de IV gamma.

Es va mantindre durant el mes de febrer la collita d'escarola de fulla arrissada i de fulla llisa amb destinació a fresc a la Plana Alta. Al Baix Maestrat va augmentar la producció d'escarola de fulla arrissada i de fulla ampla llisa, que es van destinar tant a consum en fresc com a la indústria de IV gamma.

A mitjan març es va donar per finalitzada la campanya a la Plana Alta, i al Baix Maestrat estava pròxima la conclusió. A la Plana Baixa va prosseguir la recol·lecció d'escarola de fulla arrissada i de fulla llisa amb destinació a fresc.

Va disminuir la producció a l'abril tant en les de fulla arrissada com en escarola de fulla ampla llisa. Es van destinar a consum en fresc i a indústria de IV gamma. Tant al Baix Maestrat com a la Plana Alta, a principi de mes, va acabar la campanya per a aquest producte en la varietat arrissada, i, a mitjan mes, per a la llisa.

Va començar a l'agost la sembra del nou cicle. Es van observar problemes per humitats al Baix Maestrat, a més de les minves produïdes per la plaga de conill silvestre a la zona. Va continuar al setembre el creixement de les plantes a l'espera de l'inici de la recol·lecció amb retard al Baix Maestrat, ja que es van haver de tornar a sembrar alguns camps pels problemes d'humitats.

En la segona quinzena del mes d'octubre va arrancar la campanya a la Plana Alta, amb els primers talls de producte. En els últims dies del mes va començar la recol·lecció al Baix Maestrat. Es va mantindre la collita durant el mes de novembre. El producte va augmentar en volum i pes, amb peces que van presentar una variabilitat de grandària important.

Va prosseguir la recol·lecció en les dues comarques productores al desembre. El calibre de les peces es va mantindre alt a la Plana Alta, entre 1,8 kg i 2 kg, mentre que al Baix Maestrat es van recollir amb pesos d'1,2 kg. La producció al Baix Maestrat es va destinar en una xicoteta part a fresc i la resta a la indústria de IV gamma.

Espàrrecs

- Alacant: a l'Alt Vinalopó el cultiu va mantindre el seu desenvolupament vegetatiu al gener. Al març es van fer els primers talls d'aquesta hortalissa.

Va continuar la recol·lecció a l'abril. Les baixes temperatures, principalment diürnes, inusuals al llarg del mes, no eren les adequades per al desenvolupament correcte del cultiu, que necessita una temperatura més alta per a vegetar.

Al maig va prosseguir la recol·lecció, i va descendir progressivament la disponibilitat per l'estat avançat de la campanya. A final de juny, amb la pujada de les temperatures, van acabar els talls i van deixar que el cultiu vegetara.

A l'Alt Vinalopó, el cultiu va continuar vegetant al juliol, agost i setembre, i s'hi va aportar l'adobament i els regs pertinents.

Es van fer talls nous al llarg del mes d'octubre. Cal destacar que s'hi va apreciar un increment de la superfície dedicada a aquest cultiu. El cultiu va continuar vegetant i es van efectuar l'adobament i els regs pertinents durant els mesos de novembre i desembre.

Espinacs

- Alacant: al Baix Vinalopó, les plantacions de final de tardor en túnels i semiforçat van créixer i es van desenvolupar sense problemes durant el mes de gener. A mitjan mes es van aportar els primers regs a les sembres primerenques a l'aire lliure en la zona de l'Altet.

Durant el mes de febrer va prosseguir al Baix Vinalopó el desenvolupament i la recol·lecció del cultiu a l'aire lliure i davall de túnel destinat a tall, que és el que predomina en aquesta zona. Mentre que al Baix Segura també es va recollir la modalitat de manoll, més habitual en aquesta comarca, on les temperatures van afavorir el desenvolupament de les fulles.

Es van mantindre al març els talls. Algunes parcel·les es van llaurar sense recol·lectar per deficiències de qualitat per a la comercialització, en uns casos, i en altres per l'excés d'oferta. A l'abril va prosseguir la recol·lecció en les comarques meridionals, on es van acumular les fulles de grans mides a causa del ritme de recol·lecció lent.

Al Baix Segura, els talls van presentar una qualitat de fulla adequada al llarg del mes de maig, amb més disponibilitat en la primera quinzena. Va disminuir gradualment la disponibilitat de tall al llarg de la primera quinzena de juny i fins que va finalitzar la campanya, amb fulles de bona qualitat i dimensions.

Tant a l'Alt Vinalopó com al Baix Vinalopó van començar al setembre les sembres i els encoixinats generalitzats. Les plantacions es van desenvolupar al llarg del mes d'octubre amb normalitat.

La disponibilitat de tall al Baix Segura va augmentar notablement al novembre després de les precipitacions, en alguns casos es van deixar de recol·lectar les parcel·les en què les fulles tenien un excés de grandària. En general, la qualitat i les dimensions van ser adequades. Al Baix Vinalopó van prosseguir les sembres escalonades, tant a l'aire lliure com en túnels. A l'Alt Vinalopó es van fer talls en les parcel·les destinades a quarta gamma.

Va continuar la recol·lecció al desembre al Baix Segura amb una qualitat de fulla adequada. A l'Alt Vinalopó es van tallar espinacs destinats a quarta gamma.

Faves

- Alacant: al Baix Vinalopó, les baixes temperatures de la primera quinzena de gener van alentir el desenvolupament dels fruits i van ocasionar algunes lesions en les baines i una falta de quallat. Les pluges i el fred van ser positius i van aportar vigor al creixement del cultiu.

La recol·lecció de fava Mutxamel per a verda va prosseguir durant la primera quinzena de febrer, moment a partir del qual va començar l'ompliment de la baina en les plantacions més avançades destinades al consum en gra. A mitjan mes, tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura va arrancar la recol·lecció de fava valenciana amb una bona qualitat de les baines.

Al Baix Vinalopó, a mitjan març, es va deixar de recol·lectar la fava Mutxamel per a fresc i va començar la recol·lecció per a consum en gra. En alguns casos, es van apreciar deficiències en les baines per atacs de rovell. Tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura va continuar collint-se la varietat valenciana, que també va presentar afeccions per rovell derivades de les precipitacions.

En les comarques meridionals, amb el mes d'abril va concloure la collita, tant en la varietat Mutxamel com en la valenciana.

A final d'agost es van fer les primeres sembres al Baix Vinalopó.

Al setembre es va mantindre el bon desenvolupament de les plantacions, en què les més primerenques ja havien assolit els 30 cm d'altura. En general, l'estructura del cultiu es correspon amb xicotets horts familiars. Al Baix Vinalopó, el cultiu en les xicotetes plantacions va evolucionar sense més inconvenient durant el mes d'octubre. Al novembre es van començar a collir les primeres faves Mutxamel en aquesta comarca, amb una longitud escassa i poca qualitat. Va continuar la recol·lecció al desembre, amb una qualitat òptima i unes dimensions adequades de les baines.

- Castelló: la producció de fava Mutxamel va anar augmentant progressivament durant el mes de gener. Va prosseguir al febrer la collita d'aquesta varietat amb un volum elevat de producció que es va mantindre durant el mes de març.

Va continuar el cultiu a l'abril amb un increment important de la producció. Amb la varietat Mutxamel a la Plana Alta i fava valenciana al Baix Maestrat.

Durant el mes de maig, a la Plana Alta es va mantindre la recol·lecció amb produccions altes en la varietat Mutxamel, que van anar descendint gradualment. Al Baix Maestrat va continuar la recol·lecció de fava valenciana, i la campanya va concloure l'última setmana del mes.

La segona setmana de juny va finalitzar la campanya de les varietats Mutxamel i valenciana en tota la província.

En la segona quinzena del mes de desembre es va iniciar la campanya de fava Mutxamel a la Plana Alta.

- València: la recol·lecció de faves va continuar amb normalitat al març a l'Horta Nord.

Durant el mes de setembre es van dur a terme plantacions de faves a l'Horta Nord.

Bajoca

- Castelló: durant el mes de maig va anar augmentant la producció de bajoca blanca, verda perona i bajoca roja al Baix Maestrat.

Al juny va començar, a la Plana Alta, la producció de les varietats roja, blanca, verda perona i ferradura, amb una producció i una qualitat molt bones.

Al juliol va augmentar el volum de producció en bajoca verda ferradura, verda perona, roja i blanca. Es va observar una gran variabilitat en la qualitat del producte. Va prosseguir a l'agost la campanya amb produccions i qualitats baixes per a la bajoca verda perona, blanca i roja.

Van continuar els talls al setembre amb volums escassos per a les diverses varietats de bajoca perona, blanca i roja. La qualitat del producte en les tres varietats va anar millorant en el transcurs del mes.

Va prosseguir la campanya a l'octubre per a les diverses varietats de bajoca perona, blanca i roja. El fesol roig va presentar bona qualitat i nivells de producció alts. La bajoca verda perona va començar el mes amb qualitats molt baixes que van anar millorant.

Es va mantindre la producció durant el mes de novembre en les tres varietats amb bona qualitat.

Durant el mes de desembre va continuar la recol·lecció, amb qualitats de producte bones, excepte per a la varietat roja. La producció va anar disminuint per la proximitat del final de campanya.

- València: a l'Horta Nord i la Canal de Navarrés es va recol·lectar al juliol la bajoca verda. En aquesta última comarca es va iniciar la sembra de la bajoca Bobby per a collir-la al setembre.

Al setembre es va mantindre la collita a l'Horta Nord. A l'octubre van arribar al final del cicle.

Encisam

- Alacant: al Baix Vinalopó les plantacions en túnels de varietats baby leaf i multileaf per a tall van créixer i es van desenvolupar sense problemes durant el mes de gener. Al Baix Segura va prosseguir la recol·lecció de varietats com iceberg, romana o little gem, en alguns casos el període de descens de temperatures va afectar les fulles exteriors de les peces.

Durant el mes de febrer es van succeir els talls per a quarta gamma en les plantacions en túnels de varietats baby leaf i multileaf del Baix Vinalopó. Al Baix Segura va prosseguir la recol·lecció de varietats com iceberg, romana, mini romana i little gem. Les parcel·les amb menys qualitat es van llaurar per a iniciar els cultius de primavera-estiu com el meló.

Al Baix Segura va continuar al març i l'abril la recol·lecció de varietats com little gem, iceberg i romana. En el cas d'aquestes dues últimes, les peces van pesar de mitjana 0,5 i 1 quilo, respectivament. Les parcel·les amb menys qualitat es van llaurar davant de la impossibilitat de vendre la producció.

Al maig va anar finalitzant progressivament la recol·lecció de little gem i romana al Baix Segura amb una reducció de qualitat; i en aquesta última hi va haver deficiències per tipburn. Al Vinalopó Mitjà van evolucionar favorablement les plantacions recents.

A mitjan mes d'agost es van iniciar els trasplantaments d'encisam romà i fulla de roure al Baix Segura. Es van generalitzar els trasplantaments al setembre, al Baix Vinalopó es van preparar els túnels per al nou cicle de cultiu de tardor-hivern.

En les comarques del sud van prosseguir els trasplantaments generalitzats a l'octubre i les plantacions es van desenvolupar sense novetat. Es va mantindre aquesta situació al novembre, amb la novetat que es va iniciar la recol·lecció en les parcel·les que es van plantar primer. A l'Alt Vinalopó es van recollir encisams per a quarta gamma.

Van continuar al desembre els trasplantaments i el desenvolupament de diverses fases a causa de l'escalonament de la producció. Així mateix, va continuar la recol·lecció amb un augment de la qualitat i la compacitat.

- Castelló: les plantacions d'encisam van patir els efectes de les baixes temperatures. Les varietats romana, meravella i trocadero van ser les més cultivades, sobretot la romana.

Al febrer es va mantindre al Baix Maestrat la producció de quantitats importants d'encisam romà i xicotets volums d'encisam meravella. A final de mes va augmentar la qualitat de totes les varietats. Va continuar al març l'elevada oferta de la varietat romana, i menys quantitats d'encisam meravella al Baix Maestrat. A la Plana Alta l'encisam trocadero va patir pèrdues de qualitat.

Al Baix Maestrat van anar oscil·lant els volums recol·lectats al llarg del mes d'abril, en funció dels condicionants meteorològics. La quantitat més gran collida va ser d'encisam romà i, en menys quantitat, d'encisam meravella i trocadero. A la Plana Alta, durant el mes va finalitzar la recol·lecció a l'espera de reiniciar-la amb les noves plantacions.

Es van constatar, al maig, volums alts de producció per les altes temperatures, que van facilitar el desenvolupament del cultiu. Al Baix Maestrat es va recol·lectar fonamentalment l'encisam romà i en menys quantitat, el meravella i trocadero. A la Plana Alta, a principi de mes es va tornar a iniciar la collita de les tres varietats en les noves plantacions ja en producció.

Al juny es va mantindre al Baix Maestrat la producció d'encisam romà i es va donar per finalitzada la campanya de l'encisam meravella i trocadero.

Va prosseguir durant el mes de juliol la recol·lecció d'encisam de les varietats romà, meravella i trocadero al Baix Maestrat amb xicotetes quantitats recol·lectades perquè estava pròxima la fi de la campanya. Van continuar els talls a l'agost amb baixa producció. Es van iniciar els trasplantaments d'encisam romà per a la campanya de tardor-hivern.

Al setembre es va mantindre la producció del cicle d'estiu amb volums baixos a causa dels danys provocats per les pluges i les pedres de principi de mes, que van fer malbé part de la collita i van fer que se solapara aquesta baixada de producció amb l'ocasionada per la pedregada del 31 de juliol al Baix Maestrat. Les minves van ser inferiors a la Plana Alta.

Va continuar la campanya a l'octubre al Baix Maestrat, on es va collir fonamentalment l'encisam romà. A mitjan mes, va començar la recol·lecció de les varietats meravella i trocadero en aquesta mateixa comarca.

Va prosseguir durant els mesos de novembre i desembre la recol·lecció de les tres varietats al Baix Maestrat, en què va predominar la de l'encisam romà, del qual es van collir quantitats importants.

- València: la recol·lecció d'encisam romà va continuar amb normalitat al març a l'Horta Nord.

Al maig, l'encisam es trobava en recol·lecció a la Ribera Baixa.

Durant els mesos de juliol i agost es va collir l'encisam a la Ribera Baixa i l'Horta Nord. Al setembre es van fer trasplantaments d'encisam en aquestes dues comarques i a l'Horta Nord va prosseguir la collita.

A l'octubre, novembre i desembre es va mantindre la plantació i recol·lecció escalonada d'encisam a l'Horta Nord i al Camp de Morvedre.

Meló

- Alacant: en les comarques meridionals es van fer al febrer les tasques de preparació del terreny i els primers trasplantaments de meló en cultiu forçat davall de plàstic. Aquestes tasques van prosseguir el mes de març.

Van prosseguir a l'abril els trasplantaments i el desenvolupament normal dels que es van efectuar anteriorment. Les plantacions més recents es trobaven encara davall de plàstic, mentre que, en les més primerenques, aquests es van obrir per a donar pas als insectes pol·linitzadors. A l'Alacantí es van fer sembres davall de plàstic al llarg del mes, i, en alguns casos, es van veure interrompudes per les pluges.

Al maig va continuar el desenvolupament normal de les plantacions, en les quals es van anar alçant les proteccions d'encoixinaments i microtúnels, i es van preparar les tasques de recol·lecció en les varietats precoces, majoritàries en les comarques del sud, com les de tipus charentais. En l'àrea dels Carrissars del Baix Vinalopó es van iniciar els trasplantaments a mitjan mes.

La recol·lecció es va generalitzar al juny. Els talls de les varietats precoces més esteses, com el tipus charentais, van continuar en municipis com Pilar de la Horadada i van concloure a Algorfa. Al Baix Vinalopó van començar els talls dels melons tipus Gàl·lia i els de pell de granota. El meló dels Carrissars va prosseguir l'engrossiment amb problemes per embassada per les pluges i la consegüent incidència de fongs com el míldiu.

Tant al Baix Segura com al Baix Vinalopó van prosseguir al juliol els talls del meló de pell de granota, amb bona qualitat i pesos que van oscil·lar entre 2,5 i 3,5 kg. En algunes zones es va observar un retard en el cultiu, pel fet que les precipitacions de la primavera van dificultar tasques i sembres, en especial en el cas del meló dels Carrissars. Al Baix Segura, acabada la collita de les varietats més primerenques es va iniciar la neteja del terreny per a la sembra de cultius de tardor.

A mitjan agost va concloure la recol·lecció en les comarques del sud, a excepció del meló dels Carrissars del Baix Vinalopó, que, amb unes setmanes de retard, es va prolongar durant tot el mes.

A mitjan setembre va acabar la collita en les últimes àrees del Baix Vinalopó.

- Castelló: els camps de la Plana Baixa (Almenara, Xilxes, la Llosa i Moncofa) es trobaven al gener en repòs i semiinundats a l'espera de la dessecació.

Van començar els trasplantaments a l'abril en els municipis productors de la Plana Baixa. Aquests municipis van quedar fora del radi de la pedregada de la tempesta del dia 11 d'abril.

Va continuar l'evolució del cultiu al maig, amb la particularitat del tipus de cultiu, en aquesta comarca amb la inundació dels camps amb aigua salina a l'hivern, que li proporciona un sabor característic i diferenciat. A la Plana Alta, també és comú el cultiu a Vall d'Alba i Cabanes. Es va observar un quallat deficient a causa de les humitats del mes d'abril.

Va començar al juliol la campanya al Baix Maestrat, la Plana Alta i la Plana Baixa.

Les dues primeres setmanes del mes d'agost es van mantindre els pics elevats de producció de la varietat pell de granota de la zona de marjal de la Plana Baixa, amb grans calibres que van superar la grandària demandada pel mercat. En les plantacions de la Plana Alta, part de la producció es va veure afectada per pedregades puntuals. A mitjan mes, es va reduir la producció i a final, va començar la rompuda de moltes de les parcel·les. La Plana Baixa es va veure afectada per inundacions a causa de

les pluges dels dies 29 i 30 d'agost, que van malmetre la producció de meló de pell de granota de Xilxes que quedava per collir.

A final de setembre es va donar per conclosa la campanya de recol·lecció a la província. La campanya va resultar curta en comparació amb la de l'any anterior, que es va mantindre fins al principi d'octubre. Això es va deure als problemes de quallat durant la floració i a les inundacions provocades per les pluges dels dies 29 i 30 d'agost a la Plana Baixa, que van malmetre l'última part de la collita de meló de pell de granota de Xilxes. Moltes parcel·les es van observar rompudes i la inundació característica dels camps de la marjal de Xilxes i la Llosa amb aigua salina va començar a final de setembre.

- València: al març es van assecar les terres de marjal al Camp de Morvedre per a començar les plantacions de melons.

La freqüència de les pluges que havien caigut des de març va dificultar, a l'abril, la implantació de cultius hortícoles al Camp de Morvedre. Malgrat això, es van observar plantacions de melons.

El meló cultivat al Camp de Morvedre va destacar al juny per l'àmplia superfície cultivada. Aquest meló té unes característiques organolèptiques especials, ja que està cultivat en terra de marjal, que és molt apreciat en els mercats de proximitat.

A final de juliol van començar els talls de meló al Camp de Morvedre i l'Horta Sud, amb un cert retard respecte d'altres campanyes, ja que les pluges persistents de la primavera van endarrerir les plantacions.

Va prosseguir la collita durant el mes d'agost. Al setembre va concloure la campanya de meló en les comarques productores.

Meló d'alger

- Alacant: a l'Alacantí es van iniciar a l'abril els trasplantaments de xicotetes superfícies dedicades a aquest cultiu en l'àrea de Sant Vicent del Raspeig.

A final de maig es van iniciar els talls de meló d'alger blanc ratllat sense llavor al Baix Segura, amb pesos mitjans entre 2 i 3 kg. A l'Alacantí va començar al juny la recol·lecció del cultiu ecològic de meló d'alger, el qual es va veure lleugerament afectat per les pluges que van avortar part de la floració.

Es van generalitzar els talls de meló d'alger sense llavors en les comarques del sud el mes de juliol. L'increment de les temperatures va accelerar la maduració i la disponibilitat va augmentar les primeres setmanes. Les primeres setmanes d'agost va finalitzar la recol·lecció en les comarques meridionals de la província. Van destacar els calibres 4-5.

- Castelló: al Baix Maestrat, l'estat fenològic va oscil·lar a l'abril entre 21-51 R. Durant aquest mes es va procedir al trasplantament en les parcel·les del Baix Maestrat, la Plana Alta i la Plana Baixa.

Al maig, el cultiu va continuar el seu desenvolupament al Baix Maestrat com a zona productora principal, així com en la resta de municipis productors de les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa. S'hi va observar un quallat escàs a causa de la baixa insolació i les humitats continuades durant la floració.

Va arrancar al juliol la campanya de meló d'alger amb les varietats ratllada sense llavors, negra sense llavors i ratllada amb microllavors cultivades fonamentalment al Baix Maestrat, la Plana Alta i la Plana Baixa. Els talls van augmentar al llarg del mes. Una part de la producció estava afectada per les pedres de les setmanes anteriors, per la qual cosa la qualitat d'aquestes partides va ser baixa.

Durant la primera setmana d'agost es va donar la màxima producció i la campanya estava pràcticament finalitzada durant la segona quinzena. Els melons d'alger més cultivats van ser els que no tenien llavors i, dins d'aquests, la varietat predominant va ser la ratllada. Les zones productores principals de la província, el Baix Maestrat i la Plana Alta es van veure afectades per les pedregades, sobretot les del dia 31 de juliol, la qual cosa va avançar l'inici de la rompuda de les explotacions.

Va continuar la campanya durant la primera quinzena del mes de setembre, encara que amb poca producció a conseqüència dels minvaments per les pedregades dels mesos de juny i juliol, que van avançar l'inici de la romputa en algunes explotacions. A mitjan mes va concloure la campanya al Baix Maestrat i es va prolongar fins a final a la Plana Alta amb poca producció.

- València: durant el mes de juliol, el meló d'alger estava en plena recol·lecció al Camp de Morvedre i l'Horta Nord. L'última setmana va començar la recol·lecció a la Ribera Baixa.

Es va mantindre la collita durant la major part del mes d'agost. L'última setmana es va donar per finalitzada la campanya.

Nap, napicol i xirivia

- Alacant: a l'Alt Vinalopó va finalitzar al gener la recol·lecció de nap i xirivia. Les plantacions de nap pendents de collir van patir danys per gelades. Van continuar les arracades de napicol, les temperatures extremes van paraitzar el cultiu sense causar danys. Va començar la preparació del terreny per a les noves sembres de xirivia i napicol. Al Baix Vinalopó van prosseguir les sembres de naps i xirivies, mentre els cultius de fi de tardor van presentar un bon desenvolupament i es van iniciar les primeres collites a final de mes.

Al febrer van començar els preparatius del terreny a l'Alt Vinalopó per als trasplantaments de cicles nous de les diverses arrels. Al Baix Vinalopó va prosseguir el creixement de les últimes sembres de l'any anterior de naps i xirivies, mentre va continuar la recol·lecció de les plantacions de tardor.

A l'Alt Vinalopó es van recol·lectar al març les últimes plantacions de napicol i es van fer noves sembres de xirivia, nap i napicol. La majoria d'aquestes amb malla mosquitera per a previndre els atacs de mosca de la col (*Delia radicum*).

A l'abril, es van fer noves sembres de xirivia, nap i napicol a l'Alt Vinalopó, la majoria amb malla mosquitera per a evitar problemes de mosca de la col, ja que les plantacions, la collita de les quals es du a terme entre maig i juny, són les més sensibles. Es van destapar les plantacions de xirivia que s'havien fet amb manta tèrmica a l'hivern.

Van continuar els trasplantaments al maig i la recol·lecció de nap va començar a final de mes, amb retard per les baixes temperatures d'abril i maig.

Van acabar al juny les sembres de xirivia. Es van mantindre les de nap i napicol, aquestes ja sense malla mosquitera, ja que l'augment de les temperatures redueix la incidència de mosca de la col. Van prosseguir les arracades de nap iniciades a final de maig, en què es va apreciar un augment de la incidència d'alternària en les fulles.

Van prosseguir al juliol les sembres de nap i napicol, així com la recol·lecció de nap. A més, es van iniciar les arracades de xirivia. No es van observar problemes de males herbes.

A l'agost es van mantindre les sembres de nap i napicol, així com la recol·lecció de nap i xirivia, a la qual es va incorporar la de napicol. Es van apreciar incidències d'animaló de les cols en el nap i el napicol i de males herbes en la xirivia.

Durant el mes de setembre es van dur a terme les últimes sembres de nap i napicol a l'Alt Vinalopó, i van continuar les arracades d'aquestes dues arrels, a més de la xirivia. Es va mantindre a l'octubre, novembre i desembre la collita de les tres arrels. Els rendiments de xirivia i napicol es van veure afectats per la proliferació de males herbes. A més, es va produir una incidència destacable de cuc filferro en nap i napicol.

Cogombre

- Alacant: la qualitat dels fruits recol·lectats al gener va anar disminuint amb formes irregulars i calibres xicotets fins a la tercera setmana, en la qual va concloure la campanya.

En els hivernacles del Baix Vinalopó es va iniciar al març la recol·lecció amb la incorporació de noves parcel·les. Es va observar un bon desenvolupament de les plantacions fetes davall de malla en les zones d'Asprillas i Alzabares.

Va prosseguir a l'abril la recol·lecció en els hivernacles del Baix Segura, amb un augment important de la producció de tall a causa de la incorporació progressiva de parcel·les noves. Els fruits van presentar, en general, una qualitat, una forma i unes dimensions adequades. Al Baix Vinalopó, les plantacions en cultiu protegit van florir i van iniciar el quallat del fruit en el transcurs de la segona quinzena.

La collita en els hivernacles del Baix Segura i del Baix Vinalopó va continuar al maig i al juny amb fruits de bona qualitat, forma i grandària.

En els hivernacles del sud, la disponibilitat de tall va oscil·lar les primeres setmanes i va disminuir, posteriorment, quan s'acostava la fi de la campanya en moltes plantacions. La qualitat dels fruits també es va reduir en molts casos.

A l'agost, setembre i octubre, tant la disponibilitat de tall com la qualitat va oscil·lar en funció de la finalització de plantacions velles i l'entrada de noves.

La disminució de temperatures va implicar una reducció de la disponibilitat de tall en els hivernacles de les comarques meridionals el mes de novembre. Els fruits van mantindre una grandària i qualitat adequades. Al desembre, la producció va ser reduïda i els fruits es van recol·lectar amb poca grandària.

- Castelló: a l'abril, es va iniciar la producció a la Plana Alta, amb un augment gradual de la quantitat recol·lecció al llarg del mes. Es va mantindre un ritme de recol·lecció alt durant maig i juny.

Al juliol es va mantindre l'elevada producció, que es va veure alentida a final de mes perquè estava finalitzant el cicle en les varietats més primerenques.

Va disminuir progressivament la disponibilitat de tall el mes d'agost a causa de la proximitat de la fi de la campanya del cicle de primavera-estiu d'aquest producte en moltes explotacions.

La producció de les plantacions del cicle de primavera-estiu va continuar disminuint progressivament al llarg del mes de setembre. Va començar tímidament la recol·lecció en les noves plantacions d'estiu-tardor, amb qualitats millors.

Durant el mes d'octubre, la disponibilitat de tall va ser baixa per la fi del cicle de primavera-estiu.

En la tercera setmana del mes de desembre es va donar per conclosa la campanya a la província.

Pimentó

- Alacant: al Baix Segura va continuar al gener el creixement i desenvolupament de les plantacions de pimentó en hivernacle iniciades al desembre. Durant el mes de febrer, al Baix Vinalopó es van preparar planters per a trasplantar-los a l'aire lliure al març. En els hivernacles del sud del Baix Segura, les plantacions van continuar el seu desenvolupament.

A mitjan març es van trasplantar a l'aire lliure els planters preparats al febrer al Baix Vinalopó. En els hivernacles del sud del Baix Segura, les plantacions van prosseguir el seu desenvolupament normal.

A l'abril, en els hivernacles del sud, va augmentar el volum de recol·lecció amb l'entrada en producció dels primers trasplantaments en hivernacle fets a final d'any. Les diverses varietats collides van ser Califòrnia i lamuyo en els diferents colors, a més del pimentó italià. Al Baix Vinalopó, les plantacions a l'aire lliure van continuar desenvolupant-se amb normalitat.

Va anar augmentant al maig la disponibilitat de tall en pimentó roig d'hivernacle, i es va procedir al trasplantament a l'aire lliure. La producció del tipus Califòrnia es va incrementar per a les tres modalitats (verd, groc i roig). La consistència i la coloració van ser apropiades. Per la seua banda, en

el tipus lamuyo van pujar els talls per a verd fins a mitjan mes per a anar disminuint progressivament amb l'objectiu de destinar el producte a roig. D'aquest color, el tall va augmentar des de principi de mes. La qualitat va ser bona, amb una bona consistència i coloració. En el tipus italià, el ritme de tall es va incrementar en la primera quinzena en els hivernacles del Baix Vinalopó, mentre que en la segona quinzena van disminuir i va millorar la qualitat. La destinació a roig va augmentar.

Va començar al juny la recol·lecció de les plantacions a l'aire lliure i va prosseguir en els hivernacles. La producció va tendir a augmentar en el primer cas i a disminuir, en el segon. La modalitat verda del tipus lamuyo en els hivernacles del Baix Vinalopó va tindre bona consistència. Al Baix Segura, les segones qualitats es van deixar sense recol·lectar per a destinar-les a la modalitat roig. En el cas del tipus italià dels hivernacles del Baix Vinalopó es van apreciar deficiències de qualitat. En la segona quinzena va arrancar la recol·lecció del cultiu a l'aire lliure, amb fruits de bona qualitat.

Van prosseguir al juliol els talls en hivernacle i a l'aire lliure. Al Baix Segura va oscil·lar la disponibilitat de les diverses modalitats de colors del tipus Califòrnia. Les altes temperatures van accelerar la maduració en la segona quinzena. La disponibilitat de la modalitat verda del tipus lamuyo al Baix Vinalopó es va mantindre, mentre que la de roig es va anar reduint. En els hivernacles del Baix Segura es va optar per deixar la modalitat verda per a agafar la roja. Les altes temperatures van avançar la maduració. En les plantacions a l'aire lliure, la producció de tall de verd va anar disminuint. En el cas del tipus italià, la producció es va mantindre més alta en les plantacions a l'aire lliure que en els hivernacles, atés que en aquests la campanya es trobava bastant avançada.

Es va mantindre a l'agost la recol·lecció en hivernacle i a l'aire lliure. Al llarg de la segona quinzena van començar les arracades i la preparació del sòl per a desinfectar-lo a mesura que anava finalitzant la campanya en els hivernacles. Al Baix Segura, la disponibilitat de tall dels diversos colors del pimentó Califòrnia va ser baixa perquè la campanya finalitzava en molts hivernacles. La qualitat va minvar. D'altra banda, la disponibilitat de la modalitat verda del tipus lamuyo, tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura, va ser baixa perquè la campanya estava molt avançada i gran part de la producció es va deixar per a recollir en roig. En les plantacions a l'aire lliure del Baix Segura, l'inici de la recol·lecció d'algunes parcel·les va permetre la disponibilitat de calibres GG per a la modalitat verda del tipus lamuyo. En el cas del tipus italià, la disponibilitat de tall es va mantindre.

En les comarques meridionals es va mantindre al setembre la recol·lecció en hivernacle i a l'aire lliure. Van prosseguir els talls iniciats en la segona quinzena d'agost i la preparació del sòl per a desinfectar-lo a mesura que anava finalitzant la campanya en els hivernacles. La segona i la tercera setmana de setembre va concloure la campanya del pimentó tipus lamuyo i tipus Califòrnia, respectivament. La campanya del tipus italià també es trobava molt avançada. Al Baix Vinalopó els fruits retorçuts i d'escassa longitud van predominar en els hivernacles, mentre que a l'aire lliure es va reduir la proporció d'aquests. Al Baix Segura van destacar els pimentons ben formats i de longitud òptima.

Al llarg del mes d'octubre, amb la campanya de pimentó italià a l'aire lliure pràcticament finalitzada al Baix Vinalopó, va prosseguir la d'hivernacle. Mentrestant, al Baix Segura va continuar la recol·lecció a l'aire lliure de les últimes plantacions.

Al Baix Vinalopó van continuar al novembre els talls de pimentó italià en els hivernacles amb una reducció de la producció de tall a causa del descens de les temperatures. La primera setmana de desembre va finalitzar la collita de pimentó italià al Baix Vinalopó. Al Baix Segura van començar les primeres plantacions de la pròxima campanya.

- Castelló: es van continuar desenvolupant a l'abril les plantacions de la província, amb un estat fenològic al Baix Maestrat de 21-51 R. Les plantacions a la província estaven conclouent al maig el cicle vegetatiu, amb un estat fenològic 79 al Baix Maestrat. A la Plana Alta va començar la campanya per a la varietat verd dolç italià.

Es va mantindre la campanya a la Plana Alta per a la varietat verd dolç italià durant tot el mes de juny. L'última setmana es va iniciar al Baix Maestrat. Aquesta setmana va començar la campanya del pimentó lamuyo roig en les dues comarques, amb volums recol·lectats baixos.

Al juliol es va mantindre la recol·lecció del pimentó verd dolç italià a la Plana Alta i el Baix Maestrat amb volums importants. En el cas del pimentó lamuyo roig va prosseguir en les dues comarques la recol·lecció de xicotetes quantitats procedents fonamentalment d'hivernacle. A l'agost es va observar una disponibilitat de tall mitjana en les dues varietats.

Es van mantindre al setembre els talls del producte a l'aire lliure i d'hivernacle de pimentó italià i pimentó lamuyo roig. A final de mes va concloure la producció de lamuyo al Baix Maestrat. La producció del pimentó dolç italià va ser alta a principi de mes i va disminuir gradualment al llarg d'aquest.

Va prosseguir durant tot el mes d'octubre la campanya per a la varietat verd dolç italià a la Plana Alta. Al Baix Maestrat només hi va haver producció per a aquesta varietat en la primera meitat del mes. Quant al pimentó lamuyo roig, amb la campanya conclosa al Baix Maestrat, va prosseguir a la Plana Alta amb bones qualitats. Es va mantindre al novembre la recol·lecció del pimentó verd dolç italià i del lamuyo roig a la Plana Alta, amb molt bones qualitats en aquesta última varietat.

Va continuar la collita de les varietats verd dolç italià i lamuyo roig a la Plana Alta durant les primeres setmanes del mes de desembre. A final de mes es va donar per conclosa la campanya a la província.

- València: va començar al maig la recol·lecció de pimentó a la Canal de Navarrés.

Al juny es va iniciar la recol·lecció de pimentó de Padrón i de vitet a la Canal de Navarrés.

Al juliol, agost i setembre es va recol·lectar pimentó a l'Horta Nord, l'Horta Sud i la Canal de Navarrés. En aquesta última comarca va predominar el pimentó de Padrón .

Va finalitzar a l'octubre la campanya de pimentó a l'Horta Nord.

Tomaca

- Alacant: tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura es va produir al gener un alentiment de la maduració causada per la baixada de temperatures, que es va reactivar posteriorment en les principals varietats en recol·lecció, Daniela i costellada. Les plantacions en hivernacle de l'Alacantí van prosseguir el seu desenvolupament normal amb algunes incidències en les estructures, a causa dels forts vents i afeccions en el cultiu, derivades de la climatologia. A conseqüència del vent de ponent, es va produir un repunt d'oïdi i les precipitacions van augmentar lleugerament la presència de *Botrytis cinerea*, encara que en cap dels dos casos van afectar la producció.

En els hivernacles de les comarques del sud es va mantindre al febrer la recol·lecció de les varietats costellada i Daniela. Al Baix Vinalopó es van fer algunes plantacions de tomaca per a planter. A l'Alacantí, les plantacions en hivernacle van prosseguir amb normalitat el desenvolupament i es van recol·lectar de manera escalonada. L'escassetat de pluja va permetre que desaparegueren les incidències de *Botrytis cinerea* detectades el mes anterior.

Es va mantindre al març la collita de les varietats de tipus costellada i Daniela. En el primer cas, tant la qualitat com el calibre van dependre de si les plantacions eren més velles (M-G) o acabaven d'entrar en producció (GG). En la varietat Daniela es va produir un descens progressiu de grandària. A l'Alacantí, les plantacions de diverses varietats de tomaca en hivernacle van prosseguir amb normalitat el seu desenvolupament i es van recol·lectar de manera escalonada, i en alguns casos van arribar al final del cicle. Els pics d'altres temperatures van incrementar els controls de *Tuta absoluta* i les pluges els de *Botrytis cinerea*.

En els hivernacles es va mantindre a l'abril la collita de les varietats costellada i Daniela. En la varietat Daniela va predominar el calibre M fins a mitjan mes, quan va acabar la campanya. A l'Alacantí, una

part de les plantacions en hivernacle de diverses varietats d'hivern van arribar a la fi del cicle, mentre que en la resta va continuar la recol·lecció.

A l'Alacantí va anar finalitzant al maig el cicle d'hivern-primavera en les plantacions d'hivernacle i es van fer tasques preparatòries per als cicles següents. A causa de l'augment de les temperatures diürnes, va continuar el control de l'arna de la tomaca, així com el de *Botrytis*, després de les pluges. En els hivernacles es va accelerar la maduració i hi va haver una bona disponibilitat de tall de tomaca costellada i Daniela durant pràcticament tot el mes. En el cas de la tomaca llisa i pera, va anar augmentant gradualment la disponibilitat i es va recol·lectar amb una maduresa i una qualitat apropiades.

En els hivernacles de l'Alacantí van continuar al juny les labors de neteja i preparació per a les noves plantacions d'estiu. En la resta es van mantindre els talls, així com les aplicacions de confusió sexual per al control de l'arna de la tomaca. L'increment de temperatures de la primera quinzena va accelerar la maduració i va incrementar la disponibilitat de tall en els hivernacles de les comarques del sud. En la tomaca costellada i Daniela es van apreciar deficiències puntuals de consistència i color. A més, al Baix Vinalopó es van recollir tomaques Mutxamel i de pera reptant a l'aire lliure.

En alguns hivernacles de l'Alacantí van continuar les plantacions escalonades de diverses varietats com la cherry redona o la cherry pera en ram. Tant al Baix Vinalopó com al Baix Segura, la producció de tall de tomaca costellada i Daniela va anar oscil·lant al llarg del mes. Quant a la tomaca llisa, al llarg de les dues primeres setmanes va destacar el calibre G en les dues comarques; mentre que, en la segona quinzena, amb l'avançament de la maduració a causa de les altes temperatures, va repuntar la grandària M. Així mateix, va prosseguir la collita de tomaques Mutxamel, pera i pera reptant.

Es van mantindre a l'agost la collita i les plantacions escalonades de les diverses varietats plantades en els hivernacles de l'Alacantí. La recol·lecció de tomaques costellada, Daniela i pera reptant va prosseguir al Baix Segura i el Baix Vinalopó, així com la de les varietats llisa i Mutxamel en aquesta última comarca.

A l'Alacantí van continuar la collita i les plantacions escalonades de les diverses varietats plantades en els hivernacles d'aquesta comarca. Al llarg del mes va concloure la campanya de la tomaca Daniela, llisa, Mutxamel i pera reptant en les comarques del sud. També va acabar la de tipus costellada al Baix Segura i es va mantindre al Baix Vinalopó.

El cultiu en hivernacle de les varietats cherry pera, redona i en ram a l'Alacantí va prosseguir a l'octubre amb produccions lleugerament superiors a la campanya passada gràcies a unes condicions meteorològiques favorables. Es va detectar un repunt d'arna de la tomaca que es va combatre mitjançant tècniques de confusió sexual. Al Baix Vinalopó va continuar la recol·lecció de tomaca costellada, mentre que al Baix Segura va arrancar la recol·lecció de noves plantacions en hivernacle. Entre la primera i la tercera setmana del mes es van dur a terme els últims talls del cultiu tradicional a l'aire lliure al Baix Vinalopó.

Va prosseguir la recol·lecció dels hivernacles del sud al novembre i desembre, encara que el descens de temperatures va disminuir la disponibilitat de tall. A l'Alacantí van continuar el desenvolupament i els talls en hivernacle de les varietats cherry pera, redona i en ram.

- Castelló: va concloure al gener la collita de les varietats que romanien en producció: redona llisa, valenciana i raf. Les plantacions d'hivernacle que es van trasplantar al setembre-octubre encara no havien començat la recol·lecció.

A principi del mes de febrer es va donar per finalitzada la campanya de totes les varietats de tomaca a la província.

A l'abril va començar, a la Plana Alta, la collita de tomaca raf i valenciana. Al Baix Maestrat, el cultiu va continuar en creixement i amb un estat fenològic entre 21-51.

Al maig va continuar la campanya a la Plana Alta. Es van recol·lectar la varietat raf i la tomaca valenciana. A mitjan mes va arrancar la campanya del tipus redona llisa i, a final, la de la varietat pera. Al Baix Maestrat, el cultiu seguia en creixement i es va iniciar en els últims dies del mes la recol·lecció de les varietats pera, redona llisa, valenciana i beef.

Al juny va prosseguir la collita de les tomaques valenciana, pera i redona llisa al Baix Maestrat, amb un augment del volum recol·lectat al llarg del mes. En aquesta mateixa comarca va començar la campanya de la tomaca Daniela la tercera setmana. Al juliol van prosseguir els talls de les quatre varietats de tomaca al Baix Maestrat.

Va continuar la recol·lecció a la Plana Alta a l'agost amb un bon ritme de tall que va anar disminuint progressivament a mesura que avançava el mes. Les principals varietats cultivades en aquesta comarca van ser Anairis i òptima per a la tomaca llisa, en la tomaca de pera, la varietat bestial, i en la tomaca rosa, la de Barbastre. També es van cultivar tomaques raf i cherry.

La campanya de primavera-estiu estava pràcticament finalitzada al Baix Maestrat en la majoria de les varietats al setembre. Va prosseguir a la Plana Alta, encara que amb menys produccions de tomaca redona llisa. Els episodis de pluges van influir en la qualitat del producte i van afectar la tomaca de pera, especialment la varietat bestial, que és menys tolerant a l'aigua. Va concloure la campanya de tomaca valenciana en totes les comarques en el transcurs del mes, i a final va començar la recol·lecció de les noves plantacions de la varietat raf.

Es va mantindre durant el mes d'octubre la collita de tomaca redona llisa i tomaca tipus pera a la Plana Alta, amb volums baixos de producció per la proximitat del final de campanya. Durant tot el mes es va recollir tomaca raf provinent d'hivernacles de la Plana Alta, amb elevada qualitat. A final de mes es va recollir aquesta varietat també al Baix Maestrat. En la segona quinzena es van iniciar els talls a la Plana Alta de tomaca Daniela i tomaca valenciana.

Al novembre es va mantindre la producció de tomaca raf procedent d'hivernacles de la Plana Alta i el Baix Maestrat. Quant a la tomaca de tipus pera, estava finalitzant la campanya en algunes plantacions i van començar els talls en les noves plantacions de la Plana Alta. A mitjan mes va concloure la collita de la varietat Daniela a la Plana Alta. Van prosseguir durant tot el mes els talls de tomaca valenciana.

Durant el mes de desembre va continuar la producció, fonamentalment a la Plana Alta. En la varietat redona llisa i en la tomaca de pera va disminuir la quantitat recol·lecció per la proximitat de la fi de campanya. Es van mantindre els talls de tomaca raf procedent d'hivernacles de la Plana Alta i del Baix Maestrat, així com els de tomaca valenciana. A final de mes va es va iniciar la nova campanya de la varietat Daniela.

- València: malgrat les baixes temperatures, al març es van observar els primers danys per *Tuta absoluta* en les fulles de tomaca a la Ribera Baixa.

A l'abril es va iniciar la collita de la tomaca de la zona del Perelló. Malgrat la presència de problemes de *Botrytis* i mildiu i alguna afectació per *Tuta absoluta*, els danys van ser escassos.

Al maig va començar la recol·lecció de tomaca a la Ribera Baixa amb bones produccions i qualitats. La presència de *Tuta absoluta* s'estava generalitzant, encara que els danys eren limitats pel maneig integrat de la plaga.

Les plantacions de tomaca del Racó d'Ademús van presentar un bon desenvolupament durant el mes de juny. Al juliol es va observar el desenvolupament i la recol·lecció de tomaca a l'Horta Nord, l'Horta Sud i el Racó d'Ademús. Les plantacions de la Ribera Baixa van acusar les altes temperatures, amb problemes de quallat i assurat, que es van observar principalment en parcel·les amb infraestructures de cultiu antigues o amb una gestió dolenta del reg.

Va prosseguir la collita durant el mes d'agost. Al setembre es van dur a terme noves plantacions de tomaca d'hivernacle a la Ribera Baixa i van continuar els talls de tomaca tardana a l'Horta Sud.

El cultiu de tomaca a la comarca de l'Horta Nord va arribar a la seua fi de cicle a l'octubre.

Carlotes

- Alacant: les últimes remeses per recol·lectar van patir danys en les fulles per les gelades del mes de gener, la qual cosa va dificultar l'arrancada mecànica, tot i que no van afectar l'arrel, que presentava bones condicions. Es van emprendre les tasques de preparació del terreny per a les noves sembres.

Van començar al febrer les sembres davall de manta tèrmica els preparatius de les quals van arrancar el mes anterior. Durant el mes de març a l'Alt Vinalopó es van mantindre les sembres i es van retirar les mantes tèrmiques de les plantacions fetes al febrer.

Van prosseguir les sembres a l'abril, mentre que les que es van dur a terme durant l'hivern es van desenvolupar amb normalitat.

A l'Alt Vinalopó es van fer plantacions noves al maig i va continuar el desenvolupament de les d'hivern amb manta tèrmica, ja pròximes a la recol·lecció.

A final de juny va començar la collita de les sembres que s'havien fet durant l'hivern amb manta tèrmica. Mentrestant, es van mantindre les sembres, i les plantacions que continuaven desenvolupant-se van patir atacs d'oïdi i cuc filferro.

Les sembres van finalitzar a mitjan juliol i es va mantindre la recol·lecció de les que es van fer a l'hivern. Van continuar les incidències d'oïdi en fulla i cuc filferro, a més de l'aparició de taques en l'arrel, d'origen desconegut.

Va prosseguir a l'agost la recol·lecció de les sembres d'hivern a l'Alt Vinalopó. Van aparèixer incidències d'alternària i es va mantindre la presència de taques en l'arrel que en van impedir la comercialització. Aquesta situació es va tornar a produir al setembre.

Es va mantindre la collita a l'octubre i novembre. Durant el mes de desembre es van recol·lectar les últimes plantacions a l'Alt Vinalopó i van començar les primeres sembres davall de manta tèrmica per a recol·lectar-les a partir de juny.

CÍTRICS

Mandariner

- Alacant: les precipitacions de gener van millorar lleugerament el calibre de les varietats de mandariners que encaraven la recta final de la campanya com la clemenules o clementina fina. Els talls de clemenvilla es van veure paralitzats pel temporal, però a final de mes s'havia recol·lectat una part important de la producció. Al llarg del mes es va collir la varietat Hernandina a la Marina Alta i al Baix Segura. Es va iniciar en les dues comarques la recol·lecció de la varietat híbrida nadorcott. A la Marina Alta va començar la collita d'ortanique i els vents van causar despreniments en la poca clemenvilla per collir, així com en algunes parcel·les d'ortanique i nadorcott.

A la Marina Alta va finalitzar al febrer la recol·lecció de mandarines clemenvilla, Hernandina, tango i nadorcott, i va prosseguir la de mandarina ortanique amb algunes incidències per despreniment. Al Baix Segura va concloure la campanya de clemenules i clemenvilla, i es va mantindre la de tang gold i nadorcott. Va començar la recol·lecció de mandarina híbrida nadorcott a la Marina Baixa i l'Alacantí amb percentatges elevats de rebuig per desbrancament i excés de maduresa en aquesta última comarca.

Al març va finalitzar la campanya de mandarina ortanique a la Marina Alta i la de tang gold al Baix Segura, on va prosseguir la recol·lecció de nadorcott. Va finalitzar la collita de les mandarines híbrides més tardanes, fortune i ortanique al Baix Vinalopó.

Es va mantindre a l'abril la recol·lecció de la mandarina híbrida orri a l'Alacantí i de l'ortanique al Baix Vinalopó. La primera setmana del mes va finalitzar la campanya de la mandarina nadorcott al

Baix Segura. El cultiu es trobava en plena floració, amb la qual cosa les precipitacions de final d'abril podrien haver afectat la producció de la campanya següent.

Al maig va finalitzar la floració dels mandariners i es va observar el començament del quallat i de la porgada. L'estat vegetatiu dels arbres era bo. Van continuar les aplicacions amb herbicides i els tractaments contra el cotonet de les Valls, pezotrips, poll roig de Califòrnia, pugó i helicides.

Al juny van prosseguir les tasques de poda i crema de les restes, així com les aplicacions amb herbicides, a més dels tractaments contra pezotrips i poll roig de Califòrnia que van anar reduint-se a final de juny. Al llarg del mes es va produir la caiguda fisiològica dels fruits i es va observar un bon estat vegetatiu. Al juliol van continuar els tractaments amb herbicides i l'aplicació de fitosanitaris. A l'agost es van fer, en alguns casos, tractaments d'anticipació del color i millora del calibre.

A mitjan setembre van començar els talls de la satsuma okitsu i l'última setmana del mes els de la clementina Marisol en les zones més precoces. També es va dur a terme la primera passada en la clementina clemenrubí, en la qual s'agafava la fruita amb més color.

A final d'octubre va acabar la recol·lecció de la clementina clemenrubí i la satsuma okitsu. A mitjan mes va començar la campanya de la clementina oronules al Baix Segura i, quan va acabar, s'havia collit un 30 % de la producció. En aquestes mateixes dates es va iniciar la collita de la satsuma owari a la Marina Alta, amb un ritme molt baix. Durant tot el mes es va mantindre la recol·lecció de la clementina Marisol a un ritme moderat. Van començar els tractaments contra alternària en els híbrids nova i fortune.

Va concloure al novembre la collita de clementines oronules i Marisol. Va continuar la recol·lecció de la satsuma owari a un ritme molt baix, per la qual cosa part dels fruits es van veure afectats per les precipitacions i s'hi va apreciar una certa deterioració. Es van iniciar els talls de clementines clemenules i orogrande i de la mandarina híbrida nova. Van continuar els tractaments amb herbicides i helicides, així com la lluita contra alternària en els híbrids nova i fortune.

Durant el mes de desembre va finalitzar la recol·lecció de la clementina orogrande i de la satsuma owari, va continuar la de la mandarina híbrida nova i la de la clementina clemenules i es va iniciar la de la clementina Hernandina. Es van mantindre els tractaments amb herbicides i helicides, i va finalitzar la lluita contra alternària en l'híbrida nova.

- Castelló: va continuar al gener la recol·lecció de clemenules, varietat majoritària a la província, que va concloure la campanya en la segona quinzena del mes. En algunes parcel·les es va apreciar una alteració de l'escorça del fruit, i es van recollir les que havien sigut tractades i encara presentaven una qualitat bona. Els problemes causats pel cotonet i els baixos calibres assolits van fer que molta fruita es quedara en l'arbre. A mitjan mes es va començar a collir l'hernandina. Respecte de la clemenvilla, a la Plana Baixa en la primera quinzena es va collir el 60 % de la producció i a la Plana Alta el ritme va ser encara més ràpid, i va concloure la campanya a final de mes. En la segona quinzena de gener es van iniciar els talls de les varietats sando, fina, tang gold i orri. En algunes explotacions es van observar problemes per calibres xicotets.

Va prosseguir al febrer la collita d'hernandina, que a final de mes estava conclosa, i es va donar per finalitzada la campanya de clementines a la província amb aquesta varietat. Quant als híbrids, es va mantindre la recol·lecció. Va començar la recol·lecció d'ortanique en les zones de maduració més primerenca. També es va collir la mandarina nadorcott de la qual quedava poca producció en arbre a final de mes. Es va donar per finalitzada la campanya de la mandarina tang gold, que va presentar en alguns casos problemes per calibres xicotets. Van continuar durant el mes els talls de la mandarina híbrida orri. A la Plana Alta es va recol·lectar la varietat murina.

Es van mantindre al març els talls en la mandarina híbrida ortanique, que pràcticament havien conclòs a final de mes. La primera setmana va acabar la campanya de les mandarines murcott i tang gold. A mitjan març va finalitzar la collita de l'híbrid nadorcott i a final de mes la de la mandarina orri.

A l'abril, en el grup de mandarines híbrides només quedava producció d'ortanique, la recol·lecció de la qual va finalitzar durant els primers dies, i d'orri, en la qual va acabar la campanya a mitjan mes. La pedregada que va descarregar el dia 11 d'abril a la Plana Baixa va afectar la producció que encara quedava en l'arbre. També es va observar una caiguda de flor i fulles, danys en fruits en les varietats més primerenques i afecció en fulla i fusta. Es van dur a terme labors d'empelt. A la Plana Baixa s'estaven empeltant amb més freqüència les varietats leanri i, cada vegada més, la neufina, per a intentar salvar "el buit" en el mercat que es produeix quan acaben les campanyes de clemenules i Hernandina. La floració es va desenvolupar dins de la normalitat a la Plana Alta, encara que en les clemenules es va observar una mica retardada. A la Plana Baixa, les pluges abundants del mes d'abril van provocar, en alguns casos, l'aparició de botritis en els poms de fruita acabada de quallar. Es van intensificar els tractaments contra les diverses plagues. En el cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*) es va utilitzar el parament amb feromones i el control per parasitoides (*Cryptolaemus* i *Anagyrus aberiae*), i es van provar tractaments alternatius a base d'acetamiprid o de piriproxifem. A la comarca de la Plana Baixa es van generalitzar els tractaments amb fungicides per a protegir les ferides causades pel granísol del dia 11 d'abril.

Al maig ja no quedava producció de mandarines a la província. A mesura que va transcórrer el mes, es va confirmar que la segona floració no va ser la desitjada, probablement per les humitats del mes d'abril i de principi de maig, raó per la qual no van quallar totes les flors.

Durant el mes de juny, a la Plana Baixa, l'estat fenològic predominant va ser el 74 (el fruit assoleix al voltant del 40 % de la grandària final. Adquireix un color verd fosc. Finalitza la caiguda fisiològica de fruits), mentre que a la Plana Alta es va apreciar un cert retard. Els tractaments realitzats per a controlar la plaga del cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*) van obtenir resultats pobres.

L'últim dia del mes de juliol, una tempesta acompanyada de pedra va afectar les zones citrícoles de les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa. Es van observar impactes en fruits, així com la caiguda d'aquests i de la fulla, però no danys en fusta.

A l'agost, les satsumes com la iwasaki ja havien arribat a la maduresa, però no assolien el seu color característic. En les clementines extraprimerenques com la clemenrubí, es van apreciar els fruits al 90 % de la seua grandària final. A la Plana Alta es va apreciar una baixada de la collita, sobretot en clemenules, probablement causada per l'alternança de producció, els danys originats pel *Delottococcus aberiae* i les pedregades. A la Plana Baixa també es va observar una disminució de la producció. Van continuar les labors d'adobament, poda i aclarida en el cas d'algunes varietats com la Marisol i l'oronules. Es van dur a terme treballs d'empeltat que es van encaminar a substituir varietats com la Marisol, l'Hernandina i l'ortanique, per d'altres com l'arrufatina i la mandanova, aquesta última una varietat irradiada que limita els problemes de pol·linització. Es va mantindre la preocupació per l'expansió del cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*). Es van utilitzar mètodes de lluita biològica com el parament de trampes amb feromones i el control per parasitoides (*Cryptolaemus* i *Anagyrus aberiae*) i tractaments a base d'acetamiprid o piriproxifem, després que no s'autoritzara l'ús de metilclorpirifòs. Per part del Servei de Sanitat Vegetal es van fer recomanacions per al seguiment i, si era el cas, el tractament del poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*). En la mosca de la fruita (*Ceratitis capitata* Wied) es va recomanar la utilització de paranys per a la captura massiva i/o d'atracció i mort. L'ús dels tractaments fitosanitaris autoritzats a dosis altes com a alternativa a l'ús de metilclorpirifòs va provocar que altres plagues com l'aranya roja es dispararen, ja que es redueix la població d'enemics naturals.

A la Plana Baixa es va iniciar la recol·lecció tímidament al setembre, ja que la proporció de varietats extraprimerenques o satsumes és molt baixa. A final de mes van començar les primeres passades en oronules, amb percentatges elevats de rebuig, i en clemenrubí. A la Plana Baixa, les plantacions de clemenules afectades pel fort granísol d'abril estaven florint. S'hi va observar simultàniament la brotada tardorenca, la maduració del fruit i una floració a destemps. En varietats com la clemenrubí es va utilitzar àcid gibberèl·lic per a retardar la maduració i afavorir la conservació i la prevenció contra el pixat. En clemenules i orogròs es van aplicar fungicides per a evitar la caiguda i afavorir la

conservació de la pell. Quant a la plaga del cotonet de les Valls, la Direcció General de Sanitat de la Producció Agrària del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació va dictar una resolució d'autorització excepcional per a la comercialització per al seu ús per la Generalitat Valenciana, dels productes fitosanitaris formulats a base de metilclorpirifòs per al control de *Delotococcus aberiae* en les parcel·les de cítrics de la Comunitat Valenciana, els fruits de la qual no es podrien destinar al consum humà ni animal, durant el període d'autorització des del 30 d'agost fins al 27 de setembre de 2021.

Va concloure a principi d'octubre la collita de la satsuma iwasaki. Va començar la segona setmana del mes la recol·lecció de la clementina oronules, que és una varietat primerenca de calibre mitjà que es pot tallar en ram i resulta molt atractiva per als consumidors. En aquella mateixa setmana es va iniciar la campanya de la clementina arrufatina, que es va recol·lectar en verd per a evitar que perdera suc. En la segona quinzena es van generalitzar els talls de la clementina Marisol. Al llarg del mes es va collir la clementina clemenrubí. En concloure octubre, va començar tímidament la recol·lecció de clemenules en les parcel·les de maduració més primerenca, així com la d'esbal i mioro. Quant al *Delotococcus aberiae*, durant el mes es van continuar veient poblacions actives, encara que en nivells més baixos i sense capacitat de provocar danys. Es van mantindre les soltes de *Cryptolaemus* per a rebaixar poblacions de cara a la pròxima campanya.

En la primera quinzena de novembre va concloure la recol·lecció de les clementines Marisol, oronules i arrufatina. Van continuar els talls en la clementina esbal fins a final de mes, moment en què va acabar la campanya. Aquesta varietat va presentar problemes de calibres xicotets. En la primera setmana del mes es va generalitzar la primera passada en la clementina clemenules en tota la província. En els últims dies es va entrar en plena campanya de recol·lecció, encara que el ritme de recol·lecció va ser pausat a causa de la poca collita.

Durant el mes de desembre van prosseguir els talls de clemenules a ritme lent en la primera quinzena i es va animar en la segona per a minimitzar l'aparició de problemes per pixat, bufat i clareta, a conseqüència de les amplituds tèrmiques i algun episodi de vent. Quan va acabar, únicament quedaven per recol·lectar les parcel·les que es van tractar per a conservar la turgència dels fruits i el manteniment de la pell, i es va allargar la campanya fins a principi de gener. Va començar la tercera setmana la recol·lecció de la mandarina híbrida clemenvilla o nova, que va presentar un bon calibre i una qualitat adequada. A la Plana Baixa es va observar presència d'alternària en aquesta varietat. En l'última setmana van començar els talls de clementina Hernandina en les parcel·les més precoces de la Plana Alta. Es tracta d'una varietat molt demandada perquè es pela fàcilment. No obstant això, hi ha poques plantacions perquè és propensa a certes patologies que provoquen la mort prematura dels arbres. En els últims dies del mes es va iniciar la recol·lecció de la mandarina híbrida tang gold, que va presentar bona qualitat. Pel que fa al *Delotococcus aberiae*, al desembre va prosseguir l'estratègia de solta de *Cryptolaemus*.

- València: al gener la campanya de recol·lecció es va paraitzar els dies del temporal Filomena i es va reprendre després amb certa pressa per a evitar la deterioració dels fruits madurs. Durant el mes va finalitzar la campanya de la clementina clemenules, va prosseguir la de l'híbrid clemenvilla (nova), que estava pràcticament conclosa a final. Es van recol·lectar les mandarines híbrides nadorcott i tang gold i van començar els talls en les parcel·les més avançades d'ortanique. Els vents que es van produir a partir del dia 20 van tirar fruita a terra i van causar rebuig per ramejat en les varietats pendents de recol·lectar.

Finalitzada la campanya de clementines, al febrer es van recol·lectar els híbrids orri, nadorcott, tang gold i ortanique. Van començar els treballs de poda i trituració de la llenya.

A final de març es va donar per finalitzada la campanya en les mandarines híbrides. La major part de les plantacions es trobaven en floració amb les diferències normals segons varietats i zones de cultiu.

En satsumes, clementines i mandariners híbrids, a l'abril, els arbres es trobaven en el final de la floració, que va ser abundant. En alguns casos, les pluges del mes, amb l'excés d'humitat consegüent,

van donar lloc a podridures de pètals per fongs i falta de quallat. L'alta pluviometria del mes va permetre no incrementar els regs.

Al maig es va observar l'estat fenològic de quallat i caiguda fisiològica de fruits. Les pluges persistents del mes d'abril van provocar la caiguda de flors a causa d'infeccions per *Botrytis cinerea*. Quant a les plagues, la preocupació més gran la va causar el control del cotonet de les Valls (*Delottococus aberiae*). Durant aquest mes van continuar els tractaments fitosanitaris, que es van aprofitar per a controlar els atacs de pugons, molt habituals en aquesta època de l'any.

Durant el mes de juny es va mantindre la caiguda fisiològica de fruits que havien assolit el 40 % de la grandària final. Es van fer tractaments contra el poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*) a la Canal de Navarrés i a la Ribera Alta. Al Camp de Morvedre, els agricultors van utilitzar diferents tractaments químics, paranys, insectes útils i adhesius al tronc per a intentar controlar el cotonet de les Valls.

Les satsumes, fonamentalment okitsu i iwasaki, van presentar al juliol un estat fenològic avançat, amb fruits que ja havien assolit el 90 % de la grandària final. En aquest mateix estat es van apreciar les varietats més primerenques de clementina, mentre que les de mitja estació havien assolit el 40 % de la grandària final. Els mandariners híbrids estaven finalitzant la caiguda fisiològica de fruits i, en alguns casos, els fruits havien arribat al 40 % de la grandària. Es van mantindre els tractaments contra el poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*) a la Canal de Navarrés i la Ribera Alta. Es va continuar apreciand una alta incidència del cotonet de les Valls (*Delottococus aberiae*).

Es va observar a l'agost el canvi de color en les clementines extraprimerenques, com orogròs i clemenrubí, i en satsumes, com okitsu i iwasaki. Altres varietats primerenques com les clementines Marisol i oronules estaven arribant al calibre definitiu, mentre que en la resta de clementiners i mandariners híbrids els fruits havien assolit el 40 % de la grandària final. Durant el mes es van fer tractaments puntuals contra el minador en plantacions joves i en les parcel·les de clementines que es recol·lecten amb fulla. Van prosseguir els tractaments contra la segona generació del poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*). Les plantacions de clementines que van tindre problemes d'aranya l'any anterior, també es van tractar amb acaricides i contra la mosca blanca. Per a combatre el cotonet de Sud-àfrica (*Delottococcus aberiae*) es van dur a terme diverses actuacions, entre les quals hi ha tractaments amb oli de parafina i un insecticida a base de spirotetramat, així com control de formigues amb la finalitat d'evitar la propagació de la plaga.

Al setembre es van recol·lectar les satsumes iwasaki, okitsu i clausellina i clementines extraprimerenques com clemenrubí, orogròs, clemensoon i clemenclara. Les pluges del mes van retardar l'inici de la collita. Malgrat el caràcter torrencial d'aquestes precipitacions van resultar, en general, beneficioses per als cítrics. Es va apreciar un cert retard en la maduració d'altres varietats primerenques com oronules i Marisol. En altres varietats de clementines i en els mandariners híbrids, els fruits havien assolit al voltant del 90 % de la grandària final. En alguns municipis es van fer soltes de *Cryptolaemus montrouzieri* per a combatre el cotonet de les Valls.

A l'octubre estava pràcticament finalitzada la recol·lecció de les clementines i satsumes extraprimerenques. Va començar durant el mes la collita de clementines primerenques com Marisol, oronules, arrufatina o esbal, així com la de la satsuma owari. A final de mes es va iniciar la recol·lecció de la clementina clemenules i orogrande en les zones més primerenques, i es van triar els fruits aptes. Les mandarines híbrides van continuar engrossint.

Va prosseguir durant el mes de novembre la collita de clementines de mitja temporada, fonamentalment clemenules i orogrande, així com de la satsuma owari. En les zones més precoces van començar els talls de les mandarines híbrides sonet, nova i mandanova. Va continuar la fase d'engrossiment i canvi de color dels cítrics en clementines i mandarines híbrides tardanes. Es van fer aplicacions en camp per a l'aigualit dels cítrics (fungicides-bactericides cúprics), així com per a la conservació de la pell i abscisió del fruit madur en cítrics (fitohormones com l'àcid 2-4-D o fitoreguladors, la matèria activa dels quals és el diclorprop-P). Les precipitacions van resultar, en

general, beneficioses per al cultiu, encara que van afavorir la deterioració de la pell (pixat) d'algunes partides de clementines.

Durant el mes de desembre va finalitzar la collita de les clementines clemenrubí i oronules. La de les clementines clemenules i orogrande estava pràcticament finalitzada, excepte en les zones tractades amb hormones per a la conservació de la pell. Es van collir també les clementines fina i sando. Al llarg del mes es van intensificar els talls de les mandarines híbrides nova i mandanova, i va començar la de l'híbrid tang gold en algunes zones precoces. Quedaven per recol·lectar clementines tardanes com les hernandines i algunes mandarines híbrides com nadorcott, orri i ortanique.

Taronger

- Alacant: a mitjan octubre va començar la recol·lecció de la taronja navelina en les parcel·les més avançades de la Marina Alta i el Baix Segura, en les quals s'havia arribat a la grandària comercial. Es van destinar a cambres de desverdiment, per període de 6-7 dies o inferior, en funció del color que presentaven els fruits. Es van fer tractaments contra mosca blanca, cotonet, poll roig de Califòrnia i aranya roja, així com aplicacions d'herbicides i helicides.

Durant el mes de novembre va prosseguir la collita de la taronja navelina i es van buscar els fruits amb un diàmetre superior a 70 mm, ja que es va apreciar una deficiència de grandària generalitzada. A final de mes va augmentar el nombre de plantacions amb incidència de clareta. A principi de novembre va començar la primera passada en la taronja sal·lustiana en les zones més precoces, on a final de mes es va fer l'última passada.

Va continuar al desembre la recol·lecció de taronges navelina i sal·lustiana. Es van realitzar aplicacions preventives per a evitar l'aigüal dels cítrics i el despreniment de taronges de segona part de la campanya.

A la Marina Alta va finalitzar, a l'abril, la recol·lecció de taronja nàvel lane late i va continuar la de València late. Al Baix Segura van començar els talls de València late i van prosseguir els de taronja nàvel lane late. A l'Alacantí es va mantindre la collita de les taronges nàvel powell i chislett. Al Baix Vinalopó, la recol·lecció de la taronja powell estava acabant i va continuar la de València late. El cultiu es trobava entre la plena floració i el quallat. A mesura que finalitzava la recol·lecció, es van intensificar les tasques de poda.

Va prosseguir, durant el mes de maig, la recol·lecció de les taronges nàvel powell, midnight i València late, que es trobaven en la recta final de la campanya. En el cas de les València late, s'havia collit aproximadament el 75 % de la producció. Es va observar un bon estat vegetatiu dels arbres, així com el començament del quallat en els fruits de la campanya següent.

Al juny va finalitzar la campanya de les varietats tardanes de taronja com nàvel powell i València late. Les altes temperatures van afavorir la proliferació de poll roig de Califòrnia, contra el qual es van dur a terme els tractaments oportuns. Al llarg del mes es va observar la porgada o la caiguda fisiològica de fruits.

Al juliol, agost i setembre va prosseguir l'engrossiment dels fruits quallats. Es van efectuar tractaments contra la mosca blanca, el cotonet, el poll roig de Califòrnia i l'aranya roja.

A mitjan octubre va començar la recol·lecció de la taronja navelina en les parcel·les més avançades de la Marina Alta i el Baix Segura, en les quals s'havia arribat a la grandària comercial. Es van destinar a cambres de desverdiment, per un període de 6-7 dies o inferior, en funció del color que presentaven els fruits. Es van fer tractaments contra mosca blanca, cotonet, poll roig de Califòrnia i aranya roja, així com aplicacions d'herbicides i helicides.

Durant el mes de novembre va prosseguir la collita de la taronja navelina i es van buscar els fruits amb un diàmetre superior a 70 mm, ja que es va apreciar una deficiència de grandària generalitzada. A final de mes va augmentar el nombre de plantacions amb incidència de clareta. A principi de

novembre va començar la primera passada en la taronja sal·lustiana en les zones més precoces, on a final de mes es va fer l'última passada.

Va continuar al desembre la recol·lecció de taronges navelina i sal·lustiana. Es van fer aplicacions preventives per a evitar l'aigualit dels cítrics i el despreniment de taronges de segona part de la campanya.

- Castelló: al gener va finalitzar la recol·lecció de navelina a la Plana Baixa i es va donar per conclosa la campanya d'aquesta varietat a la província. En Washington nàvel es van iniciar els talls la primera setmana i es van acabar els últims dies del mes. Va créixer l'interés per la varietat sanguinel·li, amb una elevada demanda en el mercat europeu i amb una oferta molt limitada. En taronges blanques va seguir la collita de la varietat sal·lustiana.

Va començar a mitjan febrer la campanya de la taronja nàvel lane late amb un bon ritme de tall. A final de mes quedava poca producció en arbre. Es va mantindre la recol·lecció de la taronja blanca sal·lustiana i de xicotetes quantitats de sanguinel·li.

A principi de març es va donar per finalitzada la campanya de la taronja nàvel lane late a la Plana Alta. Va prosseguir la collita de la taronja sanguinel·li. Es va fer una segona passada a ritme molt lent en la segona meitat del mes.

El ritme de tall va ser baix a principi de mes a la Plana Baixa. El tancament marítim del canal de Suez va alentir la recol·lecció. Una vegada restablits els canals comercials es va tornar a animar la recol·lecció per a proveir la demanda en altres països. Quant a les taronges del grup nàvel, es va iniciar la recol·lecció de la nàvel powell. A la Plana Baixa es van apreciar problemes per calibres xicotets amb depreciació comercial. A final de mes va canviar la tendència i ja no es demandaven calibres grans, ja que la quantitat de suc era més alta en els calibres 2 i 3 i el comerç nacional preferia aquests formats. A la Plana Alta, els calibres van ser normals. A principi de mes va finalitzar la campanya en la varietat sal·lustiana. A mesura que anava acabant la recol·lecció, es van intensificar els tractaments contra les diverses plagues. En el cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*) es va utilitzar el parament amb feromones i el control per parasitoides (*Cryptolaemus* i *Anagyrus aberiae*), i es van provar tractaments alternatius a base d'acetamiprid o piriproxifem.

Durant el mes de maig estava finalitzant la recol·lecció en la majoria de les varietats del grup nàvel. La collita de nàvel powell va continuar durant tot el mes, sobretot a la Plana Baixa. Pel que fa a les taronges blanques, en València late quedava poca producció en arbre a la Plana Baixa, i va finalitzar la campanya al Baix Maestrat a principi de mes.

La primera setmana de juny va finalitzar, a la Plana Baixa, la recol·lecció de la taronja blanca València late. La tercera setmana del mes es va donar per conclosa la campanya de cítrics a la província.

Es va mantindre durant el mes de juliol l'elevada presència de cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*) en les zones cítriques de la província, fonamentalment a la Plana Baixa. Es va apreciar més afectació en taronges que en altres cítrics. L'últim dia del mes es va produir una pedregada que va afectar diversos municipis de les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa. Es van produir danys en fruits i caiguda de fulla, però no danys en fusta.

Durant el mes d'agost, les taronges primerenques com navelina i newhall havien arribat al 90 % de la grandària final i presentaven un color verd fosc. Altres taronges de mitja estació es trobaven amb els fruits al 40 % de la grandària final. Mentre que les taronges tardanes estaven amb la caiguda fisiològica de fruits i, en alguns casos, els fruits havien assolit el 40 % de la grandària definitiva. En el cas de les taronges no es va apreciar la baixada de producció observada en les mandarines. Van continuar les tasques de manteniment del cultiu, fonamentalment adobament i poda. Es va observar un interès a empeltar amb varietats com nàvel chislett, València midnight, València late i valència delta, que tenen menys costos de manteniment.

En taronges primerenques es va apreciar al setembre el canvi de color. En les de mitja estació el fruit havia assolit pràcticament la grandària final, mentre que les tardanes havien finalitzat la caiguda fisiològica. Els fruits d'aquestes últimes presentaven un color verd fosc i una grandària per damunt del 40 % de la grandària final. En els camps de taronja de la varietat València late de la Plana Baixa es va observar una presència elevada de la plaga del cotonet de les Valls.

En la segona quinzena del mes d'octubre va començar la campanya de la taronja navelina a la Plana Baixa. A més dels problemes ocasionats per l'aranya roja, es van veure danys causats per l'àcar roig oriental (*Eutetranychus orientalis*), que van afectar la pigmentació del fruit i el van descolorir.

Va prosseguir durant tot el mes de novembre la collita de la taronja navelina. En la segona setmana es va iniciar la campanya de la taronja sal·lustiana, amb dues setmanes de retard respecte a l'any anterior.

Durant tot el mes de desembre es van recol·lectar les taronges navelina, sal·lustiana i sanguinel·li.

- València: al gener va finalitzar la campanya de la taronja navelina, va prosseguir la collita de les taronges Washington nàvel i sal·lustiana. Es va collir la taronja lane late i alguna parcel·la de la varietat sanguina. Les pluges del temporal no van produir danys excessius en la fruita. Però els vents forts esdevinguts a partir del dia 20 van afectar la fruita per collir i la van depreciar comercialment per desbrancament i caiguda de fruits a terra.

Al llarg del mes de febrer es va recol·lectar la taronja nàvel lane late, així com varietats més tardanes com nàvel Powell, Barnfield i Chislett. Van prosseguir les labors de poda, amb trituració de les restes en moltes ocasions, i en algunes parcel·les es van fer aportacions de matèria orgànica.

Va continuar durant el mes de març la collita de les taronges València late, València midnight i lane late. Quan va finalitzar el mes només quedaven taronges de la varietat València late per collir. Es van fer labors de poda. Es va observar una floració abundant.

A l'abril va finalitzar la collita de la taronja nàvel lane late i va prosseguir la de la València late. La campanya per a la resta de varietats havia conclòs pràcticament. L'estat vegetatiu majoritari va ser el de final de floració, encara que, en algunes zones, es va apreciar un cert retard i estaven en floració. Quant a les plagues, es van generalitzar els tractaments per a controlar els atacs de cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*) al Camp de Morvedre. Aquests tractaments es duen a terme a partir de la caiguda del 50 % de pètals i finalitzen amb la caiguda de tots els pètals. En els camps que l'any passat van tindre un atac fort, es va recomanar fer dos tractaments.

Durant tot el mes de maig es van collir les varietats més tardanes. La campanya de la València late estava a punt d'acabar. La resta de varietats es van observar en fase de quallat i caiguda fisiològica de fruits. Quant a les tasques prèvies, es van eliminar els pollissos per a permetre una millor aireació i penetració de la llum solar. Malgrat la floració abundant, les humitats excessives i les pluges freqüents de la primavera van provocar problemes de quallat i podridura en flors i fruits xicotets.

En la taronja navelina va finalitzar, al juny, la caiguda fisiològica de fruits, que van assolir el 40 % de la grandària final. En altres varietats més tardanes del grup nàvel es va iniciar la caiguda fisiològica dels fruits. En varietats del grup blanques, com la València late, es va apreciar el fruit quallat.

Al juliol, les taronges del grup blanques com la València late estaven acabant la caiguda fisiològica i els fruits havien assolit el 40 % de la grandària final. En el grup nàvel, les varietats més tardanes com la nàvel late i lane late estaven acabant la caiguda fisiològica de fruits. Es van fer labors culturals com l'encanyada per a evitar que les taronges de les branques més baixes tocaren terra. Es van aplicar tractaments d'estiu com el de la segona generació del poll roig de Califòrnia (*Aonidiella aurantii*), el del trips de l'orquídia (*Chaetanaphothrips orchidii*) i contra el cotonet de les Valls (*Delottococcus aberiae*).

Durant el mes d'agost el fruit va continuar creixent. Les varietats més primerenques com newhall i navelina estaven assolint la grandària final i les més tardanes a mitjan mes. Van prosseguir els tractaments fitosanitaris d'estiu contra plagues.

Les taronges navelina i newhall van assolir, al setembre, en algunes zones, la maduresa del fruit. En altres varietats com Washington nàvel, nàvel Foios, nàvel lane late o València late el fruit havia arribat al 90 % de la grandària final. Les pluges caigudes durant el mes de setembre van ser, en general, beneficioses per al cultiu.

Va començar a l'octubre la recol·lecció de la taronja navelina en la majoria de zones productores. Altres varietats com lane late, València late, Washington nàvel i nàvel Foios van prosseguir la seua maduració i, en la majoria d'aquestes, el fruit havia arribat al 90 % de la seua grandària final.

Durant el mes de novembre es van collir les taronges Fukumoto, Newhall, navelina i sal·lustiana. Les taronges Washington nàvel i nàvel Foios, entre altres, presentaven el fruit madur, però no havien adquirit encara el color característic. En les taronges més tardanes, com nàvel late i lane late, el fruit havia arribat al 90 % de la seua grandària definitiva i el fruit començava el canvi de color. La taronja València late es trobava entre el 40 % i el 90 % de la seua grandària final, segons zones productores. Es van apreciar deformacions en els fruits ocasionades per la plaga del cotonet de les Valls (*Deltoctococcus aberiae*).

Va continuar al desembre la recol·lecció de taronges del grup nàvel, com navelina i Newhall, i de la taronja del grup blanques, sal·lustiana. La recol·lecció de la taronja navelina va prosseguir a ritme lent i en algunes zones de la Ribera Alta, una part de la producció estava afectada de negreta i els fruits van presentar poca grandària. Durant el mes va començar la collita de les taronges Washington nàvel i caracara. En les taronges nàvel late la maduració estava avançada i s'anava incrementant el color. La taronja València late no havia adquirit encara el seu color característic.

Llimera

- Alacant: va continuar al gener la recol·lecció de llima fina al Baix Segura, que va arribar aproximadament al 60 % de la collita recol·lectada a final de mes. Els nivells de rebuig es van situar en el 20-25 % a causa de segones repassades a arbre net. Van continuar els talls de llima fina a l'Alacantí, i al Baix Vinalopó part de la collita de llima fina estava encara en l'arbre.

Va concloure el mes de febrer amb el 75 % de la collita recol·lectada al Baix Segura amb importants rebutjos per desbrancament.

Al març es va mantindre la recol·lecció de llima fina i va començar la de llima verna al Baix Segura.

A l'abril va finalitzar la recol·lecció de llima fina al Baix Segura, i es va mantindre la de la llima verna tant en aquesta comarca com al Baix Vinalopó i a la Marina Baixa.

Al maig va prosseguir la recol·lecció de la llima verna al Baix Segura, al Baix Vinalopó i a l'Alacantí, on pràcticament va finalitzar en la zona de Bacarot, mentre que es produïa la floració de la llima fina, en la qual hi va haver prou caiguda per la combinació de pluja i alta temperatura.

Es va mantindre, al juny, la recol·lecció de la llima verna al Baix Segura. A final de mes van començar els talls de la llima verna tardana.

Al Baix Segura, al juliol, la collita de llima verna pràcticament havia conclòs. Va prosseguir la de llima fina tardana, la producció va entrar en cambres de desverdiment durant un període de sis o set dies per a completar la coloració de la pell. Van començar els talls de llima fina tardana a final de mes.

Va concloure a principi d'agost la recol·lecció de la llima verna. A final de mes s'havia recollit la major part de la producció de llima fina tardana. Es va mantindre durant tot el mes la collita de la llima verna tardana.

La segona setmana de setembre es va donar per acabada la recol·lecció de la llima fina tardana, i l'última setmana, la de la llima verna tardana. En els últims dies del mes van començar tímidament els talls de la llima fina en les zones més precoces.

A final d'octubre s'havia collit al Baix Segura el 8 % de la llima fina, que es va destinar a cambra de desverdiment durant un període de 6-7 dies. Al final del mes de novembre s'havia recol·lectat el 22 % de la producció d'aquesta llima, que es va portar a desverdiment durant 3 a 4 dies.

Va avançar al desembre la campanya de la llima fina, amb un 50 % de la producció collida en concloure el mes.

Aranger

- Alacant: a final de gener s'havia collit el 80 % de la producció pomelo star ruby del Baix Segura. Va prosseguir al febrer la recol·lecció del pomelo star ruby. Al març, va finalitzar la campanya de pomelo star ruby al Baix Segura.

Els talls de pomelo roig van començar l'última setmana del mes d'octubre en les parcel·les més precoces del Baix Segura, on es van collir els fruits amb més de 90 mm de diàmetre.

Va prosseguir la collita de pomelo roig al novembre. Es van seleccionar els fruits amb més de 90 mm de diàmetre amb destinació a cambra de desverdiment durant un període de 3 a 4 dies.

Es van mantindre els talls de pomelo roig al Baix Segura el mes de desembre.

FRUITERS

Fruiters de llavor

Pomera

- Alacant: va acabar al gener la poda en la majoria dels fruiters, excepte en alguns casos, com la pomera a l'Alacantí.

En les comarques del nord, com el Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta, a final de març va predominar en les pomeres l'estat de gemma unflada, mentre que a l'Alt Vinalopó i l'Alacantí, els sèpals van deixar veure els pètals i fins i tot es va apreciar ja alguna flor oberta. Al Vinalopó Mitjà, va començar la floració.

A l'Alt Vinalopó, les pomes estaven quallades a final d'abril. Les varietats de floració més tardana van tindre un quallat més irregular que la resta. En la zona de la Sarga de l'Alacantí, la pomera estava majoritàriament en l'estat fenològic H (caiguda dels últims pètals). Per la seua banda, al Comtat i a l'Alcoià, les varietats Perelló i roja de Beneixama ja presentaven la plena floració.

A l'Alt Vinalopó, on es va produir l'engrossiment de les pomes, s'esperava al maig una collita normal, encara que les varietats de floració més tardana van tindre un quall més irregular que la resta. En la zona de la Sarga de l'Alacantí es va produir igualment l'engrossiment i es va observar molta irregularitat en el nombre de fruits segons varietats. Es va estar alerta a la incidència de moniliosi.

A l'Alt Vinalopó, les pomes van continuar engrossint al juny i, malgrat que les varietats de floració tardana van tindre un quallat més irregular que la resta, s'esperava una collita normal. A l'Alacantí, les produccions de varietats com Fuji, gala, roja de Beneixama o Perelló van prosseguir la maduració. Va haver-hi alguna incidència de motejat en la roja de Beneixama i fallades de quallat en la gala, a causa, probablement, de la climatologia. Al Comtat i a l'Alcoià, els fruits van continuar engrossint. Les pluges primaverals van reduir quasi fins a la meitat la producció en la majoria de les varietats, mentre que en la gala aquest percentatge va ser molt més elevat.

Al Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó va començar la recol·lecció de la poma royal gala a final de juliol. En aquesta última comarca, les condicions meteorològiques d'humitat i oscil·lació tèrmica van afavorir la coloració dels fruits. A més, s'hi va observar que, en algunes parcel·les sense malla protectora per a granísol, van proliferar les lesions pedunculars provocades per colps de sol. A

l'Alacantí, en l'àrea productora de la Sarga, les varietats Fuji i starking presentaven alguns problemes puntuals de motejat; en general es preveia una disminució de la collita

A l'Alcoià, a final de mes, s'havia recol·lectat el 30 % de la poma golden suprema i el 90 % de la royal gala; en els dos casos, el percentatge de primera qualitat va ser molt elevat. La varietat Perelló es desenvolupava amb normalitat. A l'Alt Vinalopó va prosseguir la collita de la varietat royal gala mentre les varietats golden i green smith estaven en estat de maduració. A l'Alacantí va començar la recol·lecció de la royal gala i va prosseguir el desenvolupament de les varietats starking.

Durant la primera quinzena de setembre va finalitzar a l'Alcoià la recol·lecció de les pomes golden suprema i royal gala amb bona qualitat. En la segona quinzena va començar la de la varietat starking, que va assolir a final de mes el 70 % de la producció collida. A l'Alt Vinalopó es va recollir la varietat golden al llarg del mes i a final, la varietat Fuji, amb una producció normal i bona qualitat. El graníssol del dia 25 de setembre va arribar a algunes parcel·les de green smith que no estaven protegides amb malla. A l'Alacantí es van recol·lectar les varietats golden i starking, mentre van seguir el seu desenvolupament les Fuji, Beneixama i Perelló. En comarques com el Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta, la varietat autòctona Perelló es trobava en fase de desenvolupament final pròxim a la recol·lecció. En algunes parcel·les de la Vall d'Ebo, les pluges torrencials del dia 21 de setembre van produir la caiguda d'un xicotet percentatge de fruits.

A l'Alcoià, una vegada finalitzada la recol·lecció de la varietat royal gala, va començar la de les varietats Fuji, verda donzella i roja de Beneixama a principi d'octubre. En finalitzar el mes s'havia collit el 50 % de la producció de Fuji. A l'Alt Vinalopó, amb la recol·lecció de les varietats granny Smith i golden conclosa, va prosseguir la de la varietat Fuji, que va presentar bona coloració a causa d'unes condicions climatològiques òptimes. A l'Alacantí va acabar la campanya de totes les varietats amb un balanç de més producció que la de l'any anterior, en la qual es van produir problemes greus de motejat. A la Marina Alta es va iniciar la recol·lecció de la varietat autòctona Perelló amb una bona previsió de collita. Per la seua banda, al Comtat i a l'Alcoià el fruit es va desenvolupar amb normalitat.

Tant a l'Alcoià com a l'Alt Vinalopó va concloure al novembre la campanya de la poma Fuji, amb bona producció i qualitat en aquesta última comarca. La varietat autòctona Perelló es va collir en comarques com el Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta, on la collita va ser abundant i de bona qualitat.

Va finalitzar al desembre la recol·lecció de la poma autòctona Perelló en les comarques productores, el Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta.

- València: al Racó d'Ademús, les pomeres es trobaven en parada hivernal durant el mes de gener. En algunes parcel·les aprofitaven per a avançar els treballs de poda o la renovació de les plantacions.

Les pomeres del Racó d'Ademús estaven en floració i quallat de fruits a l'abril i s'hi van apreciar certs danys a causa de les baixes temperatures. Al maig es va observar poca collita després de les gelades i les pedregades ocasionals, que van danyar els fruits xicotets i van suposar l'entrada de malalties fúngiques. Les pomeres tenien els fruits en creixement.

Es va apreciar al juny que quedava poca producció a conseqüència de les gelades, i en alguna zona es va agreujar aquesta circumstància a causa de les pedregades. El cultiu es trobava en l'estadi fenològic 7 de formació del fruit.

Al Racó d'Ademús es van observar al juliol les pomes en fase d'engrossiment i es van efectuar pocs tractaments fitosanitaris. El cultiu es trobava en l'estadi fenològic 72-I (fruits fins a 20 mm). Va prosseguir l'engrossiment a l'agost. Al setembre, la poca fruita que hi havia en els arbres havia assolit la grandària definitiva. Es va iniciar la recol·lecció d'algunes varietats.

Al Racó d'Ademús, la recol·lecció de la collita escassa de les varietats de poma golden i Fuji havia acabat i es va dur a terme la de les varietats tradicionals, com l'esperiega.

Durant el mes de novembre va acabar la campanya de les varietats tradicionals com l'esperiega. L'arbratge va començar a engroguir la fulla i es va iniciar la caiguda.

Al Racó d'Ademús, en les parcel·les de cultiu de pomes, els arbres anaven perdent la fulla. Es van realitzar labors de sega de l'herba, així com de condicionament de les séquies de terra.

Perera

- Alacant: a l'Alt Vinalopó, les temperatures suaus de febrer van afavorir que es començaren a unflar les gemmes de pereres.

L'estat fenològic de la perera al març va transcórrer entre la floració i la caiguda de pètals. Al Vinalopó Mitjà, va començar la floració.

A l'Alt Vinalopó, les peres estaven quallades a l'abril, igual que en altres fruiters. Aquesta fase va ser molt irregular, segons varietats i zones. En general, s'esperava una collita abundant, encara que certes varietats com l'ercolina van tindre un quallat deficient.

A l'Alt Vinalopó va continuar l'evolució de les peres al juny. Hi va haver algunes incidències puntuals de *russeting*, possiblement a causa de les baixes temperatures després de la floració.

Al llarg del mes de juliol es va recol·lectar la pera ercolina a l'Alt Vinalopó, amb un rendiment dins de la norma, malgrat un quallat irregular. Es va mantindre la incidència de *russeting* a causa de les baixes temperatures després de la floració, que, encara que no van arribar a gelar, van afectar el fruit.

Al llarg del mes d'agost es van recol·lectar les peres ercolina, Elliot, Harrow sweet i blanquilla a l'Alt Vinalopó. Es va apreciar una lleugera reducció de producció en ercolina i blanquilla; la resta va tindre una collita normal.

Durant el mes de setembre va finalitzar la recol·lecció de les varietats de pera Harrow sweet i blanquilla a l'Alt Vinalopó, amb una producció un poc inferior al que és habitual per al cas de la blanquilla i normal per a la resta.

Fruiters de pinyol

- Alacant: al Vinalopó Mitjà va iniciar al febrer la floració dels fruiters més primerencs com els nectariners, els paraguaians, les bresquilleres extraprimerenques i els albercoquers. A l'Alt Vinalopó, amb les temperatures suaus de febrer, va començar l'unflament de les gemmes dels cirerers. Va finalitzar la poda en la majoria de fruiters.

En les principals comarques productores, el Vinalopó Mitjà i l'Alt Vinalopó, l'albercoquer es va trobar al març entre els estats de floració i fruit quallat. Al Vinalopó Mitjà es va apreciar molta irregularitat d'estats en un mateix arbre. A l'Alt Vinalopó s'esperava una disminució de la producció en les parcel·les més avançades, ja que les pluges i les boires van dificultar l'activitat pol·litzadora dels insectes. En comarques com l'Alacantí i l'Alt Vinalopó, el cirerer es va trobar entre la fase de botons florals separats i la plena floració. A l'Alt Vinalopó, la bresquillera i el paraguaià van entrar en la fase de caiguda de pètals sense cap incidència destacable.

En els albercoquers del Vinalopó Mitjà, la irregularitat fenològica, relacionada amb la floració i la pol·lització desigual, juntament amb els danys provocats per la pedregada del 20 d'abril, van fer esperar una disminució de la collita. A final de mes, els fruits tenien una grandària entre 2,5 i 3 cm de mitjana. A l'Alt Vinalopó, les dolentes condicions meteorològiques durant la pol·lització dels albercocs van provocar una minva de la producció. Així mateix, diverses parcel·les van patir danys derivats del graníssol que va caure durant la tempestat del 23 d'abril. Tant a l'Alt Vinalopó com a l'Alacantí, els cirerers estaven en estat fenològic H, fruit quallat. A l'Alt Vinalopó, amb el fruit ja quallat, s'espera que hi haja menys producció de bresquilles i paraguaians que l'any anterior a causa de la climatologia adversa durant la floració.

Al Vinalopó Mitjà, a mitjan mes de maig es va iniciar la recol·lecció de les varietats més primerenques d'albercoquer com la mirlo taronja. A l'Alt Vinalopó va començar la collita de les varietats més

primerenques. Es va produir el quallat i el desenvolupament de les prunes en les principals zones productores. A l'Alt Vinalopó es va observar l'engrossiment de les bresquilles i dels paraguaians. Al Comtat, la fruita havia assolit diàmetres d'aproximadament 3 centímetres.

Al Vinalopó Mitjà es va prolongar la recol·lecció de les varietats més tardanes d'albercoc tipus mitger de Castelló fins a mitjan juny. Al Fondó de les Neus, la pedra del dia 17 i les fortes ratxes de vent van provocar el trencament de branques a l'altura de l'empelt en algunes parcel·les ja collides. A l'Alt Vinalopó, finalitzada la recol·lecció dels albercocs primerencs i de temporada, va continuar la de les varietats tardanes. La reducció de la producció ja recol·lectada no va ser tan acusada com s'esperava després dels problemes de quallat. Finalment, els fruits van tindre un bon calibre i una bona qualitat. A la Marina Baixa va concloure la campanya de pruna. Al Comtat i l'Alcoià es va observar una disminució considerable de la floració a causa de les condicions meteorològiques adverses. A l'Alt Vinalopó, les bresquilles i els paraguaians van continuar l'engrossiment i, a causa de les pluges durant la floració, es va estimar una reducció de collita important. Al Comtat i a l'Alcoià, les precipitacions de final de maig van retardar la recol·lecció de les varietats primerenques, per la qual cosa es va fer al llarg del mes de juny amb una minva per putrefaccions fúngiques. Les varietats de temporada i les tardanes com la baby-gold van evolucionar favorablement.

A l'Alt Vinalopó, la collita de les varietats tardanes d'albercoc com lady cot o Nelson estava quasi acabada a final de juliol. Al Comtat i l'Alcoià es van tallar varietats de cirerer com la fortune, en què es va observar un minvament important de producció per les males condicions meteorològiques durant la floració. Quant a la bresquilla, es van recol·lectar varietats tardanes com baby gold o Catherina al Comtat, l'Alcoià i l'Alt Vinalopó. En els fruits que van arribar a terme es va observar un bon calibre i un color òptim. El paraguaià de l'Alt Vinalopó estava en període de maduració, pròxim a la collita. Al Vinalopó Mitjà, fins a mitjan mes, va continuar la collita de la bresquilla groga més primerenca, iniciada a final de juny. A partir de la tercera setmana de juliol es va recollir la varietat baby gold 6.

A l'agost, a l'Alt Vinalopó va acabar la campanya de les varietats tardanes d'albercoquer com lady cot o Nelson. A final de mes va concloure la recol·lecció al Comtat, l'Alcoià i la Marina Baixa, mentre que a l'Alt Vinalopó va prosseguir la de varietats com la golden plum o la giant, entre altres. Al Vinalopó Mitjà es va mantindre la collita de les bresquilles més tardanes baby gold, així com les varietats Duero, calante i Ebre al Comtat i l'Alcoià. La fi de la campanya de paraguaià a l'Alt Vinalopó va donar una producció inferior a la de l'any anterior, però amb molt bona qualitat, calibre i color.

Va finalitzar al setembre la collita de les varietats més tardanes de cirerers a l'Alt Vinalopó. Al Comtat i l'Alcoià va concloure la recol·lecció de les bresquilles tardanes Duero i Ebre. Al Baix Vinalopó, la palmera datilera es va desenvolupar sense novetat i els ramassos de dàtils es van començar a tallar a mitjan mes.

Entre final de setembre i principi d'octubre va concloure la collita de les varietats de bresquilles tardanes Duero i Ebre.

- València: al Racó d'Ademús, les pruneres es trobaven en parada vegetativa al gener. A la comarca de Camp de Túria, les bresquilles primerenques, menys exigents en hores fred, van iniciar la floració a final de mes. Es va apreciar que tant bresquilles com albercocs de les varietats primerenques estaven menys presents a causa de les dificultats per a comercialitzar-les, i les varietats tardanes es mantenen pel fet que es destinen cada vegada més a la indústria. A la Ribera Alta va començar la floració de les varietats més primerenques de bresquilla-nectarina. A la Vall d'Albaida va prosseguir la poda i es van dur a terme tractaments d'hivern. L'última setmana, les varietats primerenques de nectarina i bresquilla van començar a florir. Les hores fred acumulades van ser altes i es va observar una bona floració en totes les varietats.

Al Camp de Túria, les bresquilleres més primerenques van començar la floració a principi de febrer, mentre que les varietats menys precoces van continuar en parada vegetativa. A la Vall d'Albaida,

finalitzada la poda dels fruiters de pinyol, es van realitzar tractaments en bresquilleres i nectariners en floració contra la moniliosi. En les pruneres va començar la floració, i en l'albercoquer es va assolir la floració plena. A l'Horta Nord, les bresquilleres es trobaven entre floració/quallat, segons la varietat. A la Ribera Alta, en bresquillera i nectariner van continuar efectuant els tractaments d'hivern. En el moment de l'inici del botó rosa en les varietats primerenques van començar les aplicacions d'oli miscible que actua com a ovicida, amb un fungicida (compostos de coure preventius contra l'abonyegat) i un insecticida autoritzat contra poll de San José i pugons.

A la Vall d'Albaida, durant el mes de març, es va fer l'aclarida de les varietats més primerenques de bresquilla. D'altra banda, es va confirmar poca producció d'albercoc com a conseqüència d'una floració irregular en totes les varietats. Van prosseguir els tractaments fitosanitaris per a pugons en albercocs i bresquilles. Les nectarines i les bresquilles primerenques ja tenien fruits de la grandària d'una fava, mentre que en els cirerers va predominar l'estat de caiguda de pètals. A la comarca de l'Horta Nord les bresquilleres tenien el fruit quallat. Al Camp de Túria, les bresquilleres primerenques estaven finalitzant la floració, mentre que les tardanes es trobaven amb la gemma unflada.

A l'abril va prosseguir l'aclarida manual de fruits en bresquillera i albercoquer. Va haver-hi problemes de floració i quallat a causa de la pluja persistent i la falta d'hores de fred. També es van observar danys per craqueig en algunes varietats d'albercoc com mirlo taronja i Mogador, també en nectarines primerenques. Es van dur a terme tractaments preventius per a evitar atacs d'abonyegat i oïdi. A la Ribera Alta, la recol·lecció va començar el 20 d'abril en varietats extraprimerenques, amb menys producció que de costum i una grandària final del fruit més menuda. Les varietats de pinyol de la zona extraprimerenca de l'Horta Sud s'estaven recol·lectant i la resta van continuar el creixement del fruit. En les pruneres del Racó d'Ademús es va apreciar una collita reduïda. Al Camp de Túria, les bresquilles primerenques estaven en estat fenològic 85 (evolució de la maduració) i les tardanes, en el 71-H (fruit quallat).

La campanya va tindre moltes incidències, com ara el minvament en la floració a causa de les boires persistents, la falta d'hores fred i el craqueig en varietats primerenques per pluges continuades, que es van traduir en una reducció de la producció. A la Ribera Alta es van recol·lectar al maig algunes varietats primerenques de bresquilla, nectarina i bresquilla-paraguaia. A principi de mes va començar la collita de varietats primerenques d'albercoquer com la Mogador i cap al dia 15, la de les varietats de temporada, com merla taronja. Abans de la recol·lecció es va fer una lleugera poda en verd per a afavorir la grandària dels fruits. També es va fer un tractament contra la blanqueta, l'oïdi, l'aranya i el pugó per a evitar la defoliació de les fulles i, així, permetre l'acumulació de reserves per a l'any següent. A la Vall d'Albaida, a principi de maig va començar la collita de les varietats més primerenques de bresquilla i albercoc i, al llarg del mes, van anar madurant les varietats de mitja estació. Al Racó d'Ademús, en les pruneres hi va haver una collita reduïda a conseqüència de les gelades. Al Camp de Túria, les bresquilles primerenques estaven en estat fenològic 85 (evolució de la maduració) i les tardanes en el 81-J (començament de la maduració).

A la Vall d'Albaida va continuar la collita de bresquilla i albercoc i, al llarg del mes de juny, van madurar les varietats de mitja estació. Es va apreciar una producció baixa d'albercoc a conseqüència de la mala floració per la falta d'hores de fred i pel clellat d'algunes varietats a causa de les pluges. A la Costera, en les varietats d'albercoc i prunera es va observar l'estat fenològic 89 (maduresa de consum). Al Camp de Túria, les bresquilles primerenques havien assolit la maduresa i les tardanes estaven començant la maduració. Les pruneres del Racó d'Ademús es trobaven amb els fruits en desenvolupament. A la Ribera Alta, la campanya havia finalitzat amb albercocs, nectarines, bresquilles i paraguaians. En el cas de les nectarines, va concloure els últims dies del mes amb les varietats tardanes, i en els paraguaians, a mitjan juny. En l'últim tram de la campanya de les nectarines i de les bresquilles, va haver-hi problemes de moniliosi. A la Canal de Navarrés, les fruites de pinyol estaven madurant o ja s'estava collint en funció de varietats. Es van recol·lectar pruneres, i alguns camps d'albercoquers van tindre una producció escassa perquè les pluges de la primavera van afectar negativament la floració.

A la Vall d'Albaida, al juliol ja havia conclòs la collita de quasi tota la fruita d'estiu, i quedaven només les varietats més tardanes de bresquilla i algunes de prunes. En aquestes últimes estava acabant la collita de varietats com black splendor, black amber i golden Japan. La d'albercocs ja havia acabat. A la Costera, l'albercoc i la prunera ja s'havien collit. Al Camp de Túria, les bresquilles primerenques estaven en procés de recol·lecció i algunes parcel·les encara sense collir, en estat fenològic 89 (maduresa de consum) i les bresquilles tardanes entraven en l'estadi fenològic 85 (evolució de la maduració). A la comarca del Racó d'Ademús, les pruneres es trobaven amb els fruits al 60 % de la grandària final. A la Ribera Alta, la campanya de fruita va acabar amb albercocs, nectarines, bresquilles i paraguaians. Es van observar parcel·les en què després de la campanya es van fer arrancades. A la Canal de Navarrés, durant el mes, la fruita d'estiu s'havia recol·lectat completament.

Durant el mes d'agost, a la Vall d'Albaida va continuar la poda d'estiu en moltes explotacions. S'hi va observar un bon estat fitosanitari. No es van apreciar atacs forts d'oïdi ni de rovell del cirerer (*Tranzschelia pruni-spinosae*). A la Costera, a l'Horta Sud i a la Ribera Alta havia finalitzat la recol·lecció. Al Camp de Túria, en bresquilles primerenques havia acabat la collita i les bresquilles tardanes entraven en l'estadi fenològic 89 (maduresa de consum).

Al setembre, a la Vall d'Albaida ja no quedaven fruiters de pinyol per agafar, excepte alguna plantació de bresquilles tardanes amb els fruits en l'arbre. Al Camp de Túria havia conclòs la campanya. Al Racó d'Ademús, la poca collita de cirerers estava a punt de recollir-se.

Durant el mes d'octubre, a la Vall d'Albaida va començar la poda en algunes explotacions. A la Costera, les varietats d'albercoc i cirerer estaven recol·lectades. Al Camp de Túria, l'estat fenològic de les bresquilles era 00-A (gemmes tancades d'hivern). Al Racó d'Ademús s'havia collit la producció, que va ser escassa a conseqüència de les gelades primaverals.

Al novembre va continuar la poda en algunes explotacions de la Vall d'Albaida, al Camp de Túria l'estat fenològic de les bresquilles primerenques i tardanes era 00-A: gemmes tancades d'hivern. Al Racó d'Ademús, les pruneres anaven perdent la fulla amb rapidesa. A l'Horta Sud, l'estat fenològic dels fruiters de pinyol era el 93 (les fulles comencen a caure).

A la Vall d'Albaida, les temperatures altes de desembre van provocar en varietats primerenques un inici de brotada anticipat. Van continuar les labors de poda. L'estat fenològic va ser el de gemmes tancades d'hivern. A l'Horta Sud, el Camp de Túria i la Costera, els fruiters de pinyol estaven en parada hivernal. A la Ribera Alta es van iniciar labors de poda de formació per a les plantacions joves, i de poda de manteniment i fructificació en les plantacions adultes, en les quals es va fer una aclarida i un equilibri del brancatge. En la majoria de les parcel·les es va dur a terme la trituració de la poda, amb la incorporació al sòl o mitjançant una coberta en el sòl que redueix l'erosió. Al Racó d'Ademús, els cirerers havien perdut les fulles i estaven en parada hivernal.

Altres fruiters

Alvocater

- Alacant: a la Marina Baixa va continuar al gener la recol·lecció de la varietat Hass iniciada al novembre. Es va mantindre, al febrer, la recol·lecció de l'alvocat Hass. El cultiu es trobava en l'estat fenològic D1 (botons florals. Visible eix secundari).

Tant a la Marina Alta com a la Marina Baixa, va concloure al març la recol·lecció de les varietats Hass i Lamb Hass. L'estat fenològic del cultiu abastava des de D2 (botons florals. Visible eix terciari) a F (floració).

A la Marina Baixa, els arbres es trobaven en plena floració a l'abril, des de D2 (botons florals. Visible eix terciari) a F (floració).

A la Marina Baixa i a la Marina Alta, finalitzat el quallat, al maig es va iniciar el creixement de fruits. Al juny va continuar el desenvolupament dels fruits, que, a principi de mes, tenien fins a 2 cm de

diàmetre. Va prosseguir en aquestes comarques el desenvolupament dels fruits que quasi van assolir la grandària definitiva a final de juliol.

A l'agost, a la Marina Baixa i la Marina Alta va continuar el desenvolupament dels fruits i, en aquesta última comarca, va començar la recol·lecció a final de mes.

La collita iniciada a final d'agost va prosseguir a la Marina Alta al setembre, mentre que a la Marina Baixa, on s'esperava que començara a principi d'octubre, els fruits es van continuar desenvolupant.

Al llarg de les primeres setmanes del mes d'octubre va començar la recol·lecció de la varietat Bacon a la Marina Baixa i va prosseguir a la Marina Alta, on ja s'havia iniciat. En les dues comarques va continuar al novembre la collita de la varietat Bacon i va arrancar la de la varietat Hass, en la qual es van seleccionar els fruits de més calibre.

Es va mantindre al desembre la recol·lecció de la varietat Hass en les comarques de la Marina Alta i la Marina Baixa. En aquesta última es va donar prioritat als calibres grans per la saturació dels mercats de calibres xicotets.

- Castelló: els freds de la primera setmana de gener i la borrasca Filomena van provocar danys en el cultiu, sobretot en les plantacions de zones profundes amb humitat alta. A la Vall d'Uixó es va arribar als -3 °C i -4 °C, i es va observar en els arbres més febles i els més joves els efectes de la rosada blanca, amb les fulles cremades. Va prosseguir durant el mes la recol·lecció de la varietat Hass. Es va mantindre l'interés com a alternativa als cultius tradicionals. La majoria de les explotacions es troben a la Plana Baixa. També està present a la Plana Alta i, en menys mesura, al Baix Maestrat i l'Alt Palància.

Els alvocats que van patir els episodis de fred del mes de gener estaven en floració al febrer. Va continuar la collita de la varietat Hass. Durant el mes de març es trobaven entre l'obertura de la primera flor i la floració plena, que es va apreciar en la varietat pol·linitzadora Bacon.

Els arbres van presentar una bona floració. A la Plana Alta, la collita de la varietat Hass va ser bona, encara que, per la joventut de les plantacions, encara no es van obtindre els rendiments esperats. A la Plana Baixa, els possibles danys en la collita per les baixes temperatures de gener no van ser importants. Les plantacions en aquest cultiu han substituït parcel·les de cítrics en les zones més càlides de les comarques de la Plana Baixa i la Plana Alta. Les necessitats d'aportació d'aigua per al reg són molt semblants a les que es destinaven als cítrics.

A la Plana Baixa, es va observar al maig que els possibles danys en arbre per les baixes temperatures de gener no van ser tan importants com s'esperava. La floració va ser bona. No obstant això, la primavera fresca i plujosa, tant al març com a l'abril, va provocar problemes en el quallat dels fruits. A més, hi va haver episodis de vents de ponent, acompanyats de la caiguda de fruits acabats de quallar.

Durant el mes de juny, els alvocats van evolucionar dins de la normalitat. Estaven predominantment en l'estadi 73 (el fruit té el 30 % de la dimensió final).

A la Plana Alta, la pedra que va caure a Castelló de la Plana el 31 de juliol no va afectar els polígons on se situa el cultiu, i les pedregades del mes d'agost a la Plana Baixa tampoc van tindre conseqüències importants en els municipis en què està implantat.

Va continuar, al setembre, el desenvolupament dels fruits en les varietats Hass i fort, amb bons calibres. En la varietat Lamb Hass, que és més gran, més productiva i més tardana, la recol·lecció se sol dur a terme en els mesos de març-abril. Estava previst que en la varietat Bacon s'iniciara la recol·lecció en breu.

Durant el mes d'octubre, la varietat Lamb Hass presentava una bona producció a la Plana Baixa.

Al novembre es van collir les varietats Bacon i fort, i es va observar una bona quantitat de fruits en la varietat Hass.

Va prosseguir, al desembre, la recol·lecció de les varietats Bacon i fort, que estava pràcticament conclosa quan va finalitzar el mes. En les diverses varietats es va observar l'inici de la brotada de les gemmes, accelerat per les altes temperatures de l'última setmana. S'hi va observar que un dels portaempelts més utilitzats últimament és el duke 7, que indueix a la varietat empeltada sobre aquest, més resistència al fred i també més vigor.

- València: a la comarca de la Ribera Alta, en la primera quinzena de gener es van produir baixes temperatures que van danyar lleugerament algunes plantacions d'alvocat.

Durant el mes de febrer va prosseguir la recol·lecció escalonada d'alvocats al Camp de Túria, encara que els fruits no eren de molta qualitat a causa de les alteracions de l'escorça per l'efecte del desbrancament. A final de mes es van poder observar les primeres inflorescències. A l'Horta Nord, els alvocats estaven en floració.

A la comarca de l'Horta Nord els alvocats estaven en floració al març. Els arbres d'alvocat estaven florint al Camp de Morvedre, i la varietat Lamb Hass s'acostava a la recol·lecció.

Al Camp de Morvedre, la floració de l'alvocat estava avançada a l'abril i s'estava agafant la varietat Lamb Hass. El mes de maig es trobava entre l'estat H (quallat) i l'estat I (fruit tendre) i al juny va començar a porgar. En aquesta comarca, la fructificació dels alvocats estava totalment definida al juliol i ja tenien un bon calibre i s'esperava una bona collita.

A la Safor va prosseguir l'interés pel cultiu d'alvocat a l'octubre, per la qual cosa s'hi van fer noves plantacions.

Al Camp de Morvedre va començar al desembre la recol·lecció d'alvocats de la varietat Hass que es du a terme escalonadament i es pot allargar fins a dos mesos. La producció de l'alvocat pot ser molt variable d'un any a un altre. La producció observada era bona.

Caqui

- Alacant: a la Marina Baixa va començar al març la brotada del cultiu, que va comprendre al llarg del mes des de l'estat fenològic 10 (primeres fulles separades) al 19 (primeres fulles expandides).

Va començar la floració a la Marina Baixa, que va comprendre, al llarg del mes d'abril, de l'estat fenològic 55 (botó floral) al 56-D (pètals lleugerament separats).

A la Marina Baixa va acabar al maig la floració i es va produir la caiguda dels últims pètals. Finalitzada la caiguda de pètals, els fruits van entrar en la fase d'engrossiment al juny. El fruit va continuar el seu desenvolupament durant els mesos de juliol i agost.

Va arrancar al setembre la recol·lecció de les parcel·les més precoces de la Marina Baixa.

- Castelló: l'estat fenològic majoritari el mes de gener va ser el de gemmes tancades d'hivern, encara que algunes van començar a unflar-se. A la província hi ha unes 205 hectàrees plantades, fonamentalment en les comarques de l'Alt Palància i la Plana Baixa. El Servei Sanitat Vegetal va recomanar reduir la quantitat d'inòcul per a controlar la taca foliar (*Mycosphaerella nawae*). Per a fer-ho, és fonamental l'eliminació de les fulles del sòl, mitjançant la seua incorporació amb una llaurada superficial a principi d'hivern o mitjançant la recol·lecció per a la incineració o el compostatge.

El mes de febrer es van observar les primeres gemmes unflades en els caquiers de la província. Actualment, a la província, hi ha unes 165 hectàrees plantades, fonamentalment a les comarques de l'Alt Palància i la Plana Baixa. L'estat fenològic majoritari a l'abril va ser el 55 N, amb l'aparició dels primers botons florals.

Al maig, l'estat fenològic va ser el de 69 N (caiguda dels últims pètals). Les recomanacions del Servei Sanitat Vegetal es van encaminar al seguiment del cicle biològic de la mosca blanca (*Dialeurodes citri*) que estava passant de nimfa a adult, moment adequat per a la utilització de piriproxifem (autoritzat fins a prefloració).

A l'agost, els fruits havien assolit el 80 % de la grandària final i van començar a canviar de color. Van continuar les recomanacions del Servei de Salut Sanitat Vegetal pel que fa al control de la mosca blanca i la vigilància del cotonet.

L'estat fenològic majoritari al setembre va ser el 79 (fruit al 90 % de la grandària total i canviant de color). Es van mantindre les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal quant al control de la mosca de la fruita (*Ceratitis capitata*), ja que els nivells de població en aquesta època solen ser alts. Es va aprovar una resolució del Ministeri d'autorització excepcional per a la comercialització i l'ús dels productes fitosanitaris formulats a base d'àcid gibberèl·lic com a fitoregulador per a retardar la maduració del caqui en l'arbre.

La producció de caqui, que és testimonial a la província de Castelló, es va recol·lectar al novembre.

- València: a la Ribera Baixa, la Canal de Navarrés i la Vall d'Albaida la campanya de caquis estava finalitzada al gener. Va començar la poda i els tractaments d'hivern. Al Camp de Túria, el cultiu va continuar en repòs hivernal. La campanya avançava a millor ritme que l'anterior, tot i això van quedar parcel·les sense recol·lectar. La incidència de la plaga de cotonet, al contrari del que va succeir en altres comarques, es va observar més baixa del que s'esperava.

A la Ribera Baixa va començar la brotada al febrer. L'estat fenològic es va trobar entre el 09-C (gemma oberta) al 10 (primeres fulles separades). A la Vall d'Albaida i l'Horta Nord els caquiers van presentar les gemmes unflades. Al Camp de Morvedre les poques plantacions ja s'havien podat i a la Canal de Navarrés aquestes tasques van prosseguir. Al Camp de Túria i la Ribera Alta, el cultiu es va mantindre en repòs vegetatiu i van continuar les labors de poda en sec amb una trituració de les restes posterior. A final de mes va començar la brotada, sobretot en les plantacions on la collita no va ser tractada per a retardar-la.

A la Ribera Alta, la Ribera Baixa i la Canal de Navarrés les plantacions estaven al març en plena brotada i es va iniciar l'adobament dels camps. A l'Horta Nord, es trobaven en fase de creixement vegetatiu. A la Vall d'Albaida es van observar diferents estats de brotada. En zones molt fredes, les gelades havien afectat alguna parcel·la. Al Camp de Túria, el cultiu del caqui va continuar en parada vegetativa.

A la Safor, el cultiu es trobava amb el 50 % de les flors obertes a l'abril. Al Camp de Morvedre, els caquiers havien endarrerit la floració i encara era poc visible. A la Vall d'Albaida, el cultiu va evolucionar bé, sense cap incidència destacable. Les pluges van ajudar el desenvolupament de la vegetació, encara que es van haver de fer tractaments preventius per a combatre el fong *Mycosphaerella nawae*. A la Canal de Navarrés es van adobar les plantacions, que estaven en plena floració. A la Ribera Alta, es va aplicar el segon tractament per al control del cotonet amb Fosmet, l'autorització excepcional del qual va finalitzar el 15 d'abril, sobretot en les parcel·les que van patir atacs forts la campanya anterior. També va començar el tractament contra la taca foliar del caquier (*Mycosphaerella nawae*). Al Camp de Túria es va observar l'inici de la floració.

A la Canal de Navarrés i la Ribera Baixa els caquis estaven al maig en quallat del fruit. Al Camp de Morvedre es va observar una disminució de la superfície plantada. A la Vall d'Albaida, el cultiu va evolucionar bé. Les pluges del mes van ajudar al fet que l'estat vegetatiu de les plantes fora bo. A l'Horta Sud havia començat l'engrossiment del fruit quallat. A la Ribera Alta, en la zona d'Alzira, el caquier es trobava en estat de fruit quallat o fruit en creixement, en funció dels tractaments duts a terme per a avançar o retardar la collita. Va començar la caiguda fisiològica de fruits quallats (escombrada), que, en aquest cultiu, es prolonga fins ben entrat l'estiu. En la zona de Carlet, després d'una floració abundant, els arbres es trobaven en la fase d'avortament floral i quallat.

Durant el mes de juny, el caquier es trobava al Camp de Túria, la Safor, la Vall d'Albaida i la Canal de Navarrés amb l'engrossiment del fruit. Les pluges del mes anterior van ajudar al fet que l'estat vegetatiu fora bo. Es va observar una incidència alta de mosca blanca i cotonet, i es van produir avisos de Sanitat Vegetal per a fer tractaments amb els productes autoritzats. La caiguda fisiològica va ser accentuada, influïda per les temperatures elevades i les pluges. Es van fer tractaments per al control

del fong *Mycosphaarella nawae* i, en alguns casos, per a retardar la recol·lecció. Al Camp de Morvedre, els caquiers havien començat a porgar. A la Ribera Alta, el caquier es trobava en estat de fruit en creixement, al mateix temps que prosseguia la caiguda fisiològica de fruits. Es va observar la presència de mosca blanca i els primers símptomes de negreta. En general, el quallat va ser bo. Va començar l'aclarida manual i es va eliminar l'excés de fruits o els fruits danyats. Fins a la primera quinzena del mes s'havia dut a terme el tercer o quart tractament, segons les zones d'incidència respecte a l'any anterior, contra el fong de la taca foliar del caqui (*Mycosphaarella nawae*), al qual es va afegir un corrector de calci i un insecticida contra la mosca blanca (*Dialeurodes citri*) i el cotonet.

A la Safor i la Costera el caquier es trobava al juliol amb el creixement del fruit. A la Vall d'Albaida, el cultiu va presentar una evolució correcta i no es va produir una caiguda fisiològica de fruita important. La incidència de mosca blanca no va ser elevada, però sí que es van haver de fer tractaments contra el cotonet. Al Camp de Morvedre, la fructificació estava totalment definida, ja tenien un bon calibre i s'esperava una bona collita. Al Camp de Túria i la Canal de Navarrés, el cultiu estava entre el creixement del fruit i fruit al 70 % de la grandària final. A la Ribera Alta, es trobava en estat de fruit en creixement, i va finalitzar la caiguda natural de fruits. En algunes parcel·les es va començar a efectuar l'aclarida manual. En plantacions afectades per mosca blanca es va continuar amb el segon tractament fitosanitari contra aquesta plaga i contra la negreta. Quant a la plaga del cotonet, es va insistir a controlar les formigues per a reduir la població de cotonet. A final de mes va començar el primer dels dos tractaments per a avançar la maduració del caqui.

Durant el mes d'agost va prosseguir el creixement del fruit i, en alguns casos, es van dur a terme labors d'aclarida. En comarques com la Safor, la Costera i el Camp de Túria el caqui havia assolit el 70 % de la grandària final. A la Vall d'Albaida, en els últims 10 dies d'agost, van començar els tractaments contra la mosca de la fruita en les plantacions més avançades en maduració. A la Ribera Alta va destacar l'atac de *Dialeurodes citri* i es van mantindre els tractaments contra aquesta plaga, així com contra el cotonet i la negreta. Va continuar l'aclarida manual. Es van fer tractaments amb fitoreguladors per a avançar la maduració del caqui en algunes parcel·les. Es va aprofitar aquest tractament per al control de la mosca de la fruita. A la Canal de Navarrés, el cultiu es trobava en creixement del fruit, que es va situar en estat fenològic 79. S'hi van aplicar herbicides i es van realitzar tractaments per al control de cotonet i mosca blanca.

A la Ribera Baixa i la Safor, l'estat fenològic predominant al setembre va ser el de maduració de fruits. A la Costera, el Camp de Túria, la Vall d'Albaida i la Canal de Navarrés els caquis estaven entre el 70 % de la grandària final i el fruit madur. A l'Horta Sud i la Ribera Alta es va iniciar la recol·lecció de les partides tractades per a avançar la maduració. En algunes parcel·les, es va observar afecció del fong *Mycosphaarella nawae* a causa de les pluges de final d'agost i setembre. Les cooperatives i empreses comercialitzadores van programar ampliar el període de recol·lecció. Per a fer-ho, hi van dur a terme tractaments a principi de setembre, uns 15-20 dies abans de la collita, en el viratge de color, per a avançar la maduració. La grandària del fruit d'aquestes parcel·les era inferior a la de les parcel·les no tractades. A mitjan setembre es van fer tractaments amb àcid gibberèl·lic per a retardar la maduració. En total, es fan entre un i tres tractaments amb una diferència de 20 dies, en funció del retard en la maduració que es vulga obtenir. En relació amb el cotonet, els productes autoritzats no van resultar eficaços. En alguns casos es van arribar a fer 3 o 4 tractaments i no es va poder controlar la plaga. S'hi va observar menys producció que l'any anterior, tant pels danys de la pedra com pel cotonet. Es va apreciar un increment de rebuig en camp i magatzem.

Durant el mes d'octubre a la Safor, el Camp de Morvedre, el Camp de Túria i la Canal de Navarrés el caquier es trobava amb el fruit madur. A la Vall d'Albaida, la recol·lecció es va desenvolupar a bon ritme i es va donar preferència a les plantacions que havien fet un tractament per a avançar la maduració del fruit. El percentatge de plantacions tractades va superar el 50 %. A la Costera, els fruits es trobaven entre el 70 % de la grandària final i el fruit madur, mentre que, a la Foia de Bunyol, el caqui havia assolit el 70 % de la grandària final. A l'Horta Sud es va concloure la recol·lecció en zones avançades, si bé encara quedava la meitat de la producció per collir. A la Ribera Alta, amb els fruits en plena maduració, va prosseguir la recol·lecció. Es va apreciar un rebuig de fruita elevat per

la negreta derivada de la mosca blanca i per la taca foliar. Cap al 20 d'octubre va concloure la recol·lecció en les parcel·les que tenien tractament d'avançament i es va iniciar la de la fruita de les parcel·les no tractades. A causa de les pedregades dels dies 20 i 25 de setembre, s'hi van observar parcel·les amb danys. El ritme de recol·lecció va ser l'habitual i a final de mes ja s'havia collit aproximadament un 30 % de la fruita. S'hi va observar un avanç fort de la plaga del cotonet respecte de l'any passat. Els productes autoritzats no van resultar efectius. Es va autoritzar excepcionalment, per part del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, l'aplicació de formulats a base de Fosmet des del 19 d'octubre fins al 17 de desembre. Aquest tractament redueix la intensitat de la plaga, però no l'elimina completament.

Durant el mes de novembre, a la Ribera Baixa s'estava recol·lectant la varietat roig brillant. Al Camp de Morvedre estava pròxim l'inici de la poda. S'hi van observar alguns camps arrancats. A la Safor, l'estat fisiològic del caqui era el de fruit madur. A la Vall d'Albaida, la recol·lecció es desenvolupava a bon ritme, a la fi de mes van començar a collir-los per a la seua conservació, ja que estaven en el punt òptim. S'hi va detectar incidència del fong *Mycosphaerella nawae*, que va ocasionar problemes de defoliació. Al Camp de Túria es van començar a veure les gemmes tancades d'hivern. A la Foia de Bunyol i la Canal de Navarrés es va iniciar la recol·lecció durant el mes. A l'Horta Sud va avançar la campanya, va començar la senescència i la caiguda de la fulla. A la Ribera Alta, el caqui es trobava en plena maduració a la zona d'Alzira. Mentre que a la zona de Carlet la recol·lecció es va alentir a causa de les pluges i la pedra que va caure en alguns punts. Per contra, les fortes pluges van ajudar a netejar de negreta les parcel·les afectades. A final de mes, s'havia collit un 75 % de la producció. S'hi va observar que hi havia més fruits marcats pel sol que altres anys. També, en algunes parcel·les es va detectar la taca foliar del caqui (*Micosphaerella nawae*).

Durant el mes de desembre, a la Ribera Baixa estava finalitzant la recol·lecció. A la Safor, la Costera i la Canal de Navarrés, el cultiu es trobava entre la fase de fruit madur i fruit senescent. A la Vall d'Albaida va finalitzar la recol·lecció de les últimes parcel·les que havien rebut tractaments per a mantindre el fruit en bones condicions. Hi va haver prou incidència per taca foliar. Al Camp de Morvedre va concloure la campanya i es van detectar algunes plantacions no collides. A l'Horta Sud i el Camp de Túria va finalitzar la recol·lecció i els arbres van entrar en repòs vegetatiu. A la Foia de Bunyol avançava la collita. A la Ribera Alta, la grandària de la fruita va ser bona. A la fi de desembre es va donar per finalitzada la collita. Les cambres frigorífiques de les cooperatives estaven proveïdes. En les parcel·les afectades per cotonet es continuaven realitzant els tractaments a base de Fosmet i oli per a contindre la intensitat de la plaga. Per a reduir l'inòcul de *Mycosphaerella nawae* en la pròxima campanya, es va iniciar la crema de les fulles com a mesura cultural i, en altres casos, es procedia a incorporar-les al sòl amb una labor superficial. Els arbres s'havien quedat sense fulles i va començar la poda.

Cirerer

- Alacant: al llarg del mes de febrer, els cirerers, segons varietats i ubicació, es van trobar entre l'estat fenològic A (gemma d'hivern) i el D (els botons se separen).

A final de març, en les principals comarques productores, la Marina Alta, l'Alt Vinalopó, el Comtat i l'Alcoià, el cultiu va estar en plena floració, amb un lleuger avançament. Mentre que en altres menys representatives, com l'Alacantí i la Marina Baixa, l'estat fenològic va arribar des de la separació de botons (D) fins a la floració (F).

A la Marina Alta, en zones amb varietats primerenques com la Vall de Gallinera, s'esperava a l'abril una reducció important de la collita a conseqüència de les pluges contínues i les baixes temperatures diürnes generalitzades, que van impedir el desenvolupament normal dels fruits, la maduració i el canvi de color. En municipis més tardans com la Vall de Laguar i la Vall d'Alcalà, els fruits acabats de quallar de les varietats primerenques estaven en creixement. Les varietats tardanes van començar la floració. A l'Alt Vinalopó, la campanya anava amb retard, a conseqüència de les temperatures baixes i dels dies de pluja. Totes les varietats es trobaven amb el fruit quallat. Es va produir una pol·linització desigual i, en conseqüència, un quallat deficient. El graníssol del dia 23 d'abril va

causar danys en la zona de Los Alhorines de Villena. Així mateix, les incidències per craqueig a causa de les pluges es van començar a apreciar en les varietats primerenques com early big i early lory. Al Comtat i l'Alcoià, el quallat va ser irregular a causa de la climatologia adversa del mes anterior. En les varietats primerenques, les pluges d'abril van provocar el clevellat del fruit. En la resta de varietats, els fruits estaven en desenvolupament. A l'Alacantí, en la zona de la Sarga, el cultiu es va observar en la fase de fruit tendre. Com que són varietats més tardanes, les pluges van ser beneficioses. Tot i això, igual que en altres fruiters, es va tindre especial precaució amb malalties fúngiques com la moniliosi. A la Marina Baixa, segons la varietat, l'estat fenològic va comprendre des de la plena floració a fruits desenvolupats.

A la Marina Alta es va iniciar al maig la recol·lecció de les varietats primerenques, paralitzada per les pluges del dia 23, que van originar importants danys per craqueig. Aquesta situació va anticipar el final de la campanya de la cirera burlat i va disminuir encara més la collita escassa. La recol·lecció de burlat va ser lenta i amb poca disponibilitat de calibres grans, ja que van ser els més afectats pel clevellat. Les altes temperatures de mitjan mes van accelerar la maduració i van disminuir la consistència, cosa que va dificultar el maneig i la conservació postcollita. En l'última setmana es va iniciar la recol·lecció de la starking, que també va resultar afectada per les precipitacions del 23 de maig.

Va prosseguir la recol·lecció de la cirera starking a la Marina Alta fins a mitjan juny. Hi va haver un percentatge elevat de fruits afectats per clevellat i amb poca consistència a causa de les pluges de maig i juny. En aquesta comarca, l'última setmana es va recollir tota la producció de picota amb bona qualitat i maduresa. A l'Alt Vinalopó va finalitzar al llarg del mes la campanya de les varietats de mitja estació com la prime giant o Santina, que van patir danys per clevellat a conseqüència de les pluges de maig i dels primers dies del mes, amb alguna incidència puntual de la pedra del dia 17 de juny. Va continuar la de les varietats més tardanes, com skeena, que es van desenvolupar amb normalitat. En l'aspecte sanitari, hi va haver una incidència alta de moniliosi a causa dels danys en els fruits, així com la humitat. D'altra banda, els l·lindars de *Drosophila suzukii* es van mantindre més baixos que la campanya anterior i l'afectació va ser mínima. Al Comtat i l'Alcoià, durant la primera quinzena, va continuar la campanya de la cirera de mitja estació prime giant amb alts índexs de clevellat i baixa consistència a causa de les pluges de maig i juny. La segona quinzena va arrancar amb la recol·lecció de les varietats més tardanes com ara sweet heart, sunburst, sonata o skeena, que es van desenvolupar amb normalitat. A l'Alacantí, les pluges de la primera quinzena van afectar les cireres de mitja estació i van provocar danys per clevellat, arrugues i taca marró. Així, va caldre fer tractaments preventius per a evitar incidències per moniliosi. Al Vinalopó Mitjà, la campanya va finalitzar al juny amb la recol·lecció de les varietats tardanes tipus starking.

Al llarg del mes de juliol va finalitzar la recol·lecció de les varietats més tardanes en totes les zones productores, amb menys incidència de les adversitats meteorològiques que en la resta de varietats. A l'Alcoià, en les varietats tipus starking com skeena o sweet heart, va predominar el calibre 24; en aquesta comarca, i més residualment a la Marina Alta, es van agafar les cireres tipus picota, en què també va destacar la grandària 24.

- Castelló: el cultiu es trobava al gener en parada vegetativa. Es van avançar les labors de poda. L'estat fenològic majoritari dels cirerers al febrer va ser el de gemmes unflades. Al març, en els cirerers es van observar des dels botons que es començaven a separar fins a les primeres flors obertes.

El cultiu es trobava en plena floració a principi d'abril i amb fruits quallats a mitjan mes en les varietats més primerenques. L'estat fenològic va ser el 73 a l'Alt Palància amb fruits al 30 % de desenvolupament, J al Baix Maestrat (la Salzadella) i I-J l'Alt Maestrat (Culla).

A principi de maig es va iniciar la collita de les varietats més primerenques. La campanya es desenvolupava dins de la normalitat, però els episodis de pluges i humitats del mes d'abril van provocar l'aparició de craqueig sobretot en les varietats de mitja temporada. En les més tardanes es va observar una falta de quallat per les altes temperatures de maig. L'estat fenològic observat va variar entre la plena collita des de principi de mes en les zones més càlides del Baix Maestrat (la

Salzadella), a l'estadi 85 a la comarca de l'Alt Palància, amb fruits al 50 % de desenvolupament. Les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal es van orientar cap al control de la mosca de les ales tacades (*Drosophila suzukii*). Les temperatures suaus de maig van ser les condicions idònies per a l'augment de les poblacions, sobretot en parcel·les que van patir atacs en anys anteriors i que van deixar cireres sense collir l'any passat.

Van continuar a l'agost les tasques de manteniment del cultiu. A l'Alt Palància, encara no havien caigut les fulles, però ja estaven presents les gemmes tancades d'hivern. Al setembre, l'estat fenològic va ser el 00 a l'Alt Palància, els arbres mantenien el fullatge i les gemmes tancades d'hivern es van fer més presents.

En els mesos d'octubre, novembre i desembre els cirerers van estar en parada hivernal amb les gemmes tancades d'hivern.

Magraner

- Alacant: van continuar al gener les labors de poda en les diverses zones productives que es troben majoritàriament en la meitat meridional de la província.

Al Baix Segura, les temperatures suaus i els primers regs de principi de febrer van afavorir la brotada. Les varietats més tardanes com la mollar van entrar en estat fenològic de primeres fulles, mentre que les més primerenques com la bigful van arribar al de primeres fulles desplegadas. Al Baix Vinalopó, el mes va començar amb podes de sanejament i eliminació de pollissos i brots vells. A final de febrer, el cultiu es va activar ajudat per la pujada de les temperatures i va arrancar la brotada en les zones més càlides.

L'estat majoritari de magraner al març va ser el de brots en desenvolupament, tant en les principals comarques productores, el Baix Vinalopó i el Baix Segura, com en aquelles amb una presència testimonial, com la Marina Alta i l'Alacantí. Al Baix Segura, algunes varietats més precoces, com la wonderful, van mostrar les primeres flors.

Des de mitjan abril, en les comarques del sud, el cultiu va comprendre des de l'estat fenològic 55-E2 (calze unflat) fins al 61-F (flor oberta), amb els brots vegetatius en creixement continu. Les pluges van repercutir positivament en aquest desenvolupament. També es van apreciar els primers atacs de pugons en els brots més tendres, amb els consegüents tractaments en els moments adequats.

Durant el mes de maig, la brotada va ser molt intensa en totes les comarques productores, impulsada per la humitat acumulada, fet que va augmentar la presència de pugó en els brots tendres. La floració es va generalitzar al Baix Vinalopó, on les pluges van originar una important caiguda de flor en la varietat tipus mollar.

L'estat generalitzat en les àrees productores, durant el mes de juny, va ser el de desenvolupament del fruit, si bé van continuar produint-se les segones floracions habituals. En les parcel·les de varietats primerenques, on les magranes presentaven ja un calibre suficient (4-5 cm), va començar l'aclarida de poms i la retirada de flors. Les altes temperatures van afavorir la proliferació de cotonet en algunes parcel·les de l'Alacantí. Al Baix Vinalopó es va apreciar menys quantitat de fruits en la varietat mollar a causa de la important caiguda de flor durant les pluges primaverals.

Al juliol, el cultiu es va trobar en fase de desenvolupament del fruit i maduració, afavorida per l'augment de les temperatures. Al Baix Segura, les varietats més primerenques es trobaven molt avançades i la varietat mollar mostrava símptomes de llampadura. Amb l'increment de les temperatures a l'Alacantí van continuar els problemes de cotonet.

A les comarques del sud va començar a l'agost la collita de les varietats més primerenques com bigful, wonderful, smith o acco. En molts casos, la recol·lecció es va fer a un sol tall a causa de la demanda del mercat. Quant a la magrana mollar, va prosseguir la seua maduració i es va apreciar una reducció de producció a causa de les pluges primaverals.

En la segona quinzena de setembre va concloure la collita de la varietat acco, iniciada a l'agost, amb un predomini del calibre 16. La tercera setmana va arrancar la campanya de la varietat valenciana amb una primera passada en la qual es va seleccionar la fruita més madura. A final de mes s'havia arribat al 90 % dels fruits recol·lectats amb la segona passada en gran part de les parcel·les.

En les comarques del sud va començar a principi d'octubre la recol·lecció de les varietats mollar i wonderful, mentre concloïa la de la varietat valenciana. A final de mes quedava producció en arbre a causa d'un cert retard en el cicle i la dificultat d'accedir a les parcel·les per les precipitacions de l'últim terç d'octubre.

La primera setmana de novembre va finalitzar la recol·lecció de magrana en les principals comarques productores.

- Castelló: van continuar al gener les labors de manteniment. Aquest cultiu s'ha anat implantant en les zones litorals com a alternativa als cultius de cítrics, sobretot en municipis de la Plana Baixa i de la Plana Alta, amb una superfície pròxima a 100 hectàrees. La tendència en aquestes comarques va enfocada al cultiu d'alvocat, per la qual cosa les plantacions de magraner persisteixen en les zones més baixes i fresques de la costa, ja que l'alvocat necessita més calidesa i es planta en les zones més abrigades. Es cultiven varietats de pell roja com l'acco i la producció es destina tant a la comercialització en fresc com a la indústria

El cultiu es trobava a l'abril en brotada dins de la normalitat en les comarques de la Plana Alta i la Plana Baixa. Van continuar les tasques de manteniment en les parcel·les. Es cultiven varietats de pell roja com l'acco. En les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal es va insistir en el control de pugons (*Aphis punicae*, *Aphis gosypii*) amb oli de parafina, lambda cihalotrín, spirotetramat i acetamiprid (abans de l'obertura de la flor).

A la Plana Alta i la Plana Baixa es va observar una evolució normal en les brotades durant el mes de maig. Van continuar les tasques de manteniment en les parcel·les. Al juny es van apreciar estats fenològics diferents segons les varietats. Des de la floració fins al desenvolupament dels fruits.

Va començar la collita a mitjan agost. La producció es va destinar tant a la comercialització en fresc com a la indústria de sucs. A la Plana Baixa, la producció es va veure afectada pels episodis de pedra. En les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal, es va posar l'accent en el control de *Planococcus citri* per si fora necessari fer-hi tractaments.

Es va mantindre al setembre la recol·lecció iniciada a mitjan agost.

Al desembre, els magraners es van observar en estat de senescència de la fulla.

- València: durant el mes de gener es van fer les tasques de poda al Camp de Túria, mentre el cultiu estava en estat de repòs vegetatiu.

A l'Horta Nord, els magraners es trobaven al febrer en estat de brots desenvolupats. Al Camp de Morvedre, les plantacions de magraner ja s'havien podat. Els magraners van començar a brollar. Al Camp de Túria, els magraners, a final de mes, van presentar l'estat fenològic 03B (gemmes unflades).

Al Camp de Morvedre es va retardar la floració del magraner i encara era poc visible a l'abril.

Al maig es va apreciar al Camp de Morvedre el procés de quallat de les magranes, mentre que a la Ribera Alta el cultiu es trobava en floració.

Es va observar, al juliol, una primera floració poc abundant al Camp de Morvedre. En aquesta comarca es van començar a collir al setembre les varietats més primerenques com Smith i acco. S'hi va observar una disminució de producció respecte a l'any anterior.

Figuera

- Alacant: al Baix Segura, les gemmes van moure i van aparéixer els primers brots al febrer, estat fenològic 07 (àpex foliar en desenvolupament), en les zones més càlides d'Albatera. Al Baix

Vinalopó es van fer les últimes podes per a airejar i eliminar rames seques i pollissos. Va prosseguir al març el desenvolupament foliar i van aparèixer els primers fruits.

El cultiu estava a l'abril en ple desenvolupament foliar. Es van produir les últimes floracions començades el mes anterior. Les bacoques, que van passar l'hivern en l'arbre, ja havien assolit una grandària apreciable a final d'abril. Les figues de la collita d'estiu, ja quallades, també eren visibles.

Al Baix Vinalopó i al Baix Segura es va iniciar l'última setmana de maig la recol·lecció, a un ritme lent, de les bacoques tractades per a accelerar la maduració en les zones més precoces; es va collir aproximadament un 10 % de la producció.

La recol·lecció de bacoques va concloure a final de juny. Les pluges d'abril, maig i juny van provocar percentatges elevats de ratllat, de fins a un 30 % al Baix Vinalopó i de més del 50 % al Baix Segura, a més dels problemes fúngics derivats de la humitat.

Els últims dies de juliol va començar la recol·lecció de figues. Les pluges van ajudar a incrementar el calibre del fruit en les setmanes prèvies. A final d'agost s'havia recollit quasi tota la collita en les dues comarques productores, amb un percentatge de fruits ratllats que va rondar de mitjana el 50 %.

A principi de setembre va finalitzar la campanya, amb un predomini del calibre 45, com va anar succeint al llarg d'aquesta.

Nesprer

- Alacant: a la Marina Baixa van continuar al gener les labors d'aclarida de fruits i, segons la varietat, l'estat fenològic va oscil·lar entre el quallat de fruits i fruits fins a 40 mm de diàmetre.

Es va mantindre al febrer l'aclarida de fruits i va començar la recol·lecció de les varietats més primerenques a ritme lent. Es va apreciar taca porpra en alguns fruits. L'estat fenològic del cultiu va abastar entre fruits de 20 mm de diàmetre (72-JI) fins a maduresa de recol·lecció (87).

A la Marina Baixa va prosseguir al març la recol·lecció de les varietats més primerenques, alentida per les baixes temperatures i amb un retard de dues setmanes respecte de la campanya anterior. Es va continuar observant taca porpra en alguns fruits. A final d'abril s'havia recol·lectat al voltant del 30 % la producció total de la comarca, amb un retard de 15 dies. Al llarg del mes, el percentatge de segones qualitats per taca porpra va passar del 8 % a quasi el 25 % l'última setmana.

Va finalitzar al llarg del mes de maig la recol·lecció a la Marina Baixa, amb fruits de bona qualitat i calibre, i es va reduir la incidència de la taca porpra fins a un 12 %. El balanç de la campanya, quant a producció i qualitat, va ser positiu.

Es van mantindre a l'octubre les labors de poda mentre començava la floració, estat fenològic 61E (inici de la floració. Estams visibles).

A la Marina Baixa, l'estat fenològic al novembre va abastar des de la caiguda de pètals fins al final de la floració, pètals caiguts. Van prosseguir les labors de poda i d'eliminació de rams florals. S'hi va apreciar un retard d'aproximadament quinze dies a causa de les baixes temperatures.

Durant el mes de desembre, es va observar el cultiu en un estat fenològic que anava des del final de la floració, pètals caiguts fins als fruits amb el 80 % de la seua grandària final. Van prosseguir les labors de poda i d'eliminació de rams florals. Es va mantindre el retard de quinze dies estimat al novembre a causa de les baixes temperatures d'aquest mes.

Fruita seca

Ametler

- Alacant: acabades majoritàriament les tasques de poda, les temperatures creixents de la segona quinzena de gener van impulsar la floració de les varietats més primerenques en les zones més càlides, com el litoral de la Marina Alta o les comarques costaneres del sud, el Baix Segura i el Baix Vinalopó.

A l'Alacantí, les varietats primerenques van mostrar les gemmes unflades, mentre que les varietats tardanes van continuar amb botó floral en repòs hivernal.

La primera setmana de febrer van florir les varietats més primerenques en les zones més càlides del Vinalopó Mitjà i altres més tardanes, com la guara, ho van fer a partir de mitjan mes. A l'Alt Vinalopó, les altes temperatures de final de gener i principi de febrer van afavorir la floració de pràcticament totes les varietats, excepte alguna tardana com la penta; al Comtat i a l'Alcoià el cultiu es trobava en fase de floració. En les varietats primerenques es va iniciar la caiguda de la flor. A l'Alacantí va predominar la floració, excepte en varietats primerenques en les quals es va observar la caiguda de la flor i la formació del fruit. A la Marina Baixa, la floració es va produir de manera escalonada per les diferents varietats i emplaçaments, per la qual cosa el ventall d'estats fenològics va ser des del D (es veu la corol·la) fins a l'H (fruit quallat). A la Marina Alta, l'estat fenològic generalitzat va ser el de fruit quallat. Al Baix Vinalopó, a principi de febrer, va començar la floració, que es va prolongar al llarg d'aquest mes, acompanyada de la brotada. A final de mes es va començar a veure el fruit quallat.

Al Vinalopó Mitjà, les pluges de març van provocar la caiguda de flor de les varietats més tardanes. A l'Alt Vinalopó, totes les varietats van arribar a l'estat de fruit quallat després d'una floració atípica. A final de mes es van detectar les primeres eixides d'adults de la vespa de l'ametler (*Eurytoma amygdali*) de fruits afectats de la campanya anterior, amb les consegüents recomanacions de tractament per part del Servei de Sanitat Vegetal. Al Comtat i l'Alcoià es va observar la fase de fruit quallat. A l'Alacantí, les varietats més primerenques, com la marcona, van arribar a l'estat de fruit tendre (I), mentre que altres més tardanes, com la guara o Antoñeta, van arribar des de la caiguda de pètals (G) fins al fruit quallat (H). A la Marina Baixa, els ametlers van comprendre els estats fenològics des de fruit quallat (H) fins a fruit tendre (I). En algunes zones, el quallat va ser deficient a causa de les pluges i l'abundància de boires. A la Marina Alta va finalitzar el quallat i va començar l'engrossiment del fruit. S'hi va observar una gran quantitat de fruits i un vigor de l'arbratge destacable. Al Baix Vinalopó, la brotada va concloure a principi de març i els fruits ja estaven quallats i en ompliment per a final del mes. Les precipitacions van ser favorables.

Les pluges d'abril van afavorir el desenvolupament vegetatiu de l'arbre i els fruits es trobaven en creixement. No obstant això, l'impacte de les precipitacions durant la floració es va traduir en una àmplia variabilitat en el nombre de fruits quallats. Al Vinalopó Mitjà es va apreciar poc quallat en general. Algunes plantacions es van veure afectades per graníssol, que va provocar la caiguda de fulles i un picat superficial de les ametles. A l'Alt Vinalopó, les baixes temperatures van causar la mort de la vespa de l'ametler o en van retardar l'eixida, cosa que va impedir la posta sobre el fruit ja molt desenvolupat. En algunes zones de la Marina Baixa, el quallat va ser deficient.

Va continuar, al maig, el desenvolupament del fruit en totes les comarques i es va confirmar la irregularitat en el nombre de fruits per arbre, influïda per la climatologia adversa durant la floració, especialment a l'Alt Vinalopó. En aquesta comarca, l'augment de la grandària va compensar parcialment la disminució de fruits. Al Vinalopó Mitjà, on les varietats de floració tardana van ser les més afectades, es va mantindre el comportament d'altres de tradicionals, com la comuna, dins de la normalitat. La humitat de la primavera va fer augmentar la incidència de malalties fúngiques (*Armillaria*, taca ocre, etc.), contra les quals van caldre tractaments.

Al juny va prosseguir l'evolució del fruit. Al Vinalopó Mitjà, les varietats tradicionals van tindre un desenvolupament pròxim a la normalitat, mentre que les més tardanes, com les tipus guara, van presentar irregularitats. En aquesta comarca, el graníssol del dia 17 de juny va afectar la producció de diverses parcel·les a la Romana i el Fondó de les Neus. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó es va observar un bon desenvolupament dels fruits. La situació sanitària va estar condicionada per l'excessiva humitat, que va incrementar la incidència de diversos fongs com el cribratge, l'abonyegat o l'alzinoi. En varietats sensibles com la guara, es van fer tractaments preventius per a taca ocre. Les condicions meteorològiques adverses van frenar el desenvolupament de la vespa en aquesta campanya, raó per la qual va tindre una incidència mínima.

En totes les comarques va prosseguir l'evolució del fruit durant el mes de juliol i, en alguns casos, va començar la recol·lecció, com en la varietat guara, en les zones més primerenques de l'Alacantí. La campanya es presentava irregular quant a producció, atés el nombre desigual d'ametles per arbre, a causa d'una floració i un quallat afectats per les condicions meteorològiques. A l'Alt Vinalopó s'esperava que el nombre de fruits per arbre es compensara amb el calibre. A l'Alacantí es preveien produccions semblants a anys anteriors en varietats com guara o ferraduel, i un poc inferiors en altres com la planeta. Al Comtat i a l'Alcoià, la disminució de collita generalitzada es va observar més accentuada en varietats com la marcona. L'elevada humitat primaveral va afavorir la incidència de diversos fongs en comarques com l'Alt Vinalopó.

Al llarg del mes d'agost es va estendre la recol·lecció d'ametla en totes les comarques. A l'Alt Vinalopó, la recol·lecció es va iniciar amb les varietats de cicle curt com guara, Marta, Antoñeta, penta o Lauranne. Tant en aquesta comarca com al Vinalopó Mitjà es va detectar un alt percentatge d'ametles en què el pericarpi no s'havia després de l'endocarpi, la qual cosa dificulta el processament per a l'obtenció de llavor.

Al setembre va concloure la recol·lecció pràcticament en tota la província.

Amb la campanya finalitzada, el balanç de collita a l'octubre va ser irregular segons les varietats i els emplaçaments. Al Vinalopó Mitjà es va observar un augment de producció respecte de l'obtinguda l'any anterior. A l'Alt Vinalopó, en les varietats de corfa blana, aquesta estava més tendra que de costum, la qual cosa va ocasionar problemes per a ajustar la maquinària.

Finalitzada la recol·lecció i amb l'entrada del cultiu en parada vegetativa, es van iniciar al novembre, en les diverses comarques, les tasques de poda i femada. Aquestes tasques van prosseguir al desembre.

- Castelló: l'estat fenològic predominant al gener va ser el de gemmes unflades. En algunes parcel·les ja es va veure la floració. Amb la poda ja realitzada en la majoria dels camps, es van dur a terme les tasques de manteniment. La producció final de la campanya 2020 va ser inferior a la de l'any anterior. Des del Servei de Sanitat Vegetal es va incidir en el control de la vespa de l'ametler (*Eurytoma amygdali Enderlein*) per a intentar mitigar-ne la propagació retirant i destruint els fruits afectats, i evitant que les larves es transformen en adults a la primavera.

La majoria de varietats estaven en floració durant el mes de febrer. Durant el mes de març es va apreciar un quallat irregular, sobretot en les zones on hi va haver molta humitat.

L'estat fenològic predominant a l'abril es va situar entre els estadis H – I (69-79), més avançat en les zones de costa i prelitoral, i més tardà en les comarques de l'interior. Es va constatar poc de quallat, després d'una floració deficient, curta en el temps i amb baixa pol·linització, a causa de la humitat i de la pluja, que van provocar que les abelles no libaren adequadament. Es van observar parcel·les amb bones produccions i d'altres, contigües, sense pràcticament fruits. Es van dur a terme tractaments per a mitigar els possibles atacs de moniliosi i cribratge.

Al maig, s'esperava a la Plana Baixa una producció mitjana-baixa per un mal quallat en les zones amb més humitat. En els municipis d'interior de la Plana Alta es va apreciar una disminució de la producció en les varietats de floració tardana (tipus comuna) i va ser un poc inferior en les de floració mitjana com la marcona. La mateixa tendència es va observar a l'Alt Maestrat, al Baix Maestrat i a l'Alcalatén. No obstant això, a l'Alt Palància la previsió era bona. A conseqüència de les pluges i humitats del mes d'abril, es van començar a veure problemes de cribratge, moniliosi i de taca ocre en les parcel·les que no havien fet tractaments.

Durant el mes de juny, les ametles presentaven la grandària definitiva i es va observar, en algunes zones, una disminució de la producció, provocada per la mala pol·linització de la primavera. Es van dur a terme tractaments per a previndre danys per fongs.

L'estat fenològic predominant a l'agost es va situar en l'estadi I (fruit tendre) a principi de mes, amb els fruits al 50 % de la grandària final. A la Plana Baixa es va arribar a la maduració plena. S'hi va

apreciar una caiguda de producció important en algunes zones, probablement causada per la floració deficient i pel mal quallat a causa de l'excés d'humitat, sobretot en les varietats de floració més tardanes. A això s'uneix el fet que en l'any 2020 les afeccions fúngiques van provocar una defoliació prematura en les parcel·les que no van fer els tractaments adequats, fet que va poder provocar que els ametlers no agafaren les reserves necessàries per a tindre una producció correcta. A la Plana Alta, les pluges d'agost van provocar una caiguda prematura de les ametles i van retardar l'inici de la recol·lecció. A l'Alt Palància també es va observar una caiguda de fruits en els ametlers de secà, atribuïble a les pluges i les ratxes de vent. A mitjan mes es va iniciar la collita en les varietats de maduració més primerenca.

La recol·lecció, que va començar a final d'agost, es va retardar per les pluges dels primers dies de setembre. Posteriorment es va generalitzar i a final de mes estava collit pràcticament el 100 % de l'ametla marcona i comuna, només quedava pendent la collita de les varietats tardanes com la carrerona. La producció va resultar inferior a la mitjana. Aquesta baixada en la collita va afectar totes les comarques, encara que a la Plana Baixa, els Ports i l'Alt Maestrat no s'esperava que fora tan significativa. L'estat fenològic predominant es va situar en l'estadi L, amb despreniment de l'exocarpi i l'endocarpi, i senescència a final de mes, amb la caiguda dels fruits. A la Plana Alta, les pluges del mes d'agost i de principi de setembre van provocar la caiguda prematura de les ametles, amb la qual es van reduir encara més les previsions de collita i retardar l'inici de la recol·lecció. A l'Alt Palància es va apreciar una caiguda en el fruit de l'ametler de secà d'un 20 %, atribuïble a les pluges i ratxes de vent. Aquests danys van afectar sobretot el cultiu en secà, per ser menys vigorós i tindre menys abric a la copa.

Quan va finalitzar el mes d'octubre, la recol·lecció estava pràcticament conclosa. Només quedaven per recollir les varietats més tardanes. La producció obtinguda fins a aquell moment va ser inferior a la normal, encara que els rendiments obtinguts van ser bons.

Al novembre, la collita estava pràcticament finalitzada. Els resultats van ser millors que els de la campanya anterior, encara que inferiors als d'una campanya normal. Les causes es poden trobar en la humitat alta i persistent de la primavera, que va ocasionar danys en la floració, sobretot en les varietats de floració més tardana. Els descensos superiors en la producció es van observar en les zones del prelitoral de les comarques de la Plana Alta i del Baix Maestrat, i no va ser tan acusats en les comarques del sud.

Amb la campanya conclosa, va començar la parada hivernal, els arbres havien perdut totes les fulles i presentaven les gemmes tancades d'hivern. Es van generalitzar les labors de poda, llaurada i femada.

- València: durant el mes de gener, a la Vall d'Aiora, el Racó d'Ademús, la Plana d'Utiel-Requena i el Camp de Túria, amb el cultiu en parada hivernal, es van realitzar labors de poda i les restes es van cremar o es van retirar i triturar. Al Camp de Túria, en les zones amb cultius de regadiu, les produccions es van reduir a causa de l'excessiva humitat durant la floració, mentre que en les zones interiors de secà, les produccions van millorar respecte de la campanya anterior. A la Vall d'Albaida, les varietats més primerenques van començar a florir, mentre que les més tardanes estaven en estat vegetatiu de gemmes unflades. A la comarca de la Foia de Bunyol, el cultiu d'ametler es trobava en estat fenològic B de gemmes unflades.

A la Plana d'Utiel-Requena, l'ametler estava en plena floració al febrer. En aquesta comarca i a la Canal de Navarrés van continuar els treballs de cultiu i va començar la poda. A la Vall d'Aiora, els ametlers van iniciar la floració en les varietats més precoces, en la resta, es va observar l'aparició de gemmes unflades. A l'Horta Nord, els ametlers es trobaven entre flor oberta i fruit quallat segons la varietat. Al Camp de Túria, a partir de mitjan mes, es va iniciar la brotada i la floració en les varietats més primerenques. A la Vall d'Albaida, les varietats d'ametler més primerenques estaven amb els fruits al 50 % del seu creixement, mentre que les més tardanes es trobaven en estat E (es comencen a veure els estams), F (flors obertes) o G (caiguda de pètals), segons la varietat.

Al març, a la Vall d'Albaida, va predominar l'estat de fruit quallat. Les varietats més tardanes estaven en plena floració i altres tenien l'ametla de la grandària d'una fava. A la zona de Castelló de Rugat es va observar que la floració de l'ametler, en general, no estava sent adequada. Els ametlers de l'Horta Nord es trobaven en fase de fruit quallat. Al Camp de Túria, l'ametler estava entre l'estat fenològic 60E (es comencen a veure els estams) i el 67F (flors obertes). Als Serrans es va observar l'inici de la formació del fruit. A la Plana d'Utiel-Requena, el cultiu d'ametler estava en estat fenològic 69-G (caiguda de pètals). A la Canal de Navarrés, els ametlers presentaven el desenvolupament adequat per a l'època i es van fer tractaments per a la moniliosi.

Avellaner

- Castelló: les baixes temperatures del temporal de gener van proporcionar les hores de fred necessàries per a la brotada primaveral. Va continuar el desenvolupament dels aments de les flors masculines pol·linitzadores i es van observar els primers botons de la flor femenina. Les flors masculines, agrupades en aments, produeixen el pol·len que fecunda l'ovari de la flor femenina. La diferent època de floració d'unes i altres serveix perquè les flors masculines vagen creixent i, quan ja estan madures, s'obren les femenines perquè puguen ser fecundades amb èxit. Després de la pol·linització, el tub pol·línic creix cap a la base de l'estigma i entra en un període de repòs de quatre a cinc mesos. Després d'aquest termini, es reprén el creixement i, per fi, el pol·len fertilitza l'òvul. La corfa de l'avellana és la paret de l'ovari, mentre que la llavor és fonamentalment l'embrió, que es desenvoluparà fins a donar el fruit que és l'avellana. Aquesta estratègia de pol·linització per l'aire es produeix a l'hivern, moment en què l'avellaner, espècie caducifòlia, no té fulles, de manera que aquests apèndixs no entorpisquen l'arribada del pol·len als pistils.

Les pluges del mes d'abril van ser beneficioses per al desenvolupament correcte del cultiu. L'estat fenològic va ser l'F, ja que es va apreciar la formació de l'avellana amb creixement del fruit, però encara sense la lignificació de l'endocarpi (corfa).

Al maig va prosseguir l'evolució adequada del cultiu. Va continuar la formació de l'avellana amb el creixement del fruit, però sense la lignificació de l'endocarpi. S'esperava una reducció de la collita entre el 20-40 % a Benassal i Zucaina, pels efectes de les gelades de la borrasca Filomena al gener, que van impedir el quallat correcte del fruit.

El mes de juny es va observar, en algunes zones, una producció inferior a la de costum, probablement a causa de la mala pol·linització a la primavera.

La lignificació de la corfa ja era evident a l'agost i estava acabant el desenvolupament del fruit. Van començar a caure a terra les primeres avellanes. La producció va ser escassa.

Els fruits van endurir la corfa i es va generalitzar la caiguda de fruits al setembre. En aquest cultiu, la recol·lecció es fa quan les avellanes cauen a terra, per la qual cosa els agricultors esperen que estiga tota la producció en terra per a evitar fer més d'una passada en les finques. En les dècades dels anys setanta i huitanta, quan el cultiu era molt rendible i la recol·lecció s'efectuava a mà, s'iniciava la campanya al setembre. Actualment, la campanya s'inicia el mes d'octubre i la recol·lecció s'efectua amb mitjans semimecanitzats, amb amuntegament mitjançant màquines d'aire i després neteja i triatge mecànics. Es corre el risc de pèrdues de producció si hi ha tempestes, que arrosseguen els fruits per escolaments als barrancs. S'hi preveia una reducció de collita pels problemes que hi va haver en el quallat. Les pluges abundants dels mesos d'agost i setembre van afavorir que els arbres mantingueren el fullatge verd, quan l'habitual en aquesta època de l'any és començar a veure fulles seques i defoliació.

A la comarca de l'Alt Maestrat, els avellaners estaven en recol·lecció el mes d'octubre. Aquesta va prosseguir al novembre i va finalitzar a principi de desembre. Es va apreciar una reducció de collita a Benassal, Culla i Zucaina, així com en la resta de municipis productors, per falta de quallat a causa de l'excés d'humitat ocasionat per les pluges primaverals.

Anouer

- Castelló: l'estat fenològic al gener va ser el de gemmes tancades. Es cultiva principalment a la comarca de l'Alt Palància, fonamentalment a Viver i amb implantació més recentment a Zucaina (l'Alt Millars).

Va començar al febrer l'unflament de les gemmes d'hivern.

Igual que en l'avellaner, les pluges del mes d'abril van ser beneficioses per al desenvolupament correcte del cultiu. L'estat fenològic a l'Alt Palància va ser Hm (caiguda d'aments) i Ef (aparició de les primeres inflorescències i gemmes tancades).

Al maig, l'estat fenològic a l'Alt Palància va ser el de Gf (estigmes dessecats). A Viver, en les varietats primerenques com la serr, l'anou estava molt avançada. En les varietats tardanes, el fruit havia acabat de quallar. En aquest municipi, que és el productor principal de la província, es van detectar afeccions per bacteriosi i antracnosi.

L'estat fenològic a l'Alt Palància a l'agost va ser el de fruit amb grandària final; la recol·lecció estava a punt de començar.

Al setembre, a l'Alt Palància, les anous estaven ja despreses i en el sòl. Es va iniciar la collita a Viver i en la resta de municipis amb plantacions, entre els quals destaquen Segorbe i Altura, a l'Alt Palància; Vall d'Alba, Vilafamés i Sant Joan de Moró, a la Plana Alta; Alcalà de Xivert i Sant Jordi, al Baix Maestrat, i Zucaina, a l'Alt Millars. Les varietats cultivades més habituals són la Serr, i en el grup de les tardanes, la chandler o la howard. Va continuar el control de la població de carpocapsa (*Cidya pomerella*) fins a l'inici de la collita, mitjançant el parament de trampes a base de feromones. A més, es van dur a terme tractaments amb calç mitjançant atomitzador per a evitar les cremades del sol de l'oest, per la deshidratació que provoca en els fruits.

El mes d'octubre l'estat fenològic observat a la comarca de l'Alt Palància va ser Af (gemma d'hivern).

Mentre que els mesos de novembre i desembre es va trobar en l'estat Amg Af2 (ament en repòs d'hivern, esquames caigudes). La collita d'anous a l'Alt Palància va resultar curta a causa del dèficit hídric, així com de les pedregades del mes de juny a Viver.

Garrofera

- Alacant: els bons preus van atraure l'atenció cap al cultiu i es van recuperar moltes parcel·les abandonades. Els arbres es trobaven al març en l'estat fenològic 79 (baines verdes amb la seua grandària final).

A la Marina Baixa es van observar, a l'abril, els fruits en procés de desenvolupament i van assolir la seua dimensió final, estat fenològic 79. En aquesta comarca i a l'Alacantí es van observar, al maig i al juny, els fruits en procés de desenvolupament i engrossiment (J).

A la Marina Baixa, l'Alacantí i la Marina Alta, els fruits van continuar en procés de desenvolupament, engrossiment i canvi de color durant el mes de juliol. Va començar a l'agost la recol·lecció.

Va finalitzar la recol·lecció al setembre a la Marina Alta i l'Alacantí, i es va mantindre a la Marina Baixa.

A la Marina Baixa, l'Alacantí i la Marina Alta, els fruits van continuar en procés de desenvolupament, engrossiment i canvi de color durant el mes de juliol.

Va començar a l'agost la recol·lecció en diverses comarques, com la Marina Baixa, l'Alacantí i la Marina Alta, en les quals s'esperava una bona collita.

A la Marina Alta i l'Alacantí va acabar la campanya al setembre i va prosseguir a la Marina Baixa. Va continuar a l'octubre la collita en aquesta última comarca, on es va donar per conclosa la campanya al novembre.

- Castelló: el cultiu es va apreciar al gener en fase de desenvolupament de fruits. Va continuar l'interés a recuperar el cultiu per part dels agricultors, que es troben amb la limitació de trobar plançons en el mercat, per la qual cosa han d'empeltar i es retarda l'entrada en producció. La superfície de plantació a la província és pròxima a les 7.800 hectàrees.

Durant el mes de març es va dur a terme la poda de les garroferes. Els preus als quals es va arribar en els últims anys han originat més interès per aquest cultiu, per la qual cosa es presta més atenció a l'estat dels arbres.

L'estat fenològic del cultiu a la Plana Alta a l'agost va ser el 89 (maduració de baines i garrofines). Va començar la recol·lecció a mitjan mes. S'esperava una collita per davall de la mitjana, després de la campanya excel·lent del 2020.

Va continuar la campanya durant el mes de setembre. Davant de les altes cotitzacions que assoleix el producte, els agricultors intentaven minimitzar els robatoris en camp. Les pluges de principi de mes van paraitzar la collita durant aquells dies i va caldre esperar que s'assecaren les garrofes per a poder obtindre un millor rendiment del gra (garrofí). La producció va estar per davall de la mitjana.

Durant el mes d'octubre va continuar la campanya, que s'esperava més curta i amb menys producció que l'any anterior, que va resultar excepcionalment bo.

Al novembre, la recol·lecció estava conclosa a la província, es va constatar una producció inferior a la de l'any anterior, que va ser molt bona. Es van dur a terme labors de poda i aportació de fem al desembre.

- València: al gener, l'estat fenològic de la garrofera al Camp de Túria va ser el 70 (desenvolupament de fruit). La producció d'aquesta campanya va ser superior a la de l'anterior. Els preus van afavorir el manteniment d'aquest cultiu en les zones de secà.

En les comarques productores, les garroferes van prosseguir amb el desenvolupament del fruit durant el mes de febrer, març i abril.

Durant el mes de maig, al Camp de Túria, les garroferes havien assolit al voltant del 90 % de la grandària final. Al Camp de Morvedre, on hi ha unes 600 hectàrees de garrofera, totes en secà; després dels cítrics és el cultiu que ocupa més superfície. Malgrat els bons preus de la garrofa, no s'han observat plantacions noves, però sí la recuperació de camps que tenien un cultiu deficient. Les garrofes a final de mes tenien una bona grandària per les pluges abundants. A la Ribera Alta, el fruit es trobava pràcticament desenvolupat quant a la grandària final. En general, es preveia una producció i un rendiment bons, ja que la climatologia, amb un hivern de temperatures suaus, en va afavorir el desenvolupament.

Al juny, al Camp de Túria, les garrofes havien assolit la grandària final i van començar la maduració. A la Ribera Alta, durant aquest mes, el fruit es va desenvolupar fins a la grandària final i va començar la verolada de les baines. Encara que, en general, es va observar una producció i uns rendiments bons, en algunes zones, on la humitat i la pluja havia sigut persistent, es va apreciar un avortament de fruits quallats i una minva en la producció respecte a un any normal.

A l'Horta Nord, el fruit de la garrofa estava totalment desenvolupat al juliol i es trobava al final de la fase de maduració. Al Camp de Túria, les garroferes estaven entre el començament de la maduració i la maduració completa. A la Ribera Alta, es va produir la verolada de les baines, que van arribar al seu color final. S'hi va observar una bona producció.

Durant el mes d'agost, les garroferes ja s'havien collit al Camp de Túria. A la Ribera Alta es va iniciar la recol·lecció. Les varietats dominants de la zona són la costella i la matalafera. A la Canal de Navarrés també va començar la campanya, amb preus elevats, la qual cosa en va afavorir la collita.

Al setembre, a l'Horta Nord, l'Horta Sud i la Canal de Navarrés estava finalitzant la collita, i ja havia conclòs a la Ribera Alta

Al novembre va acabar la recol·lecció a l'Horta Sud. A la Foia de Bunyol s'estaven realitzant operacions de poda. A la comarca del Camp de Túria, en les garroferes, es va observar l'obertura dels botons florals.

En les comarques de l'Horta Sud, el Camp de Túria i la Foia de Bunyol, amb la collita finalitzada, es van fer treballs de poda al desembre.

VINYA

Raïm de taula

- Alacant: gener és fonamentalment el mes de la poda del raïm de taula en la comarca productora principal: el Vinalopó Mitjà. Els sarments van ser retirats o triturats per a incorporar-los al terreny.

Al febrer havia finalitzat la poda al Vinalopó Mitjà i es va fer la lligada de varetes i els tractaments fungicides per a evitar l'entrada de fongs pels talls de la poda, sobretot en les plantacions envellides que solen ser més sensibles. A la Marina Alta, s'hi va apreciar una evolució irregular tant en plor com en la borra (estat fenològic B, gemma de cotó). Algunes vinyes ja havien arribat a l'estat fenològic C (punta verda) a final de mes, mentre que d'altres estaven en estat A (gemma d'hivern), amb plor o sense. Al Baix Vinalopó, el cultiu es va començar a activar a final de mes i s'hi va observar l'aparició del plor.

Al Vinalopó Mitjà, en els últims dies de març va començar la brotada de les varietats més primerenques com Itàlia i red globe. A la Marina Alta van finalitzar les podes. L'estat fenològic va ser heterogeni, ja que a mitjan març hi havia parcel·les amb plor i unflament de gemma de cotó (B) i unes altres amb eixida de fulles (D) i fins i tot fulles esteses (E). A l'Alt Vinalopó van prosseguir les labors de poda i els tractaments d'hivern. Al Baix Vinalopó, amb els ceps en plena brotada, es van fer les tasques per a dirigir els brots lligant-los a les guies de les parres. A l'Alacantí, l'estat fenològic imperant va ser el de botons florals separats (H).

Al Vinalopó Mitjà es va apreciar a l'abril una brotada homogènia. L'estat fenològic majoritari era el G-H (raïms i botons florals separats). Les varietats més primerenques, com ideal o red globe, van mostrar un bon desenvolupament. La varietat crimson, com que es troba en zones més fredes, com Monòver, anava un poc més endarrerida. S'hi va observar incidència de cotonet i melassa. El dia 20 d'abril va caure un granísol que va afectar tant el cultiu com algunes estructures a la Romana i Monòver. A la Marina Alta, els brots dels ceps ja presentaven les fulles esteses i, en alguns casos, es començaven a veure els xanglots florals, mentre que a l'Alacantí les vinyes estaven en estat fenològic I (floració o florida). D'altra banda, a l'Alt Vinalopó va començar la brotada després de la parada hivernal. Al Baix Vinalopó, el cultiu es desenvolupava sense problemes en les zones de Matola i Crevillent; prosseguien les tasques de col·locació d'aspres de les brotades noves.

Al maig es va produir, de manera generalitzada, la floració dels xanglots (I) en les principals zones productores, amb els primers quallats (J) en les comarques del sud, i el gra tenia la grandària d'un pésol en zones com l'Alacantí. Al Vinalopó Mitjà es van fer tasques d'espampolament i un seguiment pròxim del cotonet i la melassa. En el cas del raïm moscatell de la Marina Alta, i de manera generalitzada en la resta de zones, es va haver d'espampolar pel vigor excessiu dels ceps, alhora que es van dur a terme tractaments antifúngics contra mildiu i oïdi.

L'estat generalitzat del cultiu al juny va ser el d'engrossiment dels grans, que presentaven entre el 10-50 % de la seua dimensió, en funció de la ubicació i de la varietat, excepte algunes plantacions d'apirenes precoces a l'Alacantí, on els fruits van començar a verolar. Així mateix, es van estendre les tasques d'espampolament o poda en verd, així com la desbrollada de la varietat moscatell romà a la Marina Alta, a més de tractaments per a la prevenció d'atacs fúngics.

Al Vinalopó Mitjà es va embossar raïm durant tot el mes de juliol i pràcticament es va acabar, excepte en alguna parcel·la d'Aledo. La segona quinzena va començar la verema de la varietat primerenca Victoria. El raïm red globe va començar la verolada i la resta de les varietats van continuar la maduració. Al Baix Segura va començar la primera passada del raïm Victoria a mitjan mes i, les

setmanes següents, es va fer la segona passada per a completar la recol·lecció. En altres comarques com l'Alacantí i l'Alt Vinalopó, en les plantacions noves de raïm apirènic es van iniciar els talls de varietats com prime o timpson a final de mes.

Al Vinalopó Mitjà, a principi d'agost, va finalitzar l'embossament de xanglots. La recol·lecció de la varietat Victoria va prosseguir amb incidències puntuals de brima i clevillat que van causar algun minvament de producció. Així mateix, la primera quinzena va començar, en les zones més càlides, el primer tall en les varietats Itàlia i red globe, mentre que en les més fredes va començar al voltant del 20 d'agost. Quant a varietats sense llavor, com regal, crimson o itum, va començar en la segona quinzena. Va prosseguir la verema de diverses varietats apirenèniques en les grans finques de l'Alacantí i l'Alt Vinalopó. En aquesta última comarca va començar la de la varietat red globe. A la Marina Alta, a mitjan mes, es va iniciar la collita de la varietat moscatell romà en les parcel·les més precoces. El ritme va ser lent en el primer tall, amb una selecció dels xanglots amb una maduresa apropiada. A final d'agost s'havia recol·lectat el 30 % de la collita i ja s'iniciava la segona passada de les primeres parcel·les agafades.

A principi de setembre va acabar la campanya de la varietat Victoria al Vinalopó Mitjà i es va mantindre la de la resta de varietats, a excepció de l'Aledo, la recol·lecció de la qual és més tardana. Es preveu que la fi de la verema de les varietats apirenèniques s'avance uns 15 dies pel ritme de tall i la seua eixida al mercat. D'altra banda, van prosseguir els talls de diverses varietats apirenèniques en les grans finques de l'Alacantí i l'Alt Vinalopó, i en aquesta última comarca de la varietat red globe. A la Marina Alta va finalitzar la campanya del raïm moscatell romà, en què va destacar la bona qualitat i maduració òptima. No obstant això, la producció va ser lleugerament limitada a causa de l'alta incidència d'atacs fúngics (oïdi i mildiu).

Al Vinalopó Mitjà va concloure a l'octubre la recol·lecció de les varietats Doña María, ideal i red globe. Els talls de la varietat Aledo van començar a mitjan mes. D'altra banda, va prosseguir la verema de diverses varietats apirenèniques, com crimson o autumn royal, en les grans finques de l'Alt Vinalopó, així com la de varietats tradicionals com Dominga o red globe. En general, s'hi va apreciar una qualitat bona dels grans.

Al Vinalopó Mitjà es va prolongar la campanya de les varietats Doña María, ideal i red globe fins a mitjan novembre amb les últimes passades. A final de mes s'havia veremat el 70 % de la collita de la varietat Aledo, en què es van apreciar lleugeres deficiències de qualitat per incidències d'oïdi. Quant a produccions, s'hi va observar un descens en les varietats ideal i Aledo en comparació amb una campanya normal. Quant a l'estat sanitari, les incidències més importants van ser causades per mildiu tant en fulla com en fruit, a més de problemes de *Botrytis* derivats de les generacions tardanes de *Lobesia botrana*. D'altra banda, a l'Alt Vinalopó va concloure a principi de mes la verema de les varietats més tardanes sense incidències destacables i amb bona qualitat.

A final de desembre va concloure la recol·lecció de les varietats crimson i Aledo al Vinalopó Mitjà, amb algunes deficiències puntuals de qualitat per la incidència de l'oïdi. En general, es va observar un descens de la producció en les varietats ideal, Aledo i red globe, mentre que en altres com Doña María i crimson la collita es va correspondre amb la d'una campanya normal. A l'Alt Vinalopó, finalitzada la verema, van començar les labors de poda i els tractaments posteriors d'hivern.

Raïm de vinificació

- Alacant: es van mantindre al gener les labors de poda i els posteriors tractaments d'hivern iniciats després de la fi de la recol·lecció.

A la Marina Alta van finalitzar les podes a principi de març. A mitjan mes, hi havia parcel·les amb plor i unflament de gemma de cotó (B) i altres amb eixida de fulles (D) i fins i tot fulles esteses (E). A l'Alt Vinalopó, van prosseguir les labors de poda i els tractaments d'hivern. Al Vinalopó Mitjà, finalitzada la poda, van continuar les tasques de llaurada, cavat de ceps i aportacions de sulfat de ferro per a la lluita contra la castanyeta (*Vesperus xatarti*) en el moment de l'eclosió dels ous. En general,

es van observar moltes parcel·les amb danys per esca. Al Comtat i a l'Alcoià el cultiu es va trobar majoritàriament en l'estat fenològic B (gemma de cotó).

Els estats fenològics van variar lleugerament d'unes comarques a altres durant el mes d'abril. A la Marina Alta, els brots dels ceps ja presentaven les fulles esteses i, en alguns casos, començaven a veure's els carrassos florals, mentre que al Comtat i a l'Alcoià el cultiu es trobava majoritàriament en l'estat fenològic de botons florals separats. Per la seua banda, a l'Alt Vinalopó va començar la brotada després de la parada hivernal, amb més o menys avançament, segons la varietat i l'emplaçament. Al Vinalopó Mitjà, a causa de les precipitacions abundants, les cooperatives van recomanar tractaments preventius per a oïdi i míldiu.

Al maig es va observar un desenvolupament vegetatiu excessiu. Es van aplicar de manera generalitzada tractaments amb sofre i altres fungicides contra l'oïdi i alguns brots d'erinosi. A final de mes, el cultiu en la majoria de les zones productores es trobava en plena floració (I) (moscatell, chardonnay, ull de llebre, garnatxa) o en fase de botons florals separats (H), com en el cas de la monestrell. A la Marina Alta, a final de mes es van observar parcel·les de garnatxa i moscatell amb grans de grandària perdigó.

El mes de juny va concloure amb el fruit quallat en totes les àrees productores, més o menys avançat segons zones i varietats. A principi de mes, al Vinalopó Mitjà, l'estat fenològic del cultiu comprenia des de la plena floració (I1-I2) en la varietat monestrell en les zones tardanes de municipis com Salinas, Biar o Castalla, fins a la grandària perdigó-pésol (J-K) en garnatxa i moscatell en localitats com Monòver.

L'estat fenològic va evolucionar des del tancament del xanglot a mitjan juliol fins a l'inici del canvi de color al final. En alguna comarca com el Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta es van fer labors de poda en verd. Es van mantindre els controls sobre la segona generació del cuc del raïm (*Lobesia botrana*), així com sobre els atacs d'oïdi, especialment en les varietats més sensibles com chardonnay, cabernet sauvignon o tintorera. A la Marina Alta, la incidència més alta es va donar en les vinyes litorals de moscatell romà. La previsió d'una onada de calor i el moment del cicle van fer posar el focus en les necessitats de reg per a pal·liar els possibles efectes sobre les plantes.

Al Vinalopó Mitjà, les vinyes mostraven a l'agost bon vigor i el fruit es trobava en fase de maduració. En algunes poblacions com Algueña es van iniciar els talls l'última setmana del mes amb les varietats macabeu i verdet, al principi, i amb la tintorera uns dies més tard. A l'Alt Vinalopó va començar, a mitjan mes, la verema de les varietats blanques més primerenques com moscatell, chardonnay o sauvignon blanc, i va continuar a final de mes amb la incorporació de les blanques macabeu i verdejo. Les varietats negres van prosseguir el desenvolupament amb un lleuger retard en la maduració, a causa de les pluges i les nits fredes. A la Marina Alta, a final de mes va començar la recol·lecció de la varietat moscatell amb un lleuger retard.

Va prosseguir la verema al Vinalopó Mitjà en la zona de l'Algueña i va començar al Pinós a principi de setembre amb la varietat merlot, i va continuar amb les varietats restants fins a final de mes, quan va arrancar la de la varietat monestrell, que és l'última que es talla. A l'Alt Vinalopó es van acabar de collir les varietats blanques i van començar les negres més primerenques com merlot, Syrah, tintorera, ull de llebre o cabernet, a falta de la monestrell, la maduració del qual es va veure lleugerament retardada per les pluges i les nits fresques. La campanya es va caracteritzar per una incidència elevada de fongs (míldiu i oïdi). El míldiu es va controlar amb els tractaments, mentre que l'oïdi va arribar a afectar el xanglot en algunes parcel·les amb varietats més sensibles. A la Marina Alta va acabar la recol·lecció de les varietats moscatell i giró. L'estat anticiclònic de la primera quinzena del mes va permetre obtindre una maduració comercial òptima, amb nivells d'acidesa molt acceptables.

Al Vinalopó Mitjà i l'Alt Vinalopó va finalitzar la verema a mitjan octubre amb la varietat monestrell. En general, la collita obtinguda en la primera comarca va ser lleugerament inferior a la d'un any normal, mentre que en la segona, la previsió de collita era un poc superior a la de l'exercici anterior.

Quant a sanitat, malgrat haver sigut una campanya que va començar amb una incidència elevada de fongs, l'absència de precipitacions dels últims mesos va ser favorable per al cultiu, amb la qual cosa va millorar el grau i la qualitat del raïm. Al Comtat i a l'Alcoià es va realitzar la verema al llarg del mes. Encara que en alguns casos puntuals es van reportar disminucions de producció a conseqüència de malalties fúngiques, de manera global es preveia un augment respecte a l'any anterior.

Finalitzada la recol·lecció, van començar al novembre les labors de poda i els posteriors tractaments d'hivern.

- Castelló: el cultiu estava en repòs hivernal al gener. Va continuar el cultiu de les parcel·les i la lluita contra males herbes, i es va fer la poda. Per part dels viticultors es van intentar mantindre durant la tardor les fulles en els ceps el màxim temps possible perquè les plantes pogueren agafar les reserves necessàries per a una bona brotada. Les precipitacions del mes van ser ben rebudes.

Durant el mes de febrer van començar a apreciar-se les gemmes de cotó en les vinyes de la província, i al març es van observar des de l'eixida de fulles fins a fulles esteses.

A l'abril, el cultiu es va observar entre els estats fenològics D (fulles incipients) i E (fulles esteses) en els municipis productors principals de la Plana Alta (Benlloch, Vilafamés i les Useres). Les precipitacions del mes van ser ben rebudes, sempre amb la precaució de seguiment i control dels possibles processos fúngics si persisteixen les humitats. Per això, els viticultors van iniciar els programes de seguiment i tractament contra el mildiu. Des del Servei de Sanitat Vegetal es van fer recomanacions per a extreure les mesures de prevenció contra l'excoriosi (*Phomopsis viticola*) en el cas que es produïren pluges prolongades durant la brotada de la vinya, atès que aquest és el factor que més afavoreix el desenvolupament del fong.

Durant el mes de maig el cultiu es trobava entre els estats fenològics G (xanglots separats) – I (inici de la floració). Les precipitacions del mes van ser ben rebudes, encara que van estar per davall de la mitjana. Des del Servei de Sanitat Vegetal es van fer recomanacions per a extreure les mesures de prevenció davant dels processos fúngics. Es va recomanar dur a terme un tractament fungicida per a protegir el període de floració-quallat de l'atac de mildiu i oïdi, així com de *Botrytis* en les varietats sensibles.

Al juny, la vinya es va observar entre l'estat fenològic G (xanglots separats) i l'I (inici de la floració).

El cultiu es va observar a l'agost entre la floració o florida i el quallat en els principals municipis productors, i va evolucionar amb normalitat, amb els xanglots avançats. Les precipitacions del mes van ser ben rebudes. Des del Servei de Sanitat Vegetal es va demanar extreure les mesures de prevenció contra el cuc del raïm (*Lobesia botrana*) en els vols de la tercera generació per a la zona de la IGP Vins de Castelló, i es va recomanar fer un tractament insecticida per a controlar aquesta plaga. Per a evitar els danys indirectes d'aquest cuc, en forma de focus de podridura grisa (*Botrytis cinerea*), es va suggerir l'aplicació preventiva d'un producte antibotritis.

Al setembre, la vinya estava amb el fruit madur al Baix Maestrat i, en plena verema en els principals municipis productors de la Plana Alta, com Benlloc, Vilafamés i les Useres. Tot i que no hi va haver incidències meteorològiques destacables en aquesta campanya, els problemes de *Botrytis* han minvat la producció en les parcel·les en què no es van fer els tractaments adequats en el seu moment.

Va finalitzar la verema durant el mes d'octubre. S'hi va apreciar una baixada de producció en les parcel·les que no van poder controlar el mildiu. Es tracta d'un cultiu que pràcticament havia desaparegut a la província, però que torna a ser present, localitzat en municipis concrets, i buscant una diferenciació de qualitat mitjançant la IGP Vins de Castelló.

Amb la recol·lecció ja acabada, van començar al novembre les tasques de llaurada i poda, que van prosseguir durant el mes de desembre.

- València: a la Plana d'Utiel-Requena el Camp de Túria i la Vall d'Albaida, la vinya al gener estava en repòs vegetatiu. Van continuar les labors de cultiu i la lluita contra males herbes i es van fer labors de poda.

Al febrer, el cultiu de la vinya va prosseguir en repòs vegetatiu en la majoria de zones productores. Va continuar el cultiu de vinya per a l'aireació del terreny i per a lluitar contra males herbes. Es van mantindre les labors de poda. En les zones més càlides va començar la brotada. A la comarca del Camp de Túria, la vinya va arribar a l'estat de gemma unflada.

A la Vall d'Albaida, a final de març ja estaven tots els bancals llaurats i es va apreciar el començament de la brotada de la vinya, que es trobava entre els estats 06-D (obertura de les gemmes) i 09-E (2-3 fulles expandides). Als Serrans es van podar les vinyes i va començar la llaurada. A final de març, les vinyes situades en la zona de Titaguas encara no havien iniciat la brotada, mentre que les de Tuéjar i Calles ja ho havien fet. A la Plana d'Utiel-Requena, en la zona de Requena, l'estat fenològic majoritari va ser el de 05-C (gemma amb punta verda). Mentre que a la d'Utiel la vinya es trobava en l'estat 03-C (fi de l'unflament de les gemmes: gemmes, unflades, però no verdes).

A la Vall de Cofrents-Aiora, durant el mes d'abril es va fer la llaurada i la poda en verd, així com tractaments contra les males herbes. L'estat fenològic observat va ser 09-E (2-3 fulles expandides). A la Vall d'Albaida, encara que hi havia hagut pluges, la humitat no era excessiva i l'estat fitosanitari de les vinyes de la zona era molt bo. A la Plana d'Utiel-Requena, l'estat fenològic era F (carrassos visibles); a la comarca del Camp de Túria, l'estat fenològic era 15-G (inflorescències separades. Botons florals aglomerats).

A la Vall de Cofrents-Aiora es va observar el desenvolupament de botons florals i es van dur a terme tractaments contra les males herbes i les cobertes vegetals el mes de maig. Les vinyes es trobaven en plena floració. A la Plana d'Utiel-Requena la vinya es trobava entre H (botons florals separats) i I (floració). A la comarca del Camp de Túria, l'estat fenològic era 15-G (inflorescències separades. Botons florals aglomerats).

A la Plana d'Utiel-Requena, la vinya presentava, al juliol, les baies de la grandària d'un pèsol. A la Costera, les baies van començar a tocar-se i a la Vall d'Aiora el cultiu estava més avançat, estat fenològic 79 (totes les baies d'un xanglot es toquen). A la comarca de la Vall d'Albaida, el cultiu estava patint problemes de fongs, com l'oïdi, que es van tractar. Quant al míldiu, la incidència va ser escassa. Es va iniciar la corba de vol d'adults de la segona generació de cuc del raïm a mitjan juny i es va recomanar fer tractaments de l'1 al 5 de juliol.

Durant el mes d'agost a la Vall d'Aiora es va observar el començament de la maduració. A la Costera les vinyes es trobaven entre el començament de la maduració i baies preparades per a recol·lectar-les, segons les varietats. Al Camp de Túria, les vinyes van començar la verolada. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, en la zona de Requena, la vinya estava en maduració. Mentre que en la zona d'Utiel, l'estat de la vinya era el de plena verolada.

A la Vall d'Albaida, les varietats monestrell, cabernet sauvignon i tintorera ja s'havien veremat al setembre, per la qual cosa es va donar per acabada la campanya a la comarca. A la Vall d'Aiora, l'estat fenològic de la vinya era 89 (baies a punt per a ser recol·lectades, segons les varietats) i es va iniciar la verema. A l'Horta Sud van finalitzar els talls dels xanglots en la zona de Montserrat. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena s'havia iniciat la verema. A la Costera, les vinyes estaven entre els estats 89 (baies a punt per a ser recol·lectades, segons les varietats) i 92 (començament de la descoloració foliar). Al Camp de Túria, la vinya es trobava en maduració.

Va acabar la verema, durant el mes d'octubre, en la majoria de les comarques productores, com la Vall d'Aiora, la Plana d'Utiel-Requena i l'Horta Sud. A la Costera, les vinyes es van apreciar entre els estats 89 (baies a punt per a ser recol·lectades) i 92 (començament de la descoloració foliar). A la Foia de Bunyol i el Camp de Túria, les vinyes van començar l'agostejament i la caiguda de les fulles.

Al novembre, a la Vall d'Aiora, l'Horta Sud, la Foia de Bunyol, el Camp de Túria i la Plana d'Utiel-Requena havia finalitzat la recol·lecció i va començar la parada hivernal, en què s'observava l'agostejament i la caiguda de fulles. A la Vall d'Albaida, la campanya va resultar molt productiva i de molt bona qualitat per l'estat sanitari del raïm. Finalment, no es van produir afeccions per míldiu, encara que sí que es van observar minves per oïdi. En la majoria de les parcel·les es van fer tractaments que van controlar la malaltia.

A la Vall d'Albaida es van fer tasques de poda al desembre. La campanya va resultar molt productiva i de molt bona qualitat. A la Costera, el Camp de Túria, l'Horta Sud i a la Plana d'Utiel-Requena el cultiu es trobava en parada hivernal.

Vivers de vinya

- Alacant: a l'Alt Vinalopó van concloure al gener les arrancades de les plantacions iniciades a final de novembre.

En els últims dies d'abril van començar les plantacions primaverals de vivers de vinya que van prosseguir al maig.

Al llarg dels mesos de juny, juliol, agost, setembre i octubre es van dur a terme els treballs de birbada, reg i tractaments fitosanitaris normals en aquestes dates.

Es van iniciar les arrancades de les plantacions a final de novembre i van prosseguir durant el mes de desembre.

OLIVAR

- Alacant: a l'Alt Vinalopó, la recol·lecció ja havia finalitzat al gener a Castalla, Onil, Sax, Villena, la Canyada i Camp de Mirra. Quedava un 30 % de la producció per collir a Beneixama i Biar, els descensos més bruscos de temperatures es van produir a la vall on predomina la varietat primerenca genovesa, per la qual cosa hi va haver pèrdues. Al Comtat i l'Alcoià va finalitzar la campanya amb un rendiment mitjà alt i va continuar la poda. Al Vinalopó Mitjà i l'Alacantí la campanya va concloure aproximadament el 19 de gener, amb un rendiment mitjà al voltant del 19 % i bona qualitat del fruit. Els vents forts van afectar uns quants productors que tenien pendent la recol·lecció. A l'interior de la Marina Alta, va prosseguir la recol·lecció i va començar la poda en les plantacions ja collides. A la Marina Baixa es van mantindre les labors de poda.

Finalitzada la recol·lecció en totes les zones productores, van començar al febrer les tasques de poda generalitzades a la província.

En tot el territori van prosseguir al març les podes i els tractaments posteriors, a més de llaurades i aportacions d'adob. A final de mes, en les varietats i zones més precoces de l'Alacantí, la Marina Baixa i el litoral de la Marina Alta, l'estat fenològic va comprendre des de l'allargament de la inflorescència, fins al de calze i la corol·la de la mateixa grandària (53-B a 57-D1). Mentre que en altres zones com el Comtat i l'Alcoià i l'interior de la Marina Alta el cultiu va iniciar l'unflament de les gemmes de flor,

en les àrees més tardanes del territori, com l'Alt Vinalopó, van prosseguir a l'abril la poda i els tractaments posteriors, a més de la llaurada i l'adobament. En les comarques restants, el cultiu es trobava de manera majoritària en l'estat 57-D1 (corol·la més gran que el calze). Les pluges acumulades a l'abril van afavorir el progrés del cultiu, ja que van coincidir amb l'evolució i el desenvolupament de les inflorescències. En algunes comarques, des de les cooperatives es van recomanar, davant de l'elevada humitat, tractaments fungicides preventius.

En les comarques interiors i del nord, el cultiu es trobava al maig en plena floració; en les zones més primerenques havia iniciat la caiguda de sèpals i el quallat, mentre que en les comarques costaneres i del sud començava el quallat. L'abundància de precipitacions va aconsellar reforçar els tractaments contra potencials atacs de fongs com l'ull de gall.

Durant el mes de juny, el fruit estava quallat i en procés d'engrossiment, entre el 10 % i el 60 % de la grandària final, segons les varietats i els emplaçaments. Les pluges primaverals van ser beneficioses i es va observar un bon estat vegetatiu. Es van generalitzar els tractaments preventius per a possibles atacs d'ull de gall, afavorits per aquestes pluges.

En totes les comarques, el fruit estava al juliol en procés d'engrossiment per damunt del 50 % de la grandària final. A la fi de mes, el repunt dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) va donar lloc a l'avís oficial per al primer tractament esguer.

Durant el mes d'agost, el fruit estava en procés d'engrossiment per damunt del 70 % de la grandària final. En general, s'hi va observar una disminució de collita respecte de la campanya anterior, si bé en alguna comarca com el Vinalopó Mitjà es va apreciar una bona grandària i qualitat del fruit. Durant tot el mes es va fer el seguiment dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*). Al Comtat, el graníssol del dia 26 de juliol va afectar el cultiu en alguns municipis, raó per la qual es van dur a terme tractaments per a previndre atacs fúngics i cicatrizar les ferides.

Cap a final de setembre, el fruit va iniciar la fase de verolada en pràcticament totes les comarques. Al Comtat, l'Alcoià i la Marina Alta s'esperava una bona collita, mentre que a l'Alacantí, la Marina Baixa i el Vinalopó Mitjà es preveien resultats un poc inferiors, si bé en aquesta última comarca es va apreciar una bona qualitat i grandària del fruit. Al Baix Vinalopó i l'Alt Vinalopó es va recol·lectar l'oliva verda per a envinagar. Durant tot el mes es va fer el seguiment dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) amb els avisos corresponents. El 25 de setembre, el graníssol que va acompanyar les tempestes a l'Alt Vinalopó va causar danys en una franja situada entre Beneixama i Biar. Part de l'oliva va caure a terra i la que va romandre en l'arbre va quedar marcada.

Va arrancar a l'octubre la recol·lecció en les zones litorals de la Marina Alta i la Marina Baixa, mentre en les zones d'interior continuava la verolada dels fruits. A l'Alt Vinalopó, l'absència de precipitacions dels últims mesos va avançar l'inici de la campanya. A final de mes va començar la recol·lecció de varietats primerenques com arbequina i la de fruits per a l'elaboració dels olis verds. Al Vinalopó Mitjà va començar la campanya de l'oliva ecològica. Així mateix, a final d'octubre al Baix Vinalopó es van portar les primeres collites a l'almàssera. A l'Alacantí es va iniciar la collita en la zona de Xixona i la Torre de les Maçanes. Al Comtat i a l'Alcoià, amb els fruits en fase de maduració, es van dur a terme tractaments amb fungicides per a previndre l'aparició de malalties en les ferides provocades per la pedregada d'agost. Durant tot el mes es va fer el seguiment dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) amb els avisos corresponents en cas necessari.

En les zones costaneres més precoces va finalitzar la collita al novembre, mentre que va prosseguir en totes les àrees d'interior. A l'Alt Vinalopó va començar el mes amb la recol·lecció de les varietats més primerenques com arbequina o genovesa, a més de la recol·lecció per a olis verds. A mesura que avançava el mes, s'hi van afegir les varietats rojal, picual i xanglot. Al Comtat i l'Alcoià, fins al novembre, els rendiments de les principals varietats cultivades van oscil·lar entre el 15 % i el 17 %, i s'hi va observar un lleuger retard de la collita respecte a l'any anterior. D'altra banda, al Vinalopó Mitjà s'esperava menys producció que en la campanya passada, amb un descens dels rendiments a causa de les pluges. Durant tot el mes es va fer el seguiment dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*) amb els corresponents avisos de tractament.

Finalitzada la recol·lecció en les zones litorals, al desembre va prosseguir en les de l'interior. En general, es va apreciar menys producció que l'any anterior en totes les comarques. A l'Alt Vinalopó es van recollir varietats com alfafarenca, rojal i xanglot, amb uns rendiments que van anar augmentant a mesura que avançava la maduració del fruit, al voltant del 20 %. Al Comtat i a l'Alcoià, el 95 % de la producció estava collida, només faltava per recol·lectar la varietat alfafarenca en la zona alta d'Agres i Alfafara. Al Vinalopó Mitjà van donar per conculsa la campanya el 31 de desembre, amb oliva de bona qualitat i un rendiment al voltant del 19,6 %. A l'Alacantí, en les zones de la Torre de les Maçanes, Tibi i Xixona, es va obtenir un rendiment mitjà entre el 20 % i el 23 %. El 5 de desembre va finalitzar el seguiment dels nivells de mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*)

- Castelló: l'estat fenològic del cultiu al gener va ser el de gemma compacta d'hivern. Les pluges, la neu i el fred de la primera quinzena van beneficiar el cultiu per l'aportació hídrica i per les hores fred. Les precipitacions en forma de neu es van filtrar a una velocitat lenta que va impedir escolaments i pèrdues per percolació. Només en casos concrets, el pes de la neu sobre les copes d'oliveres va causar el trencament de branques. Va prosseguir la recol·lecció en algunes explotacions familiars, però la campanya estava finalitzant. Amb la finalitat de la collita, es van iniciar les labors de poda i manteniment. La producció va ser més baixa del que s'esperava. Els mesos extremadament secs entre juliol i octubre van provocar una deshidratació dels fruits. Mentre que l'episodi de pluges de principi de novembre va fer que molta oliva entrara en les almàsseres amb molta aigua, la qual cosa en va reduir els rendiments.

A l'Alt Maestrat i els Ports, l'estat fenològic majoritari durant el mes de febrer es va trobar entre gemma compacta d'hivern i l'inici de l'unflament de gemmes. En altres comarques com l'Alt Palància i la Plana Alta, les oliveres ja presentaven el primer verticil de fulles separat.

Al març, les oliveres es van trobar entre l'estat de primer verticil de fulles separat i corol·la de més grandària que el calze. No es van apreciar flors obertes.

Al juliol es va observar una evolució del cultiu dins dels paràmetres normals. Es preveia una collita mitjana-alta. Es va fer patent la presència de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*), fonamentalment a l'Alt Palància i l'Alt Millars, per la qual cosa els tractaments per a controlar-la es van fer necessaris.

Les precipitacions caigudes durant el mes d'agost van ser beneficioses per al cultiu. Només van causar danys en els municipis que van patir episodis de pedra. L'estat fenològic majoritari va ser el de fruit al voltant de la grandària normal, apte per a la recol·lecció. Les captures de mosca van augmentar a l'Alt Palància i l'Alt Millars. Es va observar menys població en les comarques del nord. L'ull de gall estava controlat pels tractaments que es van fer en els mesos de primavera. Amb les pluges d'agost era previsible que foren necessàries noves aplicacions de fungicides.

Al setembre, la campanya seguia amb bones previsions gràcies a les precipitacions de l'estiu. Els fruits estaven entre el 70 % i el 90 % de la seua grandària i començaven a agafar color. Les pluges van ser beneficioses, excepte en els municipis que es van veure afectats per pedregades, com la del dia 3 de setembre a l'Alt Palància i la del dia 16 de setembre al Baix Maestrat. En aquesta última comarca, l'episodi de pedra i vent amb caiguda de fruits va fer preveure un avançament en l'inici de campanya per a processar aquesta part de la producció que, per les característiques organolèptiques que té, s'haurà de catalogar com a oli llampant. A la Plana Baixa es preveia començar a recol·lectar a final d'octubre, quan s'espera el canvi de color del fruit. Aquesta és l'oliva de taula i l'oli d'aquesta molta és de millor qualitat i més afruitat. Més tard, a mitjan novembre s'iniciarà la recol·lecció de la resta de collita que sol finalitzar un mes després, excepte la varietat canetera que seguirà en campanya fins a Nadal. En les zones de secà d'aquesta comarca predominen les varietats serrana i canetera. La canetera (de Canet lo Roig) es cultiva en les zones més baixes que són més humides i ombrívoles, ja que qualla bé en aquestes condicions, a diferència de la serrana que prefereix les zones més altes i assolellades. Es va vigilar la població de mosca i es van intensificar els tractaments davant de les condicions d'humitat i temperatures, que eren òptimes per a l'augment de la corba poblacional.

Al Baix Maestrat es va avançar la recol·lecció a principi del mes d'octubre per la pedra del dia 16 de setembre en els municipis de Traiguera, Sant Mateu, la Jana i Xert, que van obligar a collir l'oliva caiguda. D'altra banda, es va iniciar amb el mes la collita de les varietats més primerenques, com la *borriolenca*, en què es van observar rendiments superiors als de la campanya anterior en la qual van ser baixos. No obstant això, aquests bons rendiments no es van reflectir en la resta de varietats, quan es va iniciar el gruix de la campanya en la segona quinzena del mes. Per aquest motiu es va alentir el ritme de la recol·lecció. S'hi va observar un increment en la població de mosca. S'hi va observar un repunt d'ull de gall a causa de les humitats i pluges d'agost i setembre, que va provocar una caiguda prematura de les olives. Aquest problema ja estava controlat al final del mes.

Durant el mes de novembre van millorar els rendiments afavorits per la deshidratació del fruit. Es van obtenir valors entre el 19 % i el 22 % a final de mes. La recol·lecció estava pràcticament finalitzada.

En finalitzar l'any es va constatar que el rendiment mitjà de la campanya va resultar inferior al de l'any anterior. Els rendiments van anar augmentant a mesura que transcorria la recol·lecció, que van arribar a 21-22 % al final de la campanya, però a l'inici van ser molt baixos (al voltant del 15 %). La producció en les diverses comarques va ser irregular, amb més descensos al nord de la província, en part, ocasionats per les pedregades dels mesos de juliol i setembre al Baix Maestrat. Una vegada acabada la collita, va començar la poda de les oliveres.

- València: a la Plana d'Utiel-Requena, la Vall d'Albaida i la Canal de Navarrés, una vegada finalitzada la recol·lecció, el cultiu es trobava al gener en repòs vegetatiu. S'hi van fer treballs de llaurada i lluita contra males herbes seguida de la poda. El cultiu es va veure afavorit per la neu de mitjan mes. Al Camp de Túria, les oliveres es trobaven en estat de gemmes d'hivern. Les produccions van ser inferiors a les de l'any anterior, principalment per l'efecte de l'alternança de producció.

Al febrer, el cultiu es va mantindre en repòs a la Plana d'Utiel-Requena. A la Ribera Alta va continuar la poda i la trituració de les restes. En algunes parcel·les, el cultiu de les quals no és amb coberta vegetal, es van dur a terme la llaurada del sòl i la incorporació de les males herbes. A la Vall d'Albaida va començar l'allargament de la inflorescència en la zona d'Agullent; mentre que en altres zones, com la Font de la Figuera, estaven més retardades. A la Vall d'Aiora es va observar l'inici de l'unflament de gemmes de flor. A la Canal de Navarrés van continuar les tasques de poda i es va preparar el terreny per a l'adobament. Al Camp de Túria, a final de mes, algunes varietats van començar la brotada.

Al Camp de Túria, les oliveres es trobaven al març entre l'inici d'unflament de gemmes i el primer verticil de fulles separat. A la Vall d'Albaida, en la zona d'Ontinyent, van prosseguir les tasques de poda, i va predominar l'estat 53 B (inici de l'allargament de la inflorescència). Mentre que en la zona de Castelló de Rugat els atacs d'ull de gall van provocar defoliació en moltes plantacions, principalment de la varietat blanqueta, Als Serrans es va observar l'unflament de gemmes. A la Canal de Navarrés va prosseguir la poda d'aireació amb la crema de restes. També es van fer tractaments per a l'ull de gall on hi havia més boira. A la Plana d'Utiel-Requena, les oliveres de la zona d'Utiel es trobaven en estat 01-B (inici unflament de gemmes de fusta i mixtes), mentre que a la zona de Requena estaven en estat 51-A (inici de l'unflament de gemmes de flor).

A l'abril, a la Ribera Alta, la brotada en les oliveres va ser bona, amb rams florals abundants. A la Vall d'Aiora, la Vall d'Albaida i la Plana d'Utiel-Requena es van realitzar labors de manteniment i tractaments fitosanitaris de prevenció. L'estat fenològic majoritari era 56-C (corol·la i calze de la mateixa grandària). Al Camp de Túria 61-E (primeres flors obertes). Va finalitzar la poda en les oliveres de la Canal de Navarrés. Es va fer un adobament, sobretot en les parcel·les de secà. En alguns camps es van fer tractaments per a l'ull de gall, per la humitat dels mesos de març i abril.

A la Ribera Alta, l'olivera va tindre una floració abundant i durant el mes de maig es va produir la caiguda fisiològica del fruit i el quallat. A la Vall de Cofrents-Aiora es van fer les últimes podes i l'eliminació de restes de fusta. L'estat fenològic era 57-D1 (corol·la més gran que el calze). A la Vall d'Albaida va predominar l'estat F4 (caiguda del 80 % de pètals a primers fruits quallats). Es van dur a terme tractaments fitosanitaris per a la varietat ull de llebre. A la Plana d'Utiel-Requena, les oliveres estaven en plena floració. Al Camp de Túria, les olives havien assolit el 10 % del calibre final. A la Canal de Navarrés, la humitat a causa de les pluges va afavorir la presència de plagues. Els arbres presentaven un estat vegetatiu adequat per a l'època.

Durant el mes de juny, al Camp de Túria el fruit havia arribat al 50 % del calibre final. A la Ribera Alta es va produir l'engrossiment de les olives. Es preveia una bona collita, encara que hi havia parcel·les en què l'avortament de fruits quallats va ser elevat. Va començar la posada de paranys per a la mosca de l'olivera. A la comarca de la Plana d'Utiel-Requena, en la zona de Requena, el cultiu de l'olivera estava en estat 69-F4 (caiguda 80 % pètals), mentre que en la d'Utiel, es trobava en estat

G (fruits 10 % grandària final). A la Canal de Navarrés, el fruit estava aproximant-se al 50 % de la grandària final i es va apreciar un bon estat vegetatiu. Van continuar els tractaments contra el punxó de l'olivera i l'ull de gall; les temperatures altes i humitat acumulada per les pluges van afavorir la presència de fongs.

A la Vall d'Aiora, les olives havien assolit al juliol el 10 % del calibre final. A la Costera i el Camp de Túria, els fruits es van observar entre el 50 % i el 70 % de la grandària final. A la Vall d'Albaida, els arbres presentaven un bon estat vegetatiu, els fruits tenien el 70 % del calibre final. En algunes zones, les poblacions de mosca van augmentar i es va donar l'avís per a començar els tractaments i portar un seguiment.

Durant el mes d'agost, l'estat fenològic de l'olivera a la Vall d'Aiora era 75-H (fruits al 50 % del calibre final). Mentre que a la Costera i la Plana d'Utiel-Requena, on el cultiu estava més avançat, es va observar en l'estat 78 (fruits al 70 % del calibre final). Al Camp de Túria estaven entre aquest estat i el 85-I (50 % superfície acolorida). A la Ribera Alta va prosseguir l'engrossiment dels fruits. Es va mantindre la col·locació de trampes amb atraients per a la mosca de l'olivera i caçamosques. En algunes parcel·les en què es va observar un nombre més alt de mosques es va procedir al control fitosanitari. Al mateix temps, es va fer el tractament contra l'ull de gall (*Spilocaea oleagina*). A la Canal de Navarrés el fruit va arribar al 70 % de la grandària final. Van continuar els tractaments contra la mosca de l'olivera (*Bactrocea oleae*) i es va observar menys producció que l'any anterior, en general en totes les varietats i de manera més accentuada en la blanqueta.

A la Vall d'Aiora va continuar l'engrossiment de les olives al setembre. A la Costera i a la Plana d'Utiel-Requena els fruits de l'olivera estaven en l'estat 85-I (fruits al 50 % de la superfície acolorida). A la Vall d'Albaida, les olives ja havien assolit pràcticament el calibre final. Al Camp de Túria l'estat fenològic de l'olivera estava entre el 50 % i el 80 % de la superfície acolorida. A la Ribera Alta es va iniciar la verolada de les olives. S'hi va observar un índex baix de picada de la mosca de l'olivera (*Bactrocera oleae*). Es van mantindre operatives les botelles tipus olipe per al control de la plaga. A la Canal de Navarrés, el desenvolupament en el fruit era adequat. Es van efectuar tractaments fitosanitaris contra plagues i control herbicida. Es van apreciar alguns camps amb l'oliva en terra per l'atac del punxó de l'olivera, que no s'havia tractat. El graníssol caigut el dia 25 va afectar alguns municipis de la comarca.

A l'Horta Sud, l'olivera es trobava a l'octubre en estat de desenvolupament de fruit, que es va veure afavorit per les pluges. A la Costera, els fruits presenten el 80 % de la superfície acolorida. A la Vall d'Albaida, les olives anaven prenent color. Es preveia un rendiment d'oli baix a conseqüència de les pluges de les últimes setmanes. A la Ribera Alta, l'inici de la campanya es va dur a terme el 25 d'octubre en la zona de Carlet. La grandària de les olives era bona, ja que les pluges dels últims mesos van ajudar a augmentar-ne el calibre. A la Plana d'Utiel-Requena, les olives tenien el 80 % de la superfície acolorida en la zona de Requena, mentre que en la d'Utiel havien arribat a la verolada completa i la maduració. En aquest mateix estat es van observar les olives al Camp de Túria. A la Canal de Navarrés, el fruit estava en les últimes fases de desenvolupament i les varietats més primerenques eren aptes per a la recol·lecció. Es va iniciar a final de mes la collita de les varietats mançanena, Vilallonga i arbequina. Algunes almàsseres van parar la molta i la van ajornar pels baixos rendiments de l'oliva aportada i per les pluges d'alguns dies.

A la Foia de Bunyol es va iniciar al novembre la recol·lecció i es va observar una bona producció quant a quantitat i qualitat. A la Vall d'Albaida s'estava duent a terme la recol·lecció de les varietats rojal, blanqueta i mançanena. Les pluges, el temps inestable i sobretot el vent van dificultar la recol·lecció. La campanya anava un poc retardada respecte al 2020. La qualitat era bona perquè no hi havia afecció de mosca ni d'altres malalties. A la Ribera Alta va continuar la recol·lecció de l'oliva durant el mes a bon ritme i ja s'havia collit més del 50 % de la producció estimada. Les fortes pluges i el vent van provocar la caiguda de fruits madurs en algunes parcel·les, amb la qual cosa van deixar de ser aptes per a la comercialització. Van constatar un minvament generalitzat, però no uniforme. A l'Horta Sud ja havia finalitzat la recol·lecció. A la Plana d'Utiel-Requena, les oliveres estaven en

estat 89-J2 (verolada completa, maduració). A la Vall d'Aiora, l'estat fenològic de l'olivera era 85-I (50 % superfície acolorida).

A la Vall d'Aiora va continuar la collita al desembre. A la Vall d'Albaida havia finalitzat la recol·lecció de l'oliva en la major part de la comarca i en algunes parcel·les es va començar a fer-ne la poda. El rendiment de l'oliva va ser del 12-12,5 % a principi de desembre i del 20 % a final d'aquest. La pluja de final de setembre i principi d'octubre va fer que baixaren els rendiments. La collita va ser un poc inferior a la de l'any anterior, encara que el rendiment es podia considerar normal. En algunes almàsseres ja havia acabat la campanya, com a Ontinyent, i en altres es preveia que continuaria al gener. A la Costera es va observar un estat fenològic que anava des del 89- J2 (verolada completa, maduració) al 00-A (gemma compacta d'hivern). A l'Horta Sud ja havia finalitzat la collita. Al Camp de Túria, el cultiu d'oliveres estava amb la gemma compacta d'hivern. A la Ribera Alta, a final de desembre es va donar per finalitzada la recol·lecció de l'oliva. La campanya va resultar molt bona. En parcel·les de recol·lecció primerenca es va iniciar la poda. A la Plana d'Utiel-Requena el cultiu estava en estat 89-J2 (procés de verolada complet, maduració) i s'estava recol·lectant l'oliva. A la Canal de Navarrés, la collita va prosseguir, principalment amb les varietats Villalonga i Alfafara. El vent de principi de mes va accelerar la caiguda a terra i l'excés de maduració. Els rendiments es van situar al voltant del 20 %. Les almàsseres estaven finalitzant la campanya. La producció inferior i la climatologia van propiciar la conclusió anticipada, encara que estarien algun temps més rebent olives.

PASTURES I RAMADERIA

- Alacant: l'escassetat de pluges en el segon semestre de 2020 va posar en una situació compromesa l'abundància i el vigor de la vegetació en algunes comarques el mes de gener, especialment a la central, però també a la meridional i al Vinalopó, que van presentar un índex de vegetació inferior a la mitjana, les quals van millorar la seua situació a final de febrer. Durant el mes de març, l'índex de vegetació¹ calculat per a l'assegurança de compensació per pèrdua de pastures d'Agroseguro va ser superior a la normalitat en totes les comarques de la província d'Alacant, excepte en la central, on va estar lleugerament per davall de la mitjana.

L'escassetat de pluges de final de 2020 i principi de 2021 va posar en risc l'abundància i el vigor de la vegetació en algunes comarques, sobretot en la central. No obstant això, gràcies a les pluges de març i abril, es va revertir aquesta situació, de manera que l'índex de vegetació va ser superior a la mitjana en totes les comarques en els mesos d'abril, maig i juny.

Totes les comarques, excepte la central, van presentar un índex de vegetació superior a la normalitat els mesos d'octubre, novembre i desembre. Pel que fa a la comarca central, aquest índex de vegetació va ser lleugerament inferior als valors mitjans el mes d'octubre, en les dues primeres desenes del mes de novembre i en la tercera desena del mes de desembre. Per contra, va presentar valors superiors a la mitjana en l'última desena de novembre i en les dues primeres desenes del mes de desembre.

- Castelló: la precipitació de 60-70 cm de neu caiguda al gener pels efectes de la borrasca Filomena als Ports, l'Alt Maestrat, l'Alcalatén, l'Alt Millars i l'Alt Palància va ser positiva per a l'aprofitament per la ramaderia extensiva, que va afavorir l'augment de la reserva hídrica en les basses i els pous, així com una bona saó per al desenvolupament de les pastures primaverals. L'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos de gener, febrer i març de 2021 en tota la província de Castelló.

Les pluges als Ports, l'Alt Maestrat i l'Alt Palància durant els mesos d'abril i maig van ser beneficioses per al desenvolupament correcte de les pastures, tant en quantitat i qualitat, com per a l'augment de la reserva hídrica en les basses i els pous. L'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos d'abril, maig i juny de 2021 en tota la província de Castelló.

Els mesos d'agost i setembre es van caracteritzar per les precipitacions abundants en tota la província, la qual cosa va permetre que les pastures es mantingueren en un bon estat, quant a quantitat i qualitat, sense que s'agostejaren.

L'índex de vegetació va ser superior a la normalitat durant els mesos d'octubre, novembre i desembre de 2021 en totes les comarques. El mes d'octubre va ser molt sec a la província; malgrat això, les pastures no es van arribar a agostejar gràcies a les precipitacions dels mesos d'agost i setembre. Al novembre, la pluviometria de la província va ser normal, la qual cosa va contribuir al manteniment de les pastures. El mes de desembre, per contra, va ser molt sec. Malgrat això, la situació de les pastures es va mantindre en nivells de normalitat.

- València: l'índex de vegetació de cada comarca calculat per a l'assegurança de compensació per pèrdua de pastures d'Agroseguro va reflectir entre els mesos de gener i juny una bona disponibilitat de pastures en totes les comarques de la província. Al Racó d'Ademús, les neus copioses del mes de gener van ser molt beneficioses per a les pastures que alimenten les explotacions d'oví-caprí de la comarca, i per a la floració del bosc baix que sustenta l'apicultura. Als Serrans es va observar que, amb les pluges i la neu esdevingudes durant el principi d'any, el sòl es va mantindre bastant humit, amb el consegüent efecte positiu per a les pastures i per a la ramaderia extensiva. Les floracions silvestres es van iniciar al gener i continuaven al març amb les floracions en el romer i l'argilaga, fet que va suposar un gran benefici per a l'apicultura.

L'índex de vegetació va tindre valors superiors a la mitjana en totes les comarques de la província a l'octubre, novembre i desembre. Al Racó d'Ademús, la muntanya va presentar a l'octubre unes pastures pobres a causa de la tardor seca. Aquesta situació va millorar el mes de novembre, en el qual la muntanya va acumular aigua amb les pluges i nevades tardorenques típiques de la comarca.

¹ El nom de les comarques correspon a la comarcalització del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació